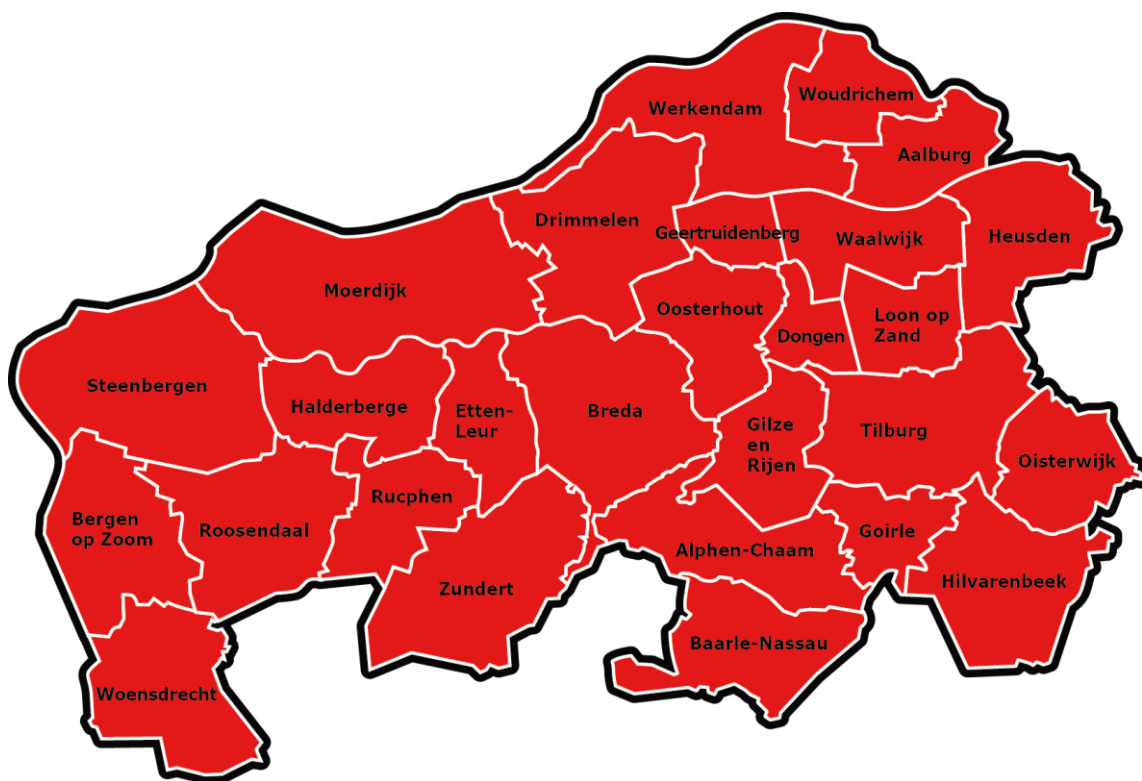

Midden- en West-Brabant REGIONALE OMGEVINGSANALYSE

Geactualiseerde versie
Januari 2018

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk

1.	Inleiding	Pagina 3
2.	Profiel schets regio	Pagina 5
3.	Bestuurlijke verkenning 2016	Pagina 12
4.	Nieuwe onderwerpen ten opzichte van de notitie uit 2016.	Pagina 18
5.	Resultaten internetenquête	Pagina 20
6.	Conclusie en aanbevelingen	Pagina 26

Bijlagen

1.	Bronnen	Pagina 28
2.	Grondwaterbeschermingsgebieden	Pagina 38
3.	Kwetsbare gebieden beleid lozingen Buitengebied	Pagina 31
4.	Stiltegebieden	Pagina 32
5.	Ontgassingsvrije gebieden	Pagina 33
6.	Natura 2000 gebieden	Pagina 34
7.	Vestigingen van bedrijven OMWB-gemeenten 2015	Pagina 35
8.	Aantal milieuklachten 2017 binnen het OMWB-werkgebied geregistreerd door het MKC per categorie en onderverdeeld in subcategorieën	Pagina 36
9.	Internet-enquêtevragen	Pagina 39
10.	Resultaten internetenquête vraag over Milieugerelateerde problemen en ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving	Pagina 42
11.	Overzicht van onderwerpen waarvan bestuurders aangeven dat ze deze belangrijk vinden	Pagina 47
12.	Overzicht van te beschermen belangen/negatieve effecten waarvan bestuurders aangeven dat ze deze belangrijk vinden	Pagina 48
13.	Uitgebreide versie van de Longlist	Pagina 50
14.	Prioritaire onderwerpen	Pagina 67

INLEIDING

Algemeen

De Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant is een gemeenschappelijke ambtelijke dienst van 26 gemeenten in Midden- en West-Brabant, de gemeente Heusden en de provincie. Het grondgebied van deze 27 gemeenten tezamen vormen de OMWB-regio. De dienst werkt voor overheden, bedrijven en bewoners aan een leefbare en duurzame regio. Dit doet zij door het maken van omgevingsvergunningen voor de deelactiviteit milieu en het controleren van bedrijven of deze zich aan de regels houden. Ook voert de OMWB de BRIKS-taken uit voor de provincie. Daarnaast voert de OMWB overleggen met bedrijven over milieuzorg en adviseert en ondersteunt haar deelnemers in zeer uiteenlopende milieuzaken. Daarbij streeft de OMWB zo veel mogelijk naar integratie van milieuzaken in andere beleidsterreinen, met als uiteindelijke doel het minimaliseren van de belasting op het milieu en het voorkomen van gevaarlijke situaties.

De juridische basis voor het bestaan, het functioneren en de basistaken van de omgevingsdiensten is opgenomen in de Wet VTH en het Bor (Besluit Omgevingsrecht). Op 1 juli 2017 is het gewijzigde Bor inwerking getreden¹. Het Bor is een Amvb en geeft invulling aan de wijziging van de Wet 'VTH' die op 14 april 2016 is ingegaan².

Aanleiding en doel omgevingsanalyse

Eén van de onderwerpen die in het Bor worden geregeld zijn de zogenaamde procescriteria waarin eisen worden gesteld aan de beleidscyclus voor de VTH-taken. In artikel 7.2 is in dit kader geregeld dat er een uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid voor de basistaken moet worden vastgesteld. Dit beleid moet o.a. worden gebaseerd op een analyse van de problemen die zich voordoen in de naleving (art. 7.2, 2e lid). Een dergelijke analyse richt zich enerzijds op het verkrijgen van inzicht in de risico's van activiteiten door middel van een de risicoanalyse en anderzijds op de omgevingsfactoren en/of fenomenen die zich ten aanzien van activiteiten manifesteren en hierop van invloed zijn (de omgevingsanalyse). In dit samenspel wordt de risicoanalyse met name gebruikt voor de risicogerichte programmering van de basistaken, door deze zo veel als mogelijk te richten op risicovolle activiteiten.

De functie van de omgevingsanalyse is dan weer om accenten aan te reiken die bij de uitvoering van de basistaken specifieke aandacht of nadere uitwerking behoeven. Bijvoorbeeld nieuwe wet- en regelgeving.

Maar ook specifieke regionale factoren kunnen aanleiding zijn voor nadere programmatische accenten in de basistaakuitvoering.

Deze notitie richt zich op de omgevingsanalyse. De scope van de analyse is deze te laten aansluiten bij de taken die regionaal worden uitgevoerd. Op dit moment zijn dit voornamelijk VTH-milieutaken.

---

¹ Besluit van 21 april 2017 tot wijziging van het Besluit omgevingsrecht (verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving); Staatblad 2017-193

² 'Wet VTH': Wet van 9 december 2015 tot wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving); Staatblad 2015-521

Werkwijze

Deze notitie betreft een actualisering van de regionale omgevingsanalyse die in 2016 is opgesteld voor de programmavorming collectieve taken van de OMWB³. Bij het opstellen van die omgevingsanalyse is nauw samengewerkt met het project risicogerichte prioritering speerpunten BPO (= Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht) dat leidde tot de Strategische Agenda BPO 2017-2018. Op deze wijze werd in één procesgang input gegenereerd voor de regionale prioriteiten als de BPO-agenda.

De BPO-leden uit Midden- en West-Brabant en de andere Brabantse regio's zijn geïnterviewd. Daarnaast is specifiek voor Midden- en West-Brabant een schriftelijke enquête uitgevoerd onder de contactambtenaren van alle gemeenten, als input voor de regionale omgevingsanalyse voor de programmavorming collectieve taken. Tenslotte zijn een groot aantal bronnen geraadpleegd om additionele informatie te krijgen over kengetallen en de problematiek en de ambities die in de regio speelt. Alle informatie uit deze interviewronde, enquête en deskresearch zijn verwerkt in een profielschets van de regio als geheel met een gerubriceerde 'longlist' van potentiële gezamenlijke onderwerpen. Deze onderwerpen zijn nog steeds actueel.

Aan deze notitie zijn ten opzichte van de notitie uit 2016 nog een tweetal onderwerpen opgenomen die bij de Omgevingsdiensten nadrukkelijk onder het voetlicht zijn gebracht om hier aandacht aan te besteden. Te weten de circulaire economie en vervoersmanagement.

In een werkconferentie van bestuurders worden al deze onderwerpen gepresenteerd en geprioriteerd in beleidsdoelen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een profielschets van de regio gegeven. Hier wordt een korte regiobeschrijving gegeven met duiding van de milieubeschermingsgebieden daarin. Tevens wordt op basis van CBS-gegevens een beeld geschetst van het ruimtegebruik in de regio en de milieurelevante vestigingen daarin. Ook wordt een beeld gegeven van de klachten die door de provinciale milieu klachtencentrale (MKC) over de regio zijn binnengekomen. In hoofdstuk 3 zijn vanuit een bestuurlijke verkenning de potentiële onderwerpen in de vorm van een longlist benoemd. Hierbij is de informatie uit de internetenquête, de gesprekken met bestuurders en ambtenaren, de brainstormsessie en het brononderzoek gebruikt. De onderwerpen die als aanvulling op de notitie van 2016 zijn opgenomen worden vermeld in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 gaat in op de resultaten van de internetenquête. In het afsluitende hoofdstuk 6 wordt een conclusie getrokken c.q. worden de uit de omgevingsanalyse voortvloeiende prioriteiten geduid. Tevens wordt hier een aanbeveling gedaan die kan worden meegenomen in het verdere proces van programmavorming.

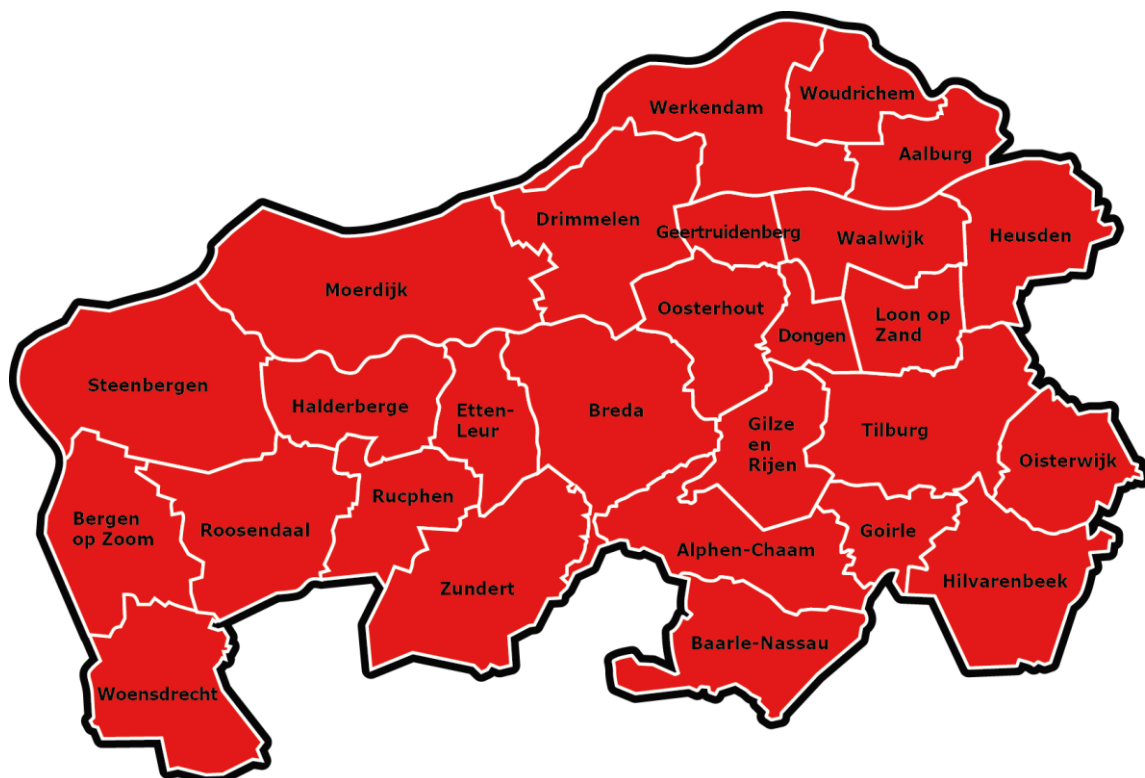
---

³ Regionale Omgevingsanalyse; programmavorming collectieve taken Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant, 2016.

2 PROFIELSCHETS REGIO⁴

2.1 Gebiedskenmerken

De regio Midden- en West-Brabant bestaat uit zowel stedelijk en landelijk gebied. Er zijn, verspreid over de regio, verschillende industrieterreinen, waarvan het industriegebied Moerdijk de grootste is. Dit industriegebied kenmerkt zich door een concentratie van bedrijven in de zwaardere milieucategorieën en een zeehaven. De regio kent 48 zogenaamde Brzo-inrichtingen die enigszins verspreid over de regio gelegen zijn, namelijk op de bedrijventerreinen van gemeenten Bergen op Zoom, Roosendaal, Moerdijk, Etten-Leur, Oosterhout, Geertruidenberg, Waalwijk en Tilburg. Tevens lopen meerdere snelwegen, spoortrajecten, vaarwegen en buisleidingen door de regio. Door de ligging van de regio tussen de industriegebieden in België, Duitsland en Rotterdam vindt relatief veel transport van gevaarlijke stoffen plaats. In de regio zijn drie vliegvelden gelegen, waarvan twee militaire vliegbases Gilze-Rijen en Woensdrecht en het derde vliegveld, Breda International Airport. Naast alle bedrijvigheid biedt de regio ook een groot aanbod van natuur en recreatie. Zo vindt over het water pleziervaart plaats en zijn diverse recreatieparken (waaronder de Efteling) en natuurgebieden (zoals de Biesbosch, Loonse en Drunense duinen, de Campina en de Kalmthoutse Heide) aanwezig.

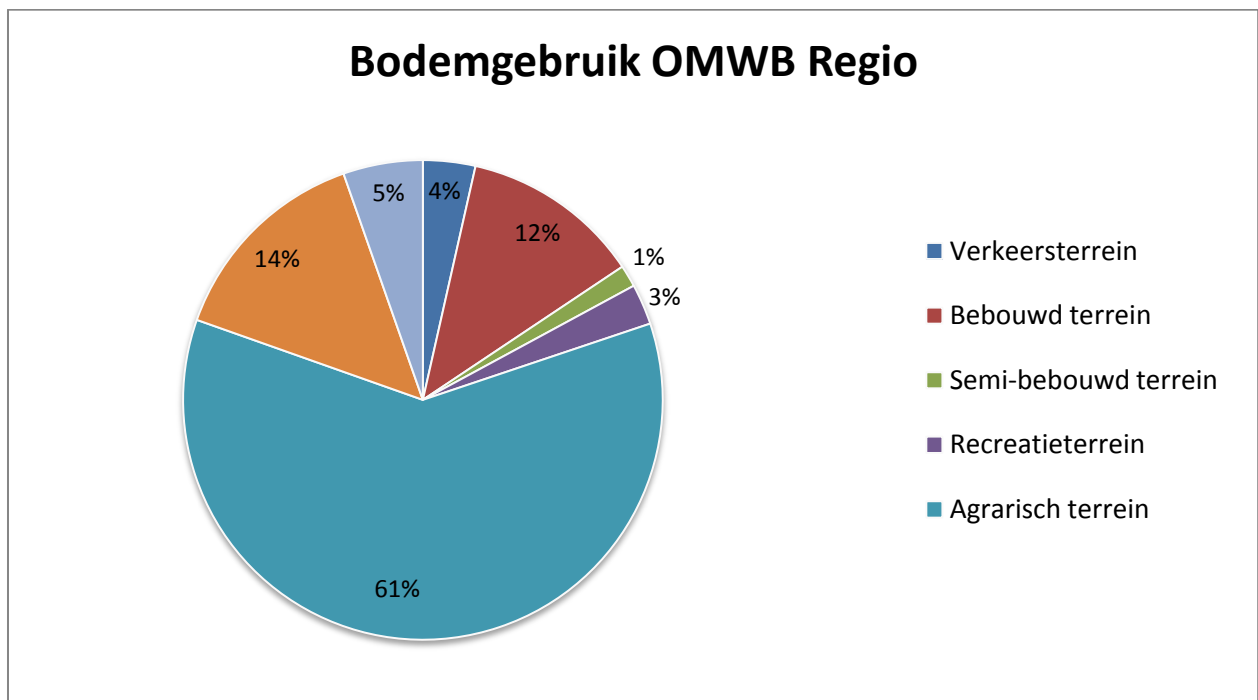
Figuur 1. OMWB-regio (Regio MWB incl. Gemeenten Heusden)

⁴ Voor deze profielschets is gebruik gemaakt van openbare bronnen zoals de CBS gegevens. Gemeenten leveren de informatie hiervoor zelf aan. Het kan echter mogelijk zijn dat het geschetste beeld niet volledig overeenkomt met beeld dat individuele gemeenten hebben op basis van hun eigen meest actuele gegevens. Het doel is dan ook om een indicatief beeld van de regio te geven en niet een exacte weergave gebaseerd op 100% kloppende actuele gegevens.

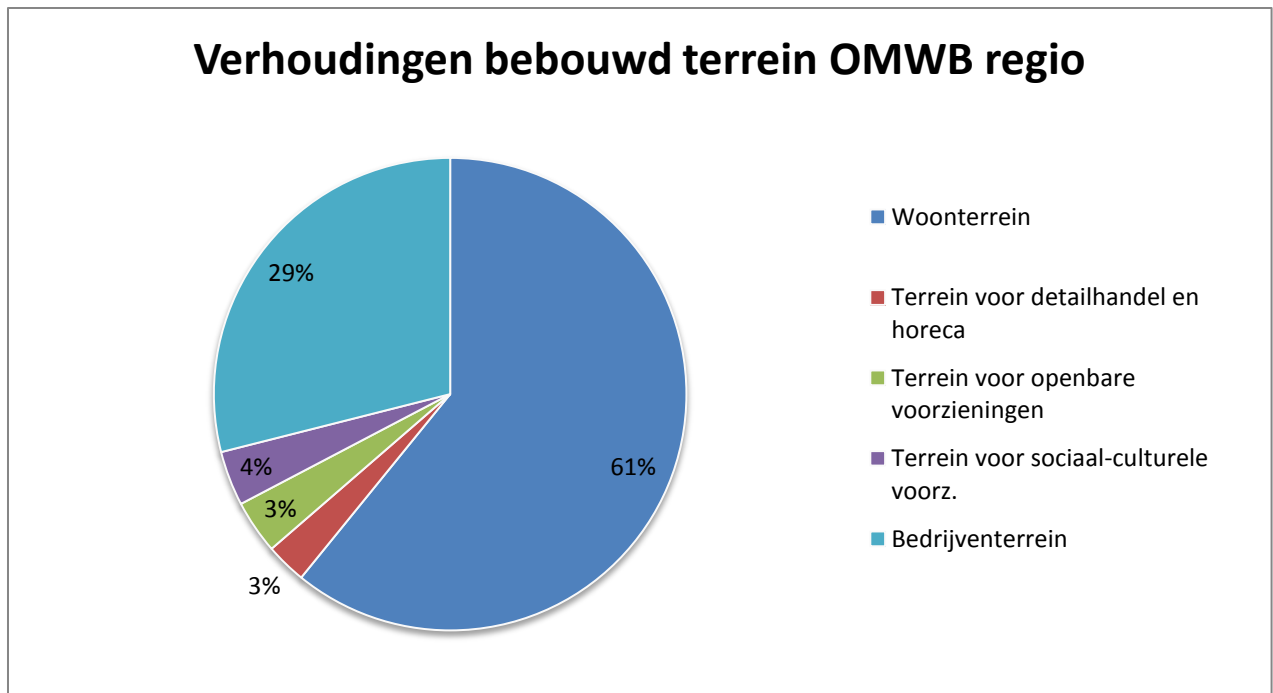
2.2 Ruimtegebruik

Figuur 2 en figuur 3 geven een beeld van het gebruik van de ruimte in de OMWB regio. Wat als eerste opvalt is de hoeveelheid agrarisch grondgebruik. Ruim 60% van de ruimte in de OMWB-regio wordt gebruikt voor agrarische doeleinden. 14 % bestaat uit bos en natuur, ongeveer vergelijkbaar met het oppervlak van de gemeente Tilburg, Oisterwijk, Hilvarenbeek en Goirle tezamen. De OMWB-regio is dus vooral een groene regio.

In deze regio is ca. 7% ingericht voor wonen. Dit is nog minder dan het totale grondgebied van de gemeente Moerdijk die met 18.403 hectare de grootste gemeente in de regio is. Winkelen en uitgaan, beslaat een gebied van 734 hectare wat kleiner is dan 1% van het totale oppervlak van de regio. Recreëren kunnen de inwoners van de regio op 3% van de ruimte en wel op 6.221 hectare recreatie gebied. Dat is net wat kleiner dan de gemeenten Rucphen die 6448 hectare groot is. Het totaal oppervlak aan bedrijfsterreinen, met 7.991 hectare, benut ca. 3% van het ruimtegebruik en is ongeveer even groot dan het totale oppervlak van de gemeente Heusden (8.122 hectare). Als we al het asphalt en straatstenen welke in de regio worden gebruikt wordt voor verkeer aaneenleggen dan ontstaat een oppervlakte van ca. 8.242 hectare. Hiermee kunnen de gemeenten Etten-Leur en Geertruidenberg, die tezamen ca. 8.556 hectare groot zijn bestraten.

Figuur 2 Bodemgebruik in de OMWB regio (in percentage)
Bron: [CBS](#) (2015)

Figuur 3 Verhoudingen bebouwd terrein (in percentages)
 Bron : [CBS](#) (2015)

2.3 Vestigingen van milieurelevante bedrijven

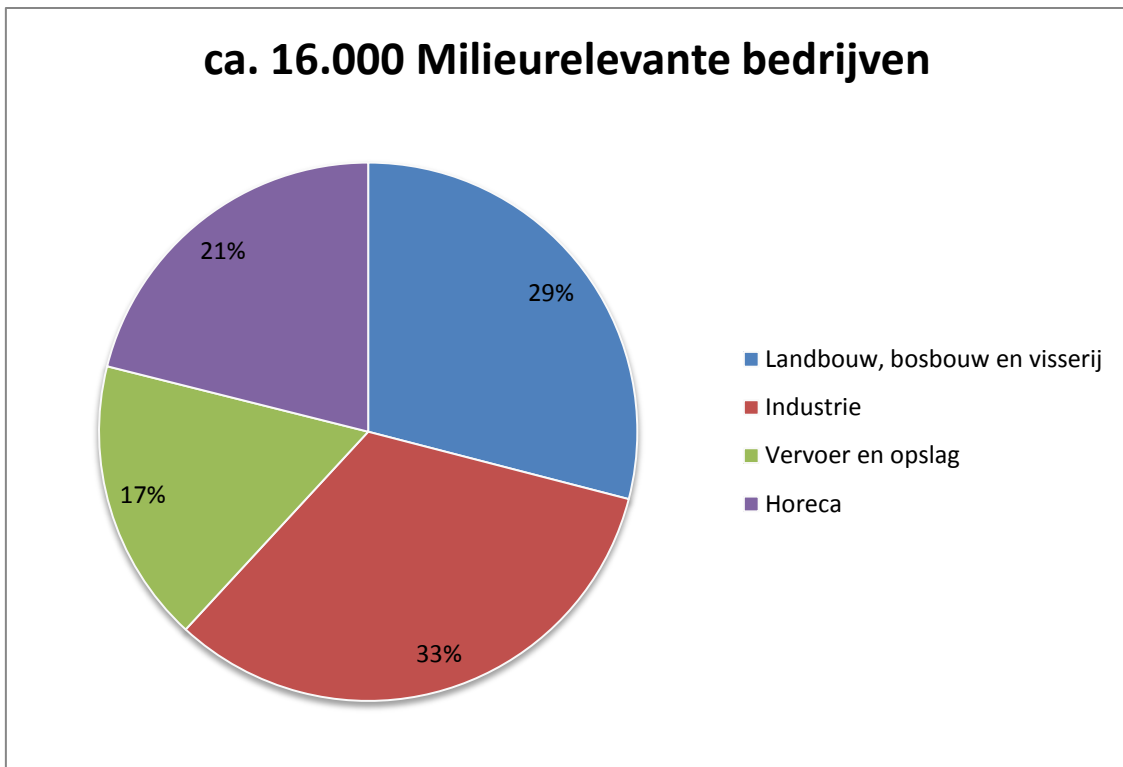
Binnen de OMWB-regio zijn bijna 100.000 bedrijven gevestigd (zie bijlage 7) Hiervan zijn ca 16.000 bedrijven actief die in meer of mindere mate invloed hebben op de fysieke leefomgeving (excl. duurzaamheid).

Het betreft hier de navolgende milieurelevante bedrijfstakken:

- Industrie;
- Landbouw, bosbouw en visserij;
- Horeca;
- Vervoer en opslag.

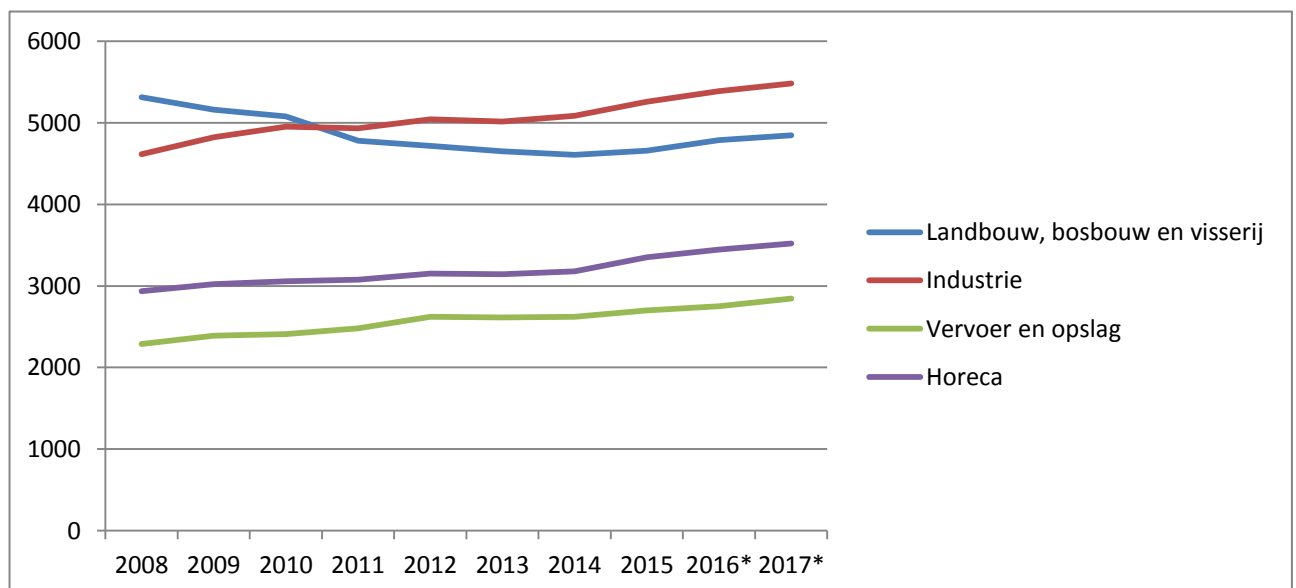
Daarnaast kent de regio nog ruim 100 inrichtingen die afval opslaan, be- of verwerken.

Van de ca. 16.000 milieurelevante bedrijven is de industrie met 33% van het aantal bedrijven de grootste bedrijfstak. Gevolgd door Landbouw, bosbouw en visserij met 29%. Horeca en Vervoer/opslag nemen respectievelijk een aandeel van 21% en 17% binnen de milieurelevante bedrijven voor hun rekening.

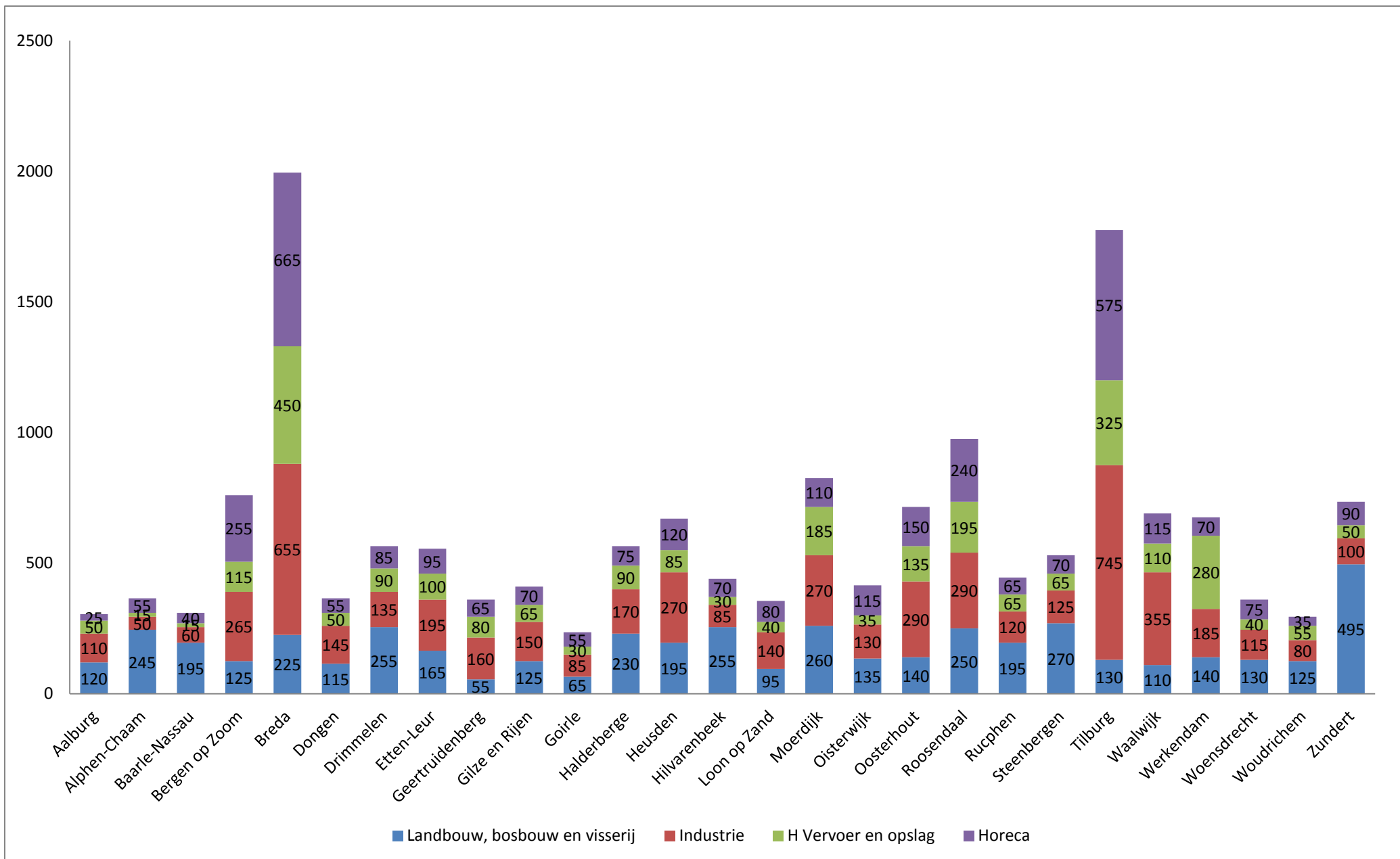
Figuur 4. Verdeling milieurelevante bedrijven in de OMWB- regio in 2017
 Bron: [CBS \(2017\)](#)

In de periode tussen 2007 en 2017 is een licht stijgende trend waar te nemen bij zowel de horeca, industrie als vervoer en opslagbedrijven. De landbouw, visserij en bosbouw toonde tot 2015 een lichte daling maar stijgt sindsdien weer beperkt. Zie figuur 5.

Figuur 5: Verloop aantal Milieurelevante bedrijven OMWB-regio Bron: [CBS \(2017\)](#)

Figuur 6 Aantal milieurelevante bedrijven per gemeente (Bron: CBS, 2017)

Gemeenten met een bovengemiddeld aantal milieurelevante bedrijven en/of een subcategorie daarvan zijn opgenomen in onderstaande tabel 1.

Tabel 1 Gemeenten met een bovengemiddeld aantal milieurelevante bedrijven en/of een subcategorie daarvan. Bron CBS, 2017

Landbouw, bosbouw en visserij bedrijven (>179)		Industriële bedrijven (>203)		Vervoer- en opslag bedrijven (>105)		Horeca bedrijven (>130)		Totaal (>618)	
Alphen Chaam	245	Bergen op Zoom	265	Bergen op Zoom	115	Bergen op Zoom	255	Bergen op Zoom	760
Baarle Nassau	195	Breda	655	Breda	450	Breda	665	Breda	1995
Breda	225	Heusden	270	Moerdijk	185	Oosterhout	150	Heusden	670
Drimmelen	255	Moerdijk	270	Oosterhout	135	Roosendaal	240	Moerdijk	825
Halderbergen	230	Oosterhout	290	Roosendaal	195	Tilburg	575	Oosterhout	715
Heusden	195	Roosendaal	290	Tilburg	325			Roosendaal	975
Hilvarenbeek	255	Tilburg	745	Waalwijk	110			Tilburg	1775
Moerdijk	260	Waalwijk	355	Werkendam	280			Waalwijk	690
Roosendaal	250							Werkendam	675
Rucphen	195							Zundert	735
Steenbergen	270								
Zundert	495								

2.4 Milieuklachten

Milieuklachten kunnen gedurende enkele jaren worden ingediend bij de provinciale milieuklachten centrale

(MKC). Per gemeente zijn er verschillen in hoe actief gebruik wordt gemaakt van het MKC. Hierdoor kan een vertekend beeld ontstaan van het aantal en mogelijk ook de aard van de milieuklachten.

In 2017 zijn in totaal 7.160 klachten via het MKC ontvangen. Een beeld van deze klachten, de aantallen en de onderverdeling daarin is weergegeven in bijlage 8.

De meest voorkomende klachten in het werkgebied van de OMWB gaan over geluid en vervolgens over geur. De meeste geluidklachten komen van de categorie gemeentelijke bedrijven. Klachten betrekking tot geluid hebben vooral betrekking op industrie/bedrijfslawaaï. Ook geluidshinder in de horeca en evenementen wordt regelmatig geregistreerd gevolgd door geluid afkomstig van evenementen of festivals en burengeluid. De meeste geurklachten zijn afkomstig van de categorie provinciale bedrijven. De meeste klachten over geur worden onder chemische/teer/asfalt-lucht geregistreerd. Gevolgd door respectievelijk klachten over bak-/frituur-/vetlucht en mest-/compost/mengvoederlucht.

2.5 Milieubeschermingsgebieden

Provinciale milieuverordening

In de provinciale milieuverordening Noord Brabant zijn enkele gebieden in OMWB regio aangewezen als milieubeschermingsgebied.

- [Grondwaterwinningen bestemd voor menselijke consumptie](#) (zie bijlage 2)
Via de Drinkwaterwet wordt de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening "een dwingende reden van groot openbaar belang" benoemd. Daarom gelden voor bodembedreigende activiteiten in dergelijke milieubeschermingsgebieden aanvullende voorschriften.

- [Kwetsbare gebieden](#) (zie bijlage 3)
Een gebied is als 'kwetsbaar' benoemd indien de waterkwaliteit van het grond- en/of oppervlaktewater van belang is voor de realisatie van de waterkwaliteitsdoelstelling.

- [Stiltegebieden](#) (zie bijlage 4)
In de stiltegebieden zijn voor bepaalde geluid intensieve activiteiten extra milieuvoorschriften van toepassing.

- [Verbod op varend ontgassen](#) (zie bijlage 5)
Dit is een tijdelijk verbod, dat is opgesteld in samenwerking met de Provincie Zuid-Holland, op het varend ontgassen van benzeen en benzeenhoudende stoffen met . "Tijdelijk" om dat naar verwachting over een aantal jaren een (inter)nationaal verbod van kracht zal worden.

Natura 2000 gebieden

De staatssecretaris van EZ heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit. Voor de 21 Natura 2000 gebieden in Brabant worden beheersplannen opgesteld. Hierin staan afspraken ter bescherming van de natuur. Waar deze gebieden liggen kunt u zien in bijlage 6.

Stikstof

Voor bijna alle gebieden geldt een overbelasting van stikstof die de Natura 2000 doelen mogelijk in gevaar brengt. Stikstof is vooral afkomstig van verkeer, industrie en landbouw. Landelijk is gezocht naar een oplossing via de [Programmatie Aanpak Stikstof](#) (PAS). Bijna alle beheersplannen bevatten daarom nu een stikstofparagraaf.

3 BESTUURLIJKE VERKENNING 2016

3.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk zijn vanuit een bestuurlijke verkenning de potentiële onderwerpen in de vorm van een longlist benoemd. Hierbij zijn de resultaten /inzichten gebruikt die verkregen zijn tijdens de gesprekken met bestuurders en ambtenaren, de bestuurlijke werkconferentie en het brononderzoek. Daarnaast zijn de resultaten van een internetenquête onder ambtenaren (zie hoofdstuk 4) ten dele meegenomen. De longlist bevat in hoofdzaak die onderwerpen waarvan tijdens de analyse door bestuurders is aangegeven dat zij er een belang aan hechten. De onderwerpen uit de longlist zijn daar waar mogelijk verrijkt met informatie uit literatuur, ambtelijke gesprekken en kennis/ervaring van de OMWB op die onderwerpen.

3.1.1 Resultaten/inzichten uit bestuurlijke/ambtelijke gesprekken en diverse gegevensbronnen,

Op basis gesprekken (uit de gecombineerde aanpak met het proces van de agenda van het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht) en vanuit diverse gegevensbronnen (zie bijlage 1) is een beeld verkregen van diverse onderwerpen (inhoudelijke fenomenen, ontwikkelingen en randvoorwaarden) binnen het omgevingsrecht die aandacht behoeven van de partners binnen het omgevingsrecht.

Deze onderwerpen zijn beschreven en voorgelegd tijdens de gesprekken met bestuurders van de samenwerkingspartners. Gevraagd is om hiervan aan te geven welke voor die partner van belang zijn en waar aandacht aan moet worden gegeven. Tevens is de mogelijkheid geboden om andere onderwerpen aan te geven. Het samenvattend resultaat daarvan is weergegeven in bijlage 11. In deze bijlage is een overzicht gegeven van de besproken onderwerpen. Tevens is vermeld welke samenwerkingspartners hebben aangegeven een belang hebben om het onderwerp aan te pakken. In bijlage 12 is vervolgens aangegeven aan welke te beschermen bestuurlijke belangen (outcome criteria) door de bestuurders (in 2016) als meest prioritair wordt benoemd.

In de bestuurlijke gesprekken is de scope of afbakening van de onderwerpen heel divers. Variërend van afgebakende speerpunten als energiebesparing tot (geïntegreerde en samenhangende) containerbegrippen als veehouderij, met daarin onderdelen als luchtwassers, mestverwerking/co-vergisters, geur- en geluidshinder, leegstaande gebouwen en asbestdaken). Aan beiden is behoefte.

Regelmatig wordt een onderscheid aangebracht tussen inhoudelijke en randvoorwaardelijke onderwerpen. Bij de randvoorwaardelijke onderwerpen werd bijvoorbeeld data- en informatieuitwisseling en de samenwerking daarop alsmede ketenaanpak/-samenwerking genoemd als onderwerp, dat voor veel inhoudelijke thema's nodig is. Dit betreft overigens onderwerpen die nu al deel uitmaken van het programma collectieve taken.

Over de te beschermen bestuurlijke belangen (outcome criteria) is veel eenduidigheid. Veiligheid en Gezondheid wordt nagenoeg door alle deelnemers genoemd in criteria en argumentatie. Incidenteel rechtmatigheid, duurzaamheid en leefbaarheid. Dit beeld is ook te herkennen uit de resultaten van de internetenquête onder ambtenaren.

3.1.2 Longlist

De onderwerpen in de longlist zijn vaak fenomenen. Bij enkele onderwerpen is een beeld verkregen van de trend. Een duidelijk beperkter beeld binnen de regio is er over de verschijningsvormen (de ernst of urgentie) waarin het fenomeen zich manifesteert en de mate waarin de te beschermen belangen daardoor worden geschaad. We weten bijvoorbeeld vaak niet over welke bedrijven/actoren het gaat en wat de specifieke situatie daar is. Een goed beeld van de verschijningsvormen en de daarvoor noodzakelijke acties ontstaat vaak pas als een fenomeen nader wordt opgepakt en/of als de randvoorwaarden (zoals de onderwerpen info- data vergaring/analyse en ketenaanpak alsmede de samenwerking daarop uit de longlist) goed worden ingevuld.

De in beeld gebrachte potentiële onderwerpen (de longlist) worden onderverdeeld in:

1. Inhoudelijke onderwerpen : onderwerpen waarvan het fenomeen en/of verschijningsvorm is beschreven;
2. ontwikkelingen
3. Randvoorwaarden: onderwerpen die voorwaardenscheppend zijn om voornoemde fenomenen/ verschijningsvormen adequaat aan te pakken.

Omwille van de leesbaarheid van het hoofddocument zijn de onderwerpen in onderstaande longlist beknopt gehouden. In bijlage 13 worden, voor de geïnteresseerde lezer, de onderwerpen uit de longlist uitgebreider behandeld.

3.2 INHOUDELIJKE ONDERWERPEN

3.2.1 Activiteiten zonder vergunning en melding

VTH-activiteiten en de daarvoor beschikbaar gestelde middelen worden ingezet op die locaties die bij de overheid gekend zijn middels melding of verginningaanvraag. Locaties waar geen gemelde/ vergunde activiteiten (meer) plaatsvinden vallen hiermee buiten het toezicht. Op dergelijke locaties kunnen ongewenste activiteiten zich ontwikkelen die daarmee buiten het beeld van de overheid blijven. Zo kunnen op dergelijke locaties wederom milieubelastende activiteiten worden opgestart zonder in achtneming van de geldende milieueisen. Ook is bekend is dat leegstaande panden in trek zijn als locatie voor opslag van gevaarlijke stoffen, worden ze gebruikt als hennepplantage of geven ze plek aan drugslaboratoria. Ze bieden hiermee de gelegenheid tot het plegen van milieucriminaliteit of

dragen bij aan ondermijning. Zicht krijgen en zicht houden op deze locaties kan dit voorkomen.

3.2.2 Verbod op asbestdaken per 2024

Vanaf 2024 zijn asbestdaken in Nederland verboden. Om de doelstellingen voor 2024 te behalen is een versnelling van de sanering met een factor 3 à 4 noodzakelijk. Dit leidt –bij ongewijzigd beleid– de komende jaren tot een aanzienlijke stijging van de toezichtlast en het risico op illegale asbestverwijdering en dumping. Daarnaast komt ook de thans beschikbare bonafide saneringscapaciteit in gedrang. Ook is een goede voorlichting richting burgers en bedrijven gewenst. Dit onderwerp is nu al een BPO-prioriteit.

3.2.3 Dumpen en illegaal verwijderen van asbest

Er lijkt een toename te zijn aan het dumpen van asbest of asbesthoudend afval in het buitengebied. Hierdoor ontstaat schade aan de omgeving en voor mens en dier. De verplichte verwijdering van asbestdaken ten gevolge van het voornoemde verbod op asbestdaken m.i.v. 2024 kan het effect hebben dat er nog meer illegaal wordt gestort, marktvervalsing. Specifiek bij afvalstromen is het verkeerd classificeren van partijen een voorkomende werkwijze: bij asbest kan bijvoorbeeld de classificatie ten onrechte naar beneden worden bijgesteld om de opdracht binnen te halen, waarna alsnog meerkosten worden berekend voor ernstige vervuiling. Adviesbureaus en laboratoria lenen zich er soms voor om te faciliteren dat het er op papier uitziet of een bedrijf zich aan de regels houdt, bijvoorbeeld door monsters of uitslagen te manipuleren. Specifiek bij asbestsanering komt het geregeld voor dat Oost-Europeanen onwetend en onbeschermd worden ingezet.

Het toezicht op de asbestketen is een basistaak voor de omgevingsdiensten en richt zich in hoofdzaak op gemelde saneringen alsmede op de vergunde tussenopslagen en eindverwerking. Dit toezicht wordt in toenemende mate informatie gestuurd en ketengericht ingezet. Toezicht richt zich hierdoor meer op de risicovollere situaties en minder op situaties met een lager risico. Een (onbekend) deel van het asbest wordt echter illegaal verwijderd en/of gedumpt. Hierdoor ontstaat een potentieel blootstellinggevaar aan asbestvezels voor mens en milieu. Deze activiteiten zijn echter niet gekend bij de overheid.

Toezichtmiddelen zijn hiervoor ook niet beschikbaar omdat deze alleen beschikbaar worden gesteld voor de gemelde/vergunde situaties. De aandacht en dus de toezichtmiddelen dienen zich echter ook te richten op het signaleren en aanpakken illegale situaties. De OMWB heeft vanuit de collectieve taak al de nodige stappen gezet hierin en zou dit voor een adequate aanpak van dit probleem moeten continueren.

3.2.4 Co- en Biovergisters

Vergisten van (afval)stoffen gebeurt met het doel om energie op te wekken. Een specifieke vorm hiervan is 'co-vergisting' waarbij ten minste 50% mest wordt vergist met andere stoffen en die na vergisting op het land kunnen worden toegepast als mest. De ervaring is dat ook niet toegelaten stromen worden vergist; dat vrachtdocumenten worden vervalst, etc. Hierdoor kunnen gevaarlijke situaties ontstaan omdat niet bekend is wat de reactie van de stoffen in de vergister zullen zijn. Ook kunnen milieubelastende stoffen op of in de bodem terecht komen met risico voor de volksgezondheid. Er is sprake van oneerlijke concurrentie en ondermijning door benadeling van zij die wel volgens regels werken. Er wordt een trend gesignaleerd waarbij intermediairs (nagenoeg)

failliete vergisters opkopen en opstarten om toegezegde subsidie te innen. Naast financieel gewin bereiken zij hiermee (mogelijk) een verregaande beheersing van de keten en bemoeilijken op die manier toezicht en handhaving, Een zorgelijke ontwikkeling.

In een onlangs uitgebracht bestuurlijk signaal (oktober 2017) van de landelijke milieukamer wordt aangegeven dat in de markt van covergisters een verontrustend hoog niveau van non-compliance zichtbaar is. Het belang van het signaal is er met name in gelegen dat deze eerdere constatering nog niet heeft geleid tot verbetering. De knelpunten die worden genoemd zijn in elk geval gelegen is de complexiteit van de regelgeving, waardoor bijvoorbeeld Wabo-vergunningen soms van onvoldoende kwaliteit zijn en toezicht wordt bemoeilijkt, het veelal achterwegen blijven van fysieke controles en de risico's van fraude bij subsidies.

3.2.5 Bodemketen

De bodemketen beslaat een zeer grote en diffuse keten waarbij diverse actoren betrokken zijn: verontreinigde bodem en grond, illegale ontgrondingen, schade aan grondwater en landbouw. In een omgeving die gekenmerkt wordt door hevige concurrentie is het lastiger voor bedrijven om 'integer' te blijven. Sommige bedrijven beheersen meerdere onderdelen in de keten. Hierdoor bestaat de gelegenheid om (afval)stoffen op saneringslocaties of in gronddepots te vermengen, de samenstelling te verhullen en het bevoegd gezag het zicht op de grondstromen in de keten te ontnemen. Niet-naleving leidt tot maatschappelijke onrust en kan een negatief effect hebben op de volksgezondheid, het milieu en het vertrouwen in de overheid en leidt bovendien tot concurrentievervalsing in de markt. De komende jaren zal er nog sprake zijn van aanzienlijke stroom van vervuilde grond. Als gevolg van de voortdurende concurrentiedruk in de bodemsector en de lage – gevoelde – pakkans zal de komende jaren de mate waarin zich milieucriminaliteit in de bodemsector voordoet zich waarschijnlijk verder ontwikkelen.

3.2.6 Aandacht voor fysieke veiligheid

Binnen Brabant vindt een forse toezichtinspanning plaats op de BRZO-bedrijven. Gezien de impact op de externe veiligheid die deze bedrijven in potentie kunnen veroorzaken is en blijft dit ook nodig. Maar naast de BRZO bedrijven zijn er meerdere (risicovolle) bedrijven die een impact kunnen hebben op de externe en fysieke veiligheid. Hierbij valt te denken aan bedrijven met opslagen van gevaarlijke stoffen in hoeveelheden (net) onder de BRZO-grens. Ook valt te denken aan bedrijven met hoge vuurbelasting zoals grote houtopslagen, pallet bedrijven of bandenopslagbedrijven. De negatieve effecten die dergelijke bedrijven kunnen hebben kunnen groot zijn. Aandacht voor cultuur en beheersaspecten is wenselijk. Evenzo is aandacht wenselijk voor de opslaghoeveelheden bij bedrijven net onder de BRZO-grens.

3.2.7 Drugsafval

'Brabant' is de grootste leverancier van synthetische drugs. Met het opruimen van afval van de productie van deze drugs zijn hoge kosten gemoeid, wanneer de bodem gesaneerd moet worden kunnen de kosten voor de grondeigenaar of gemeente oplopen tot boven de € 50.000,-. Er is en wordt in Brabant in het kader van het BPO-speerpunt Samen tegen Dumpen een aanpak ontwikkeld. Vanuit de collectieve taak wordt een beperkte bijdrage aan dit project geleverd. Er is

een waarborgfonds 'verwijdering calamiteuze stoffen', waaruit de gemaakte kosten voor een (klein) deel kunnen worden verhaald. Er is een pilot ontwikkeld m.b.t. leegstaande bedrijfsgebouwen, die een risico vormen omdat er drugslaboratoria in worden ondergebracht. Er zijn cijfermatige indicaties dat het aantal dumpingen in Brabant afneemt, het aantal dumpingen in omliggende provincies toeneemt, terwijl aantal productielaboratoria in Brabant blijft toenemen. Er zijn indicaties dat producenten zich nu op andere wijzen van het afval ontdoen, bijvoorbeeld via het riool, autowasstraten en door het uitrijden over landbouwgronden. Naast het traceren van lozingen op het riool (er loopt een pilot waarin mobiele eNoses worden ingezet), is er behoefte om meer instrumenten en kennis in te zetten, bijvoorbeeld door stromen van (legale) toeleveranciers en bedrijven met vergelijkbare bedrijfsprocessen als drugsproductie beter in beeld te brengen.

3.2.8 Veehouderij

Beperking van uitstoot van fijn stof, ammoniak en geur. Stijgende aandacht voor volksgezondheid. De problematiek van de verplaatsing of beëindiging in extensiveringgebieden. In Brabant is de wet- en regelgeving op basis waarvan toezicht plaatsvindt uitgebreid met VR2014 en de BZV (Zorgvuldige Veehouderij). Daarnaast wint terrein het samen met alle betrokken en belanghebbende partijen (bedrijven, burgers en overheid) zoeken naar oplossingen voor knelpunten. De OMWB participeert nu al in de BPO-prioriteit Zorgvuldige veehouderij en gezondheid.

3.2.9 Luchtwassers

Door een veehouderij met een niet (goed) werkende luchtwasser kan tot 20 keer zoveel ammoniak uitgestoten. Deze ammoniak slaat vroeger of later neer op de bodem waaronder binnen de grenzen van Natura 2000-gebieden en andere natuurgebieden. Neerslag van ammoniak heeft negatieve gevolgen voor de natuurdoelstellingen en de soortenrijkdom en heeft een verzurende werking in de bodem. Een onderzoeksrapport uit 2013 toont aan dat bij 58 % van de gecontroleerde luchtwassers tekortkomingen werden geconstateerd. Bij 16 % was sprake van ernstige overtredingen. Aandacht voor een adequaat toezicht op luchtwassers blijft dus geboden. Risico gestuurd toezicht met gebruikmaking van interventiemixen wordt wenselijk geacht en zou verder moeten worden ontwikkeld.

3.2.10 Energiebesparing

Nederland streeft naar 1,5% energiebesparing per jaar. Zo'n 40% van het energieverbruik in Nederland ligt bij bedrijven, voornamelijk bij de industrie. In het Energieakkoord 2013 is vastgelegd dat gemeenten en provincies prioriteit moeten geven aan de handhaving van de energiebesparingsverplichtingen in de Wet milieubeheer. De Wetgeving rond energiebesparing bedrijven wordt steeds verder uitgebreid: zogenoemde Erkende maatregelen zijn/worden vastgesteld, er geldt een nieuwe verplichting voor het opstellen van energieaudits (i.k.v. de EED) en er komt een Energie Prestatie Keurmerk (EPK).

3.2.11 Ondernijnde milieucriminaliteit

Ondernijnde (milieu)criminaliteit is een maatschappelijk probleem. Ten aanzien van de beschreven fenomenen verdient het volgens de bestuurders de aanbeveling om ondernijning

onderdeel te laten zijn van een (inhoudelijk) prioritair fenomeen. Dit bevordert tevens een optimalisatie van de samenwerking met politie en OM en draagt bij tot de aanpak van een maatschappelijk probleem.

3.3 Ontwikkelingen

Naast de inhoudelijke onderwerpen die regio breed spelen zijn er ook ontwikkelingen die relevant zijn voor de gehele regio. De omgevingswet is zo'n ontwikkeling.

3.3.1 Omgevingswet

In 2018 of 2019 wordt de omgevingswet van kracht. De impact op bevoegde gezagen en uitvoeringsinstanties is groot. Er komt een cultuuromslag voor bestuurders en ambtenaren van 'nee, tenzij' naar 'ja, mits'. Burgers en bedrijven krijgen meer verantwoordelijkheid, lagere overheden meer beleidsruimte en er komen snellere en meer inzichtelijke procedures. Dit vergt andere competenties en werkwijzen van de vele betrokken overheidspartijen. Dit vraagt een goede voorbereiding van deze partijen.

3.4 Randvoorwaarden

Uit de ambtelijke en bestuurlijke gesprekken kwam duidelijk naar voren dat voor adequate aanpak van de eerder beschreven fenomenen/verschijningsvormen aandacht dient te worden besteed aan voorwaarde scheppende randvoorwaarden. Hieronder staan deze randvoorwaarden beschreven.

3.4.1 (Gebrekkige) aanpak van ketens

Aanpak van (grensoverschrijdende) ketens van milieuovertredingen en –criminaliteit vergt een intensieve samenwerking tussen de diverse VTH-partners, het delen van alle beschikbare relevante informatie en het afstemmen van acties. Monitoring, risico-analyse, gericht nader onderzoek (gerichte toezichtsacties, verscherpt toezicht, diepgaand administratief of fiscaal onderzoek) zijn belangrijke bestanddelen voor de aanpak van ketens op het terrein van grond en afval (incl. asbest, drugs, verontreinigd water). Ook preventie is onderdeel van de ketenaanpak. De OMWB heeft vanuit de collectieve taak al stevig ingezet op de aanpak van met name de asbestketen. Dit zou gecontinueerd moeten worden en verder uitgebouwd.

3.4.2 Gebrek aan Informatie- en data vergaring, analyse en uitwisseling

Er zijn veel gegevens bij diverse instanties, die van belang zijn voor toezichthoudende en handhavende instanties. Vooral op het gebied van de informatie en data vergaring/uitwisseling en de analyse daarop valt nog heel wat te winnen. Er is een groot aantal meldpunten zonder goede samenhang daarin. Daar is verbetering mogelijk. Het toezicht dient meer risicogericht uitgevoerd te worden. Datavergaring, de analyse daarop is noodzakelijk om dit vorm te geven. Een oor- en oogfunctie voor en door samenwerkingspartners kan een schat aan informatie ontsluiten. Vanuit de collectieve taken wordt op onderdelen van informatie en data vergaring/uitwisseling en de analyse daarop als inhoud gegeven. Dit zou gecontinueerd moeten worden en verder uitgebouwd.

4 NIEUWE ONDERWERPEN T.O.V. DE NOTITIE UIT 2016

4.1 Inleiding

In 2017 zijn een tweetal onderwerpen onder de aandacht van de Omgevingsdiensten gebracht die eerder niet of slechts beperkt in de reguliere uitvoering zijn meegenomen. Te weten de circulaire economie en vervoersmanagement. Onderwerpen die aan actualiteit winnen doch waar de uitvoering nog (beter) vorm en inhoud moet krijgen.

Omwille van de leesbaarheid van het hoofddocument zijn deze onderwerpen in onderstaande beknopt gehouden. In bijlage 14 worden, voor de geïnteresseerde lezer, deze onderwerpen uitgebreider behandeld.

4.2 Circulaire economie

Het Rijk heeft de ambitie om te komen tot een reductie van het nationale verbruik van primaire grondstoffen van 50% in 2030, als tussenstap naar een volledig circulaire economie in 2050. Een Circulaire Economie (CE) is een maatschappij waarbij de maatschappij producten en grondstoffen maximaal hergebruikt. Ook het minimaliseren van afval en het zo goed mogelijk recyclen van producten maakt hier deel van uit. Een Circulaire Economie koppelt de economische groei los van het gebruik van grondstoffen. Het systeem van producentenverantwoordelijkheid is binnen de Circulaire Economie een succes, maar voor een volgende stap naar een beter functionerende Circulaire Economie zijn extra maatregelen nodig.

Hoe beter de systematiek van producentenverantwoordelijkheid is geregeld, hoe meer afgedankte producten worden ingezameld en hoe gemakkelijker de taak van de toezichthouder wordt. Het kan allemaal minder complex, de communicatie kan beter en behalve de producenten, moeten ook andere actoren een rol krijgen. Als consumenten, inzamelaars, slopers, installateurs en verwerkers weten wat er van hen wordt verwacht, zullen zich beter aan de regels houden.

Afval is echter big business en illegale inzameling en verwerking loont. Naar schatting bedraagt de maatschappelijke schade door het onjuist verwerken van afval 2,45 miljard euro per jaar (bron: ILT). De handhaving van regels en het toezicht op de afvalverwerking is een verantwoordelijkheid en taak van de overheid. Toezichthouders en handhavers hebben in de weerbarstige praktijk een lastige rol, maar ook hier laten commitment, bevlogenheid en focus al mooie resultaten zien. Voorwaarde is wel dat ze de ruimte krijgen van hun gemeentelijke opdrachtgevers. Een meer landelijke aanpak is daarbij gewenst, evenals een betere samenwerking met andere handhavingsorganisaties en belanghebbende partijen.

4.3 Vervoersmanagement

De samenleving kan niet zonder het vervoer van personen en goederen. Maar vervoer heeft ook nadelen. Het heeft nadelige effecten op de gezondheid en de kwaliteit van de leefomgeving. In het stedelijk gebied wordt de lucht- en geluidskwaliteit vooral door verkeersemisies bepaald. Vervoer veroorzaakt daarnaast circa een derde deel van de CO₂-uitstoot. Naast deze milieu-effecten is, door de groei van de mobiliteit, de bereikbaarheid steeds vaker een probleem.

Europa, de rijksoverheid en de lokale overheden hebben beleid en regelgeving geformuleerd om de negatieve gevolgen van vervoer tegen te gaan. Bij de uitvoering van maatregelen geldt het voordeel dat deze maatregelen vaak (op termijn) een kostenbesparing opleveren voor het bedrijfsleven.

Op grond van de Wet milieubeheer (Wm), het Activiteitenbesluit milieubeheer (Activiteitenbesluit) en de Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED) zijn er beïnvloedingsmogelijkheden beschikbaar om de nadelige gevolgen van vervoer zo veel mogelijk te voorkomen.

Tot op heden is de effectuering hiervan onvoldoende door de overheid opgepakt. Het groeiend besef van de negatieve bijeffecten van vervoer noopt bevoegde bezagen om hier verandering in te brengen.

5 RESULTATEN INTERNET ENQUETE

5.1 Inleiding

Om een beeld te krijgen van regionale overeenkomsten in (bestuurlijke) visie/prioriteiten, beleid en (ervaren) problematiek, ten aanzien van de bij de OMWB belegde omgevingstaken, is een internet enquête uitgezet onder ambtenaren (zie bijlage 9). Het doel was om na te gaan of er aangrijpingspunten waren voor een collectieve uitvoering. De vragenlijst was opgebouwd uit 4 thema's: Bestuur (visie/prioriteiten), Ontwikkelingen in beleid en de (bij de OMWB belegde) uitvoering daarvan, Problemen (fenomenen) en ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving en als laatste de Omgevingswet. De bouw- en RO taken zijn niet meegenomen in de enquête omdat die (in hoofdzaak) bij de gemeenten liggen.

Op de uitgezette enquête is van 13 van de 27 ondervraagde OMWB-eigenaren een reactie ontvangen. Drie eigenaren hebben in hun reactie echter aangegeven niet te willen deelnemen aan de enquête. Uiteindelijk hebben maar tien eigenaren (37%) de enquête ingevuld. Onderstaand resultaat betreft het beeld dat is verkregen op basis van de verkregen input. Het beeld is hiermee niet volledig representatief maar geeft wel een globale indruk van de situatie in de regio. Aangrijpingspunten voor collectieve uitvoering en statistisch onderbouwde conclusies kunnen door het beperkt aantal respondenten en spreiding in antwoorden niet worden gegeven.

5.2 Bestuur: visie, prioriteiten

Visie

De visie van het bestuur op een schone en veilige leefomgeving is bij ruim de helft (60%) van de respondenten nader concreet uitgewerkt in vigerende gemeentelijke uitvoeringsprogramma's.

Slechts bij een beperkt aantal (20%) van de OMWB-eigenaren die hebben gereageerd is verwoord wat de visie van het bestuur is op een schone en veilige leefomgeving én welke rol die de inzet van de milieutaken (beleg bij de OMWB) daarbij vervult. De overige 80% heeft hierover niets opgenomen.

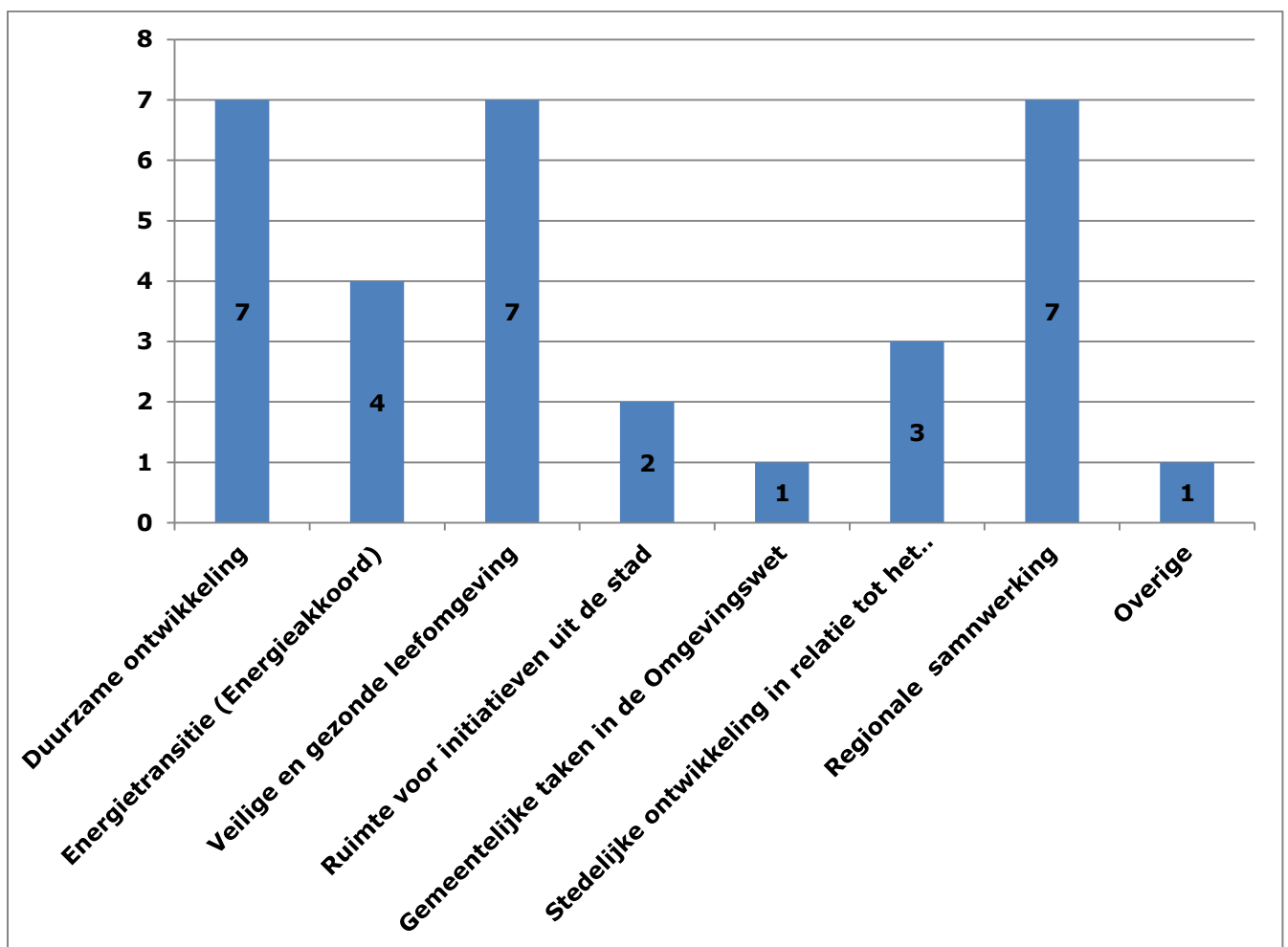
Prioriteiten

Ten aanzien van de aanpak van problemen dan wel het realiseren van ambities in de fysieke leefomgeving geeft bijna 80% aan dat er bestuurlijke prioriteiten zijn. Bij deze respondenten zijn de prioriteiten vaak ook uitgewerkt in een visie of in een uitvoeringsprogramma. Als gevraagd wordt naar wat deze prioriteiten dan zijn ontstaat geen duidelijk beeld. (Fysieke) **veiligheid** en **gezondheid** worden echter het meest (bij 4 van de 10 respondenten) genoemd.

Thema's

Het antwoord op een meer gesloten vraag naar de uitwerking van thema's wordt (met 7 reacties) ruimer beantwoord. Van de in onderstaande staafdiagram (figuur 6) genoemde thema's zijn bij de respondenten op deze vraag één of meerdere nader uitgewerkt in gemeentelijke uitvoeringsprogramma's en/of in aandachtspunten voor beleid, toezicht en handhaving op deze thema's.

Duurzame ontwikkeling, Veiligheid en gezondheid evenals **Regionale samenwerking** wordt door alle (100%) respondenten van deze vraag aangegeven dat deze **bestuurlijk** zijn **uitgewerkt**. Van deze respondenten heeft 57% **energietransitie** eveneens nader uitgewerkt. Daar waar bij de vraag om de uitgewerkte prioriteiten geen eenduidig beeld ontstond blijkt uit de beantwoording van deze vraag dat veiligheid en gezondheid bij de meeste respondenten is uitgewerkt.

Figuur 6. Uitgewerkte prioriteiten

5.3 Ontwikkelingen in beleid en uitvoering

Hieronder wordt van een aantal beleidsterreinen op basis van de ontvangen reactie een beeld geschetst dat leeft bij de OMWB-eigenaren van de ontwikkelingen voor de komende 4 jaren. Ook wordt, voor zover hierover informatie is ontvangen, een beeld geschetst van de verwachte invloed die dit kan hebben op de uitvoering van milieutaken (belegd bij de OMWB) en de collectieve taak. Door het beperkte aantal respondenten en de variatie in antwoorden valt echter geen eenduidige conclusie te trekken. Evenzo is hierdoor ook geen eenduidig beeld voor aangrijpingspunten ten behoeve van het collectief programma.

A. VTH

De belangrijkste invloed op de VTH-uitvoering (belegd bij de OMWB) wordt bij 6 respondenten (60%) verwacht door de komst van de Omgevingswet en door de kwaliteitscriteria.

B. Externe veiligheid

Er worden door 4 respondenten (40%) mogelijk veranderingen verwacht op het gebied van Externe Veiligheid door de komst van de Omgevingswet. Welke dit zijn is niet eenduidig.

C. Duurzaamheid/energiebesparing, Geluid, Luchtkwaliteit, Bodemkwaliteit, Afvalwater, Waterkwaliteit, Groen en ecologie

Op het gebied van de in de kop genoemde beleidsterreinen worden over het algemeen geen relevante ontwikkelingen (die van invloed zijn op de VTH-taakuitvoering van de OMWB) voorzien.

5.4 Milieugerelateerde fenomenen in de fysieke leefomgeving

In bijlage 10 zijn de resultaten weergegeven van de vragen naar een aantal milieugerelateerde fenomenen en activiteiten genoemd die zich nu of in de toekomst voor (kunnen) doen. Hierbij is aangegeven hoe vaak (frequentie) de respondenten het beeld hebben dat die zich voordoen en wat de inschatting is van de verwachte trend voor de komende 4 jaar daarin bij ongewijzigd beleid.

In onderstaande tabel (tabel 2) zijn uitsluitend die milieugerelateerde fenomenen weergegeven waarvan bij 50% of meer van de respondenten het beeld leeft dat deze zich regelmatig/vaak/continu voordoen. Tevens is van deze milieugerelateerde fenomenen het overheersende beeld van de verwachte trend weergegeven.

Tabel 2 Milieugerelateerde fenomenen waar het beeld bij meer dan 50% van de respondenten is dat deze zich regelmatig/ vaak/ continu manifesteren en wat de verwachte trend is.

Milieugerelateerde fenomenen waar het beeld bij meer dan 50% van de respondenten is dat deze zich regelmatig/ vaak/ continu manifesteren	Verwachting in trend binnen 4 jaar		
	Toename	Gelijk	Afname
Leegstand bedrijfspanden en kantoren			
Asbestsloop			
Illegale asbestsloop			
Toepassen grond en bouwstoffen			
Geurhinder			
Agrarische luchtwassers			
Gebruik in strijd met bestemmingsplan			
Onveilige opslag stoffen			

5.5 Milieugerelateerde ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving

Onderstaand is aangegeven welke gebiedsontwikkelingen en andere relevante ontwikkelingen zich volgens de respondenten de komende 4 jaar voordoen en die van invloed (kunnen) zijn op de uitvoering van de milieutaken (belegd bij de OMWB). Tevens wordt een beeld gegeven wat volgens de respondenten (7 voor deze vraag) de (mogelijke) invloed daarvan is

Uitbreiding van industrieterreinen

De uitbreiding van industrieterrein is sterk locatie afhankelijk. Van de 7 reacties varieert het beeld namelijk tussen wel uitbreiding, minimale uitbreiding, geen uitbreiding, mogelijke uitbreiding en herstructurering. De door de respondenten aangegeven impact voor de OMWB is niet eenduidig.

(Grote) infrastructuurle wijzigingen

Infrastructuurle werken zijn lokaal van aard. Behoudens de mogelijke verbreding van de A58 worden geen grote werken voorzien. Kleinschaligere werken zoals de aanleg van rotondes zijn bij 2 gemeenten voorzien. De door de respondenten aangegeven impact voor de OMWB is niet eenduidig.

Buitengebied

In het buitengebied zet volgens 4 van de 7 respondenten de afname van de agrarische bedrijven en als gevolg daarvan de toename van leegstand zich voort. De door de respondenten aangegeven impact voor de OMWB is niet eenduidig.

5.6 Omgevingswet

8 van de 10 respondenten streeft een volledige integratie na. De overige 2 streven een vergaande integratie na. Aan een gebieds-/integrale benadering wordt door 9 van de respondenten aangegeven dat ze daar behoefte aan hebben. Slechts 1 heeft hier minder behoefte aan. Van de 10 reacties wordt er 2 keer aangegeven dat zij problemen voorzien bij de uitwerking van de verruimde beleidsruimte. 4 weten het niet en de andere 4 geven aan geen problemen te voorzien. 9 van de 10 respondenten geeft aan het (zeer) belangrijk te vinden dat toezicht en handhaving al in het vergunningstraject wordt meegenomen. Slecht 1 respondent acht die niet belangrijk.

Samenwerking omgevingswet

Samenwerking op het gebied van de Omgevingswet is voor 7 van de 10 respondenten wenselijk, 2 weten het niet en 1 geeft aan hier geen behoefte aan te hebben. Gezamenlijk invulling geven aan het meenemen van toezicht en handhaving in het vergunningen traject wordt door 6 van de respondenten niet wenselijk geacht de overige 4 acht dit wel wenselijk. Uit de reactie valt niet af te leiden of de OMWB in deze samenwerking een rol heeft of zou moeten hebben.

5.7 Samenwerking

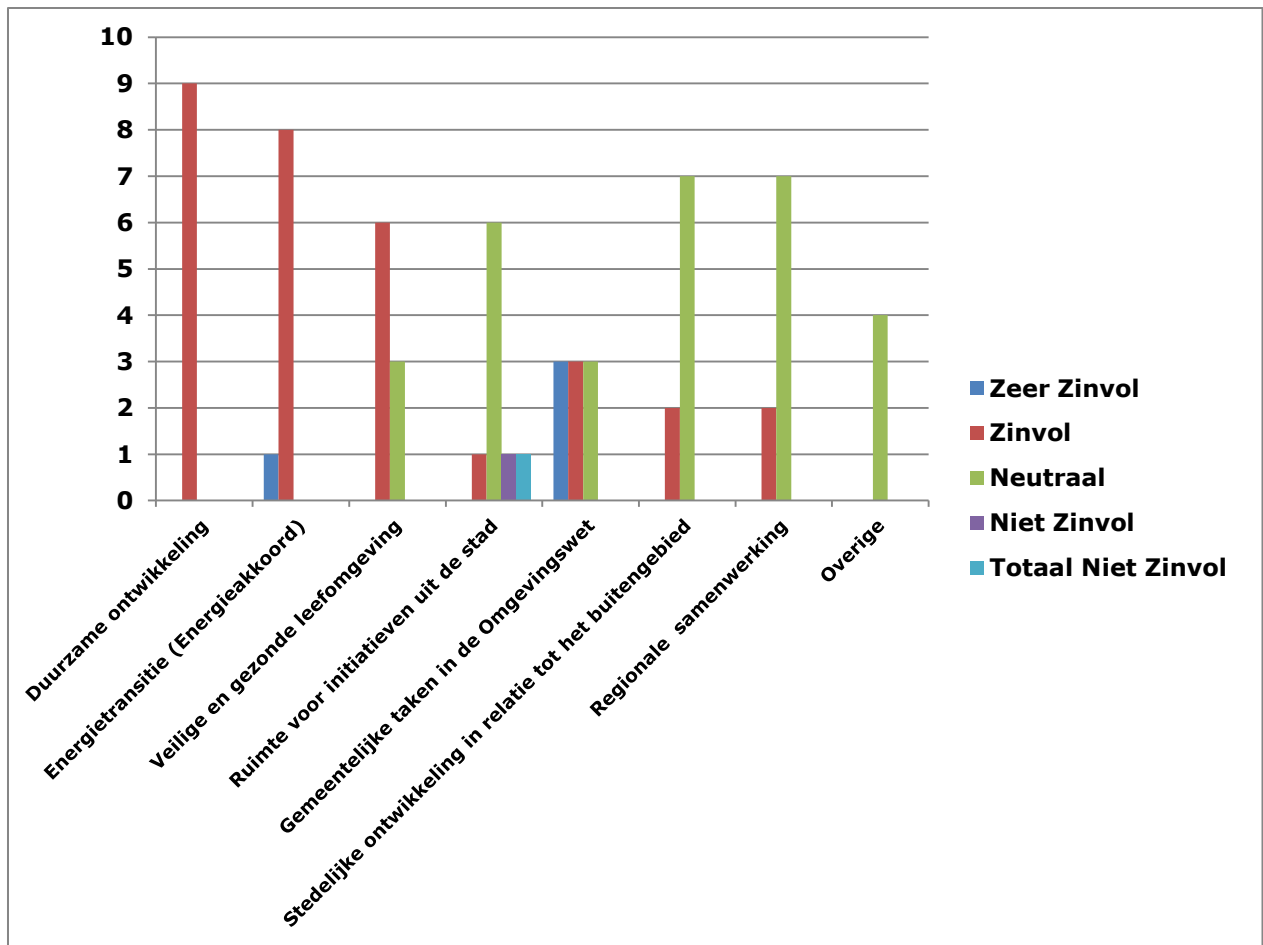
Samenwerking op milieuthema's

In figuur 7 is aangegeven in welke mate er bij de respondenten draagvlak is voor samenwerking op de milieuthema's: Duurzame ontwikkeling, Energietransitie, Veilige en gezonde leefomgeving, Ruimte voor initiatieven uit de stad, Gemeentelijke taken in de nieuwe Omgevingswet, Stedelijke ontwikkelingen in relatie tot het buitengebied, Regionale samenwerking en overige.

Een gezamenlijke aanpak wordt vooral zinvol en soms zelfs zeer zinvol geacht op de onderwerpen Duurzame ontwikkeling, Energietransitie en Regionale samenwerking. Ook voor een veilige en gezonde leefomgeving is bij de meerderheid draagvlak voor samenwerking.

Draagvlak voor samenwerking op het gebied van de Omgevingswet is gelijkmatig verdeeld en varieert van neutraal tot zeer zinvol. Het minste draagvlak is er voor samenwerking op het gebied van Ruimte voor initiatieven uit de stad.

Uit geen enkele reactie blijkt dat de OMWB bij voornoemde samenwerking als partners of initiator wordt beschouwd.

Figuur 7

Beeld van het nut om samen te werken op inhoudelijk thema's

6 CONCLUSIE EN AANBEVELING

In dit afsluitende hoofdstuk worden op basis van de omgevingsanalyse een conclusie en aanbeveling gedaan. Dit met het doel een bijdrage te willen leveren aan het verdere proces om te komen tot een uniform uitvoering- en handhavingbeleid en het hierop gebaseerde uitvoeringsprogramma.

Deze conclusie en aanbeveling is geen hard gegeven maar meer een indicatieve handreiking voor het verdere proces.

Prioritaire onderwerpen

In bijlage 11 is per onderwerp benoemd hoe vaak een onderwerp door de OMWB en haar eigenaren (gemeente of provincie) als relevant is benoemd en hoe vaak dit door een externe samenwerkingspartners is gedaan.

Om op basis van de omgevingsanalyse een conclusie te kunnen trekken over, dan wel aanbeveling te doen voor de meest prioritaire onderwerpen is ten aanzien van de in bijlage 11 genoemde onderwerpen en nadere weging toegepast.

Het aantal keren dat de OMWB of haar eigenaren (gemeenten of provincie) een onderwerp relevant vindt, weegt in deze weging dubbel zo zwaar mee als het aantal keren dat een externe samenwerkingspartner een onderwerp relevant vindt. In bijlage 14 is deze weging nader uitgewerkt. Op basis van deze weging kan de conclusie worden getrokken dat op grond van het in dit document beschreven proces de navolgende onderwerpen prioritair lijken voor de samenwerkingspartners binnen het omgevingsrecht:

Tabel 3: Prioritaire onderwerpen binnen het omgevingsrecht

PRIORITAIRE ONDERWERPEN BINNEN HET OMGEVINGSRECHT
Asbestdaken
Dumpen en illegaal verwijderen van asbest
Aandacht voor fysieke veiligheid/Externe veiligheid bij bedrijven
Co- en Biovergisters
Drugsafval
Gebrek aan Informatie- en datauitwisseling
Ondermijning
Energiebesparing
Bodemketen/beheer

De functie van de omgevingsanalyse om accenten aan te reiken die bij de uitvoering van de basistaken specifieke aandacht of nadere uitwerking behoeven is met het bovenstaande ingevuld.

Aanbevolen wordt om in het verdere proces, leidend tot het opstellen van het uniform uitvoering- en handhavingbeleid, rekening te houden met genoemde prioritaire onderwerpen. Tevens wordt aanbevolen om voor het opstellen van dat beleid deze prioritaire onderwerpen nader uit te werken op hun impact op de VTH-taken. Als laatste wordt aanbevolen deze nadere uitwerking aan het bestuur voor te leggen zodat nadere keuzes gemaakt kunnen worden in de prioritaire onderwerpen die daadwerkelijk moeten worden ingebed in de risicogerichte programmering.

BIJLAGEN

BRONNEN

1. Geraadpleegde gegevensbronnen

Provinciaal Milieu en Water Plan 2016-2021

Regionaal Risicoprofiel Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant 2015-2019

Realisme in denken en doen, Beleidsplan 2015 – 2019 Veiligheidsregio MWB

Strategische Blik op Milieucriminaliteit, Openbaar Ministerie Functioneel Parket Beleid en Strategie

Synthetische drugs, dumpingen en precursoren, Openbaar Ministerie Functioneel Parket

Inwinplan Milieucriminaliteit 2016, Politie Dienst Landelijke Informatieorganisatie/
Landelijk Milieu Overleg

Nationaal dreigingsbeeld 2012 Georganiseerde criminaliteit, Korps Landelijke politiedienst

Dreigingsbeeld milieucriminaliteit 2016, Korps Landelijke politiedienst

Co-vergisting: duurzame energie of afvallozing? *Knelpunten en maatschappelijke risico's rondom wet- en regelgeving bij co-vergisting*, NIA-themagroep co-vergisting en Stuurgroep Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC) Noord-Nederland, 2016

Bestuurlijk signaal Co-vergisting, Strategische milieukamer 5 oktober 2017

Tactische Analyse Ketenaanpak Verontreinigde Grondstromen 2015, Gelderse omgevingsdiensten

Evaluatie ketentoezicht biovergistingsinstallaties 2013, Provincie Noord-Brabant

Internet sites van:

- CBS
- Centraal Planbureau voor de leefomgeving,
- Zorgatlas
- Infomil

2. Gesprekken met bestuurders

Lijst met bestuurlijk geïnterviewde
Mw. C. Moonen , dijkgraaf Waterschap Brabantse Delta. Namens de Brabantse waterschappen
Dhr. N. van Mourik , directeur namens Veiligheidsregio/brandweer VRMWB
Dhr. H. de Groot , directeur/ hoofdinspecteur NVWA
Dhr. H. Jozee Sectorhoofd Dienst regionale recherche namens de Politieregio's
Dhr. F. Gelissen , teamhoofd FP, namens Openbaar Ministerie Functioneel Parket, 's-Hertogenbosch
Dhr. J. Klijs , burgemeester Gemeente Moerdijk namens gemeenten MW-Brabant
Dhr. J. van den Hout , gedeputeerde Provincie Noord-Brabant en tevens VZ OMWB ai.
Mw. Y. van Delft , directeur OMWB, adviseur

3. Gesprekken met ambtenaren

Naam	Organisatie
Arian van Weerden	OMWB
Patrick Simpelaar	OMWB
Ron Ooms	OMWB
Patrick Simpelaar	OMWB
Eric Thijssen	Gemeente Moerdijk
Ron Kramer	Waterschap Brabantse Delta
Toine Coojmans	Vereniging Natuurmonumenten
Frans Gelissen	Functioneel Parket
Bert de Vries	Politie
Hilde Kooijmans	Provincie Noord Brabant
Noud Bruinickx	Brandweer MWB
Miranda Berendse	VWA

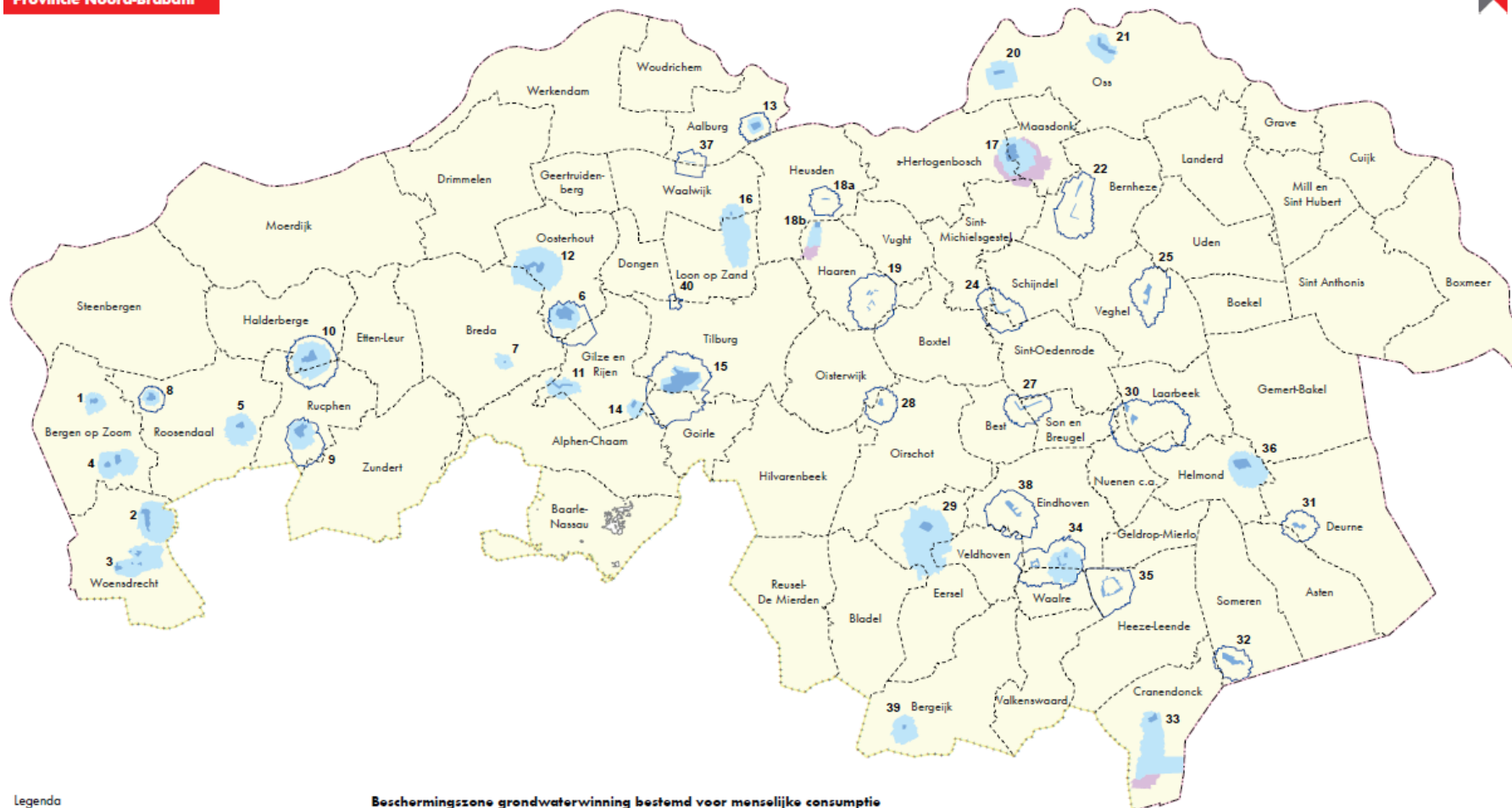
Bijlage 2

Overzicht Beschermingszones

Grondwaterwinningen bestemd voor menselijke consumptie

Besluit 22-03-2013

Provincie Noord-Brabant

Legenda

- Waterwingebied
- Boringsvrije zone
- Grondwaterbeschermingsgebied, 25-jaarzone
- Grondwaterbeschermingsgebied, 100-jaarzone
- Gemeentegrens
- Provinciegrens
- Rijksgrens

Beschermingszone grondwaterwinning bestemd voor menselijke consumptie

Zeer kwetsbare winningen (*)

- 16*. Waalwijk
- 17*. Nuland
- 18b*. Helvoirt
- 21*. Macharen
- 20*. Vessem
- 33*. Budel

Overige winningen

- 1. Halsteren
- 2. Huijbergen
- 3. Ossendrecht
- 4. Bergen op Zoom
- 5. Roosendaal
- 6. Dorst
- 7. Ginniken
- 8. Wouw

- 9. Schijf
- 10. Seppe
- 11. Prinsenbosch
- 12. Oosterhout
- 13. Genderen
- 14. Gilze
- 15. Gilzerbaan
- 18a. Vlijmen

- 19. Haaren
- 20. Lith
- 22. Loosbroek
- 24. Schijdel
- 25. Veghel
- 27. Son
- 28. Oirschot
- 30. Lieshout

- 31. Vlierden
- 32. Someren
- 34. Aalsterweg/Klotputten
- 35. Groote Heide
- 36. Helmond
- 37. Drongelen
- 38. Welschap
- 39. Luiksgestel

- 40. Dongen

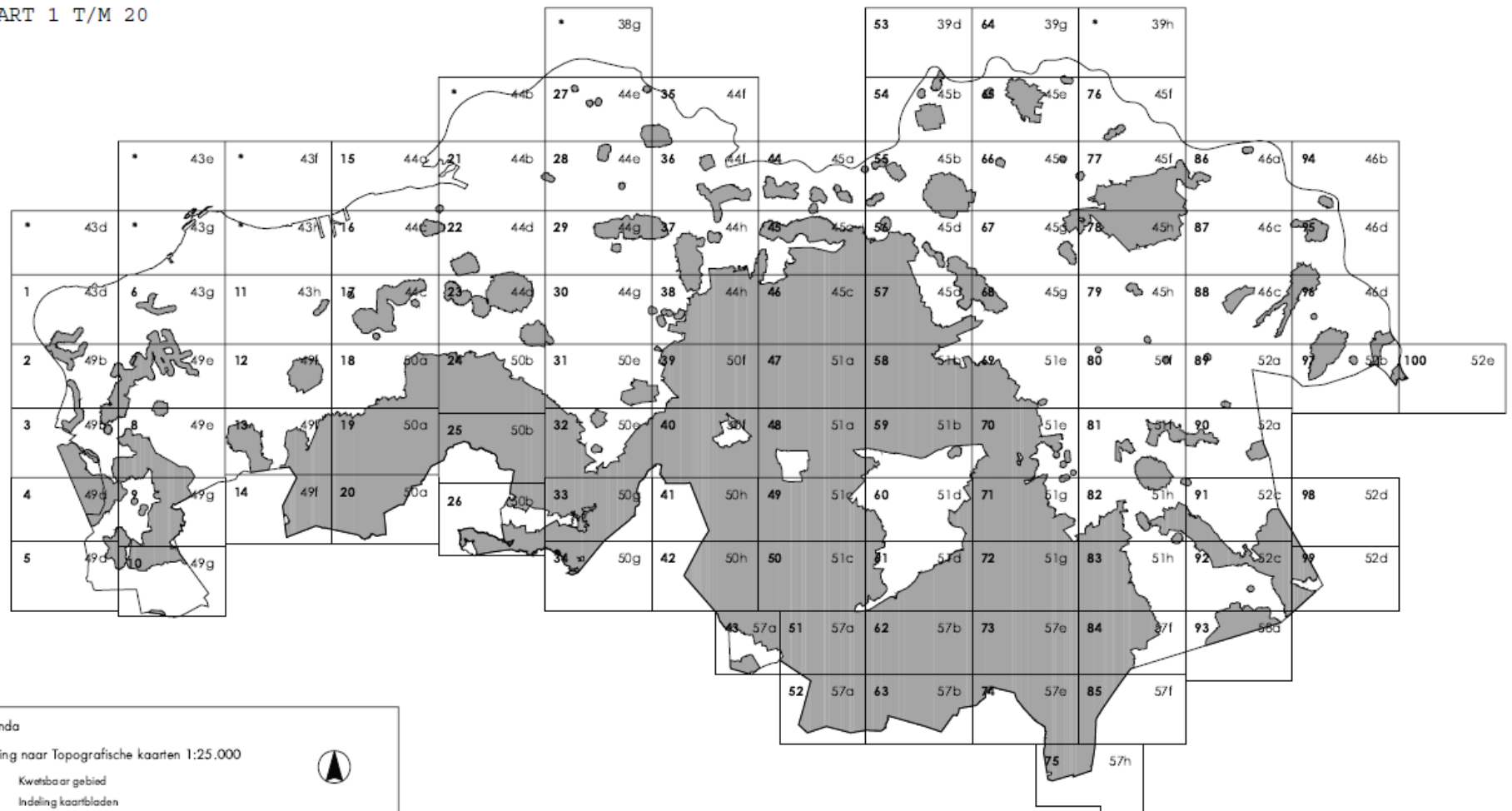

BIJLAGE 3

Kwetsbare gebieden beleid lozingen buitengebied

Provincie Noord-Brabant

KAART 1 T/M 20

Legenda

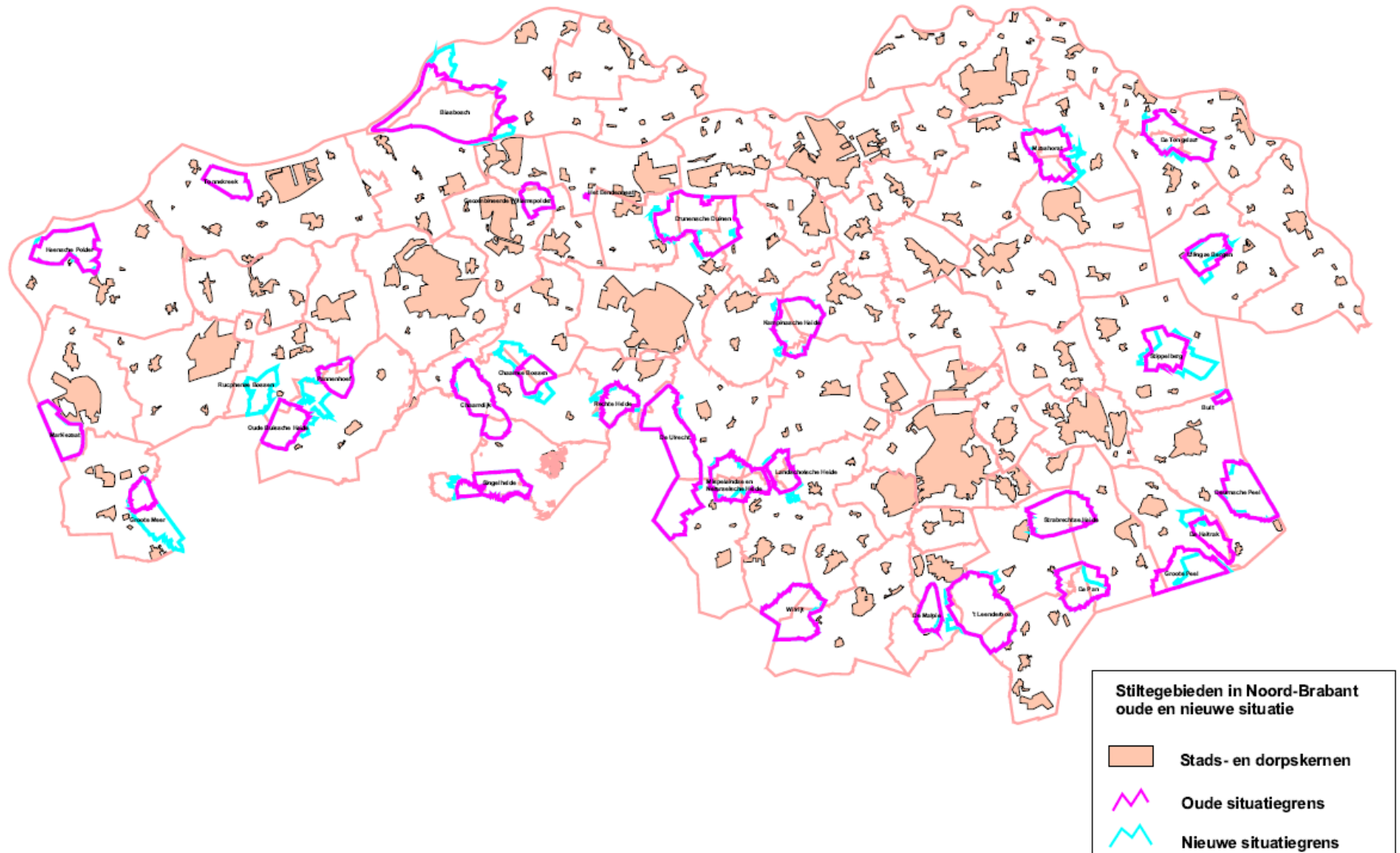
Indeling naar Topografische kaarten 1:25.000

- Kwetsbaar gebied
- Indeling kaartbladen

1 volgnummer van de kaarten
45a nummer kaartblad topografische kaart
* kaartblad niet opgenomen vanwege ontbreken kwetsbaar gebied

Provincie Noord-Brabant, maart 2003, Tek. Nr. 21.407
Topografische ondergrond © Topografische Dienst Emmen

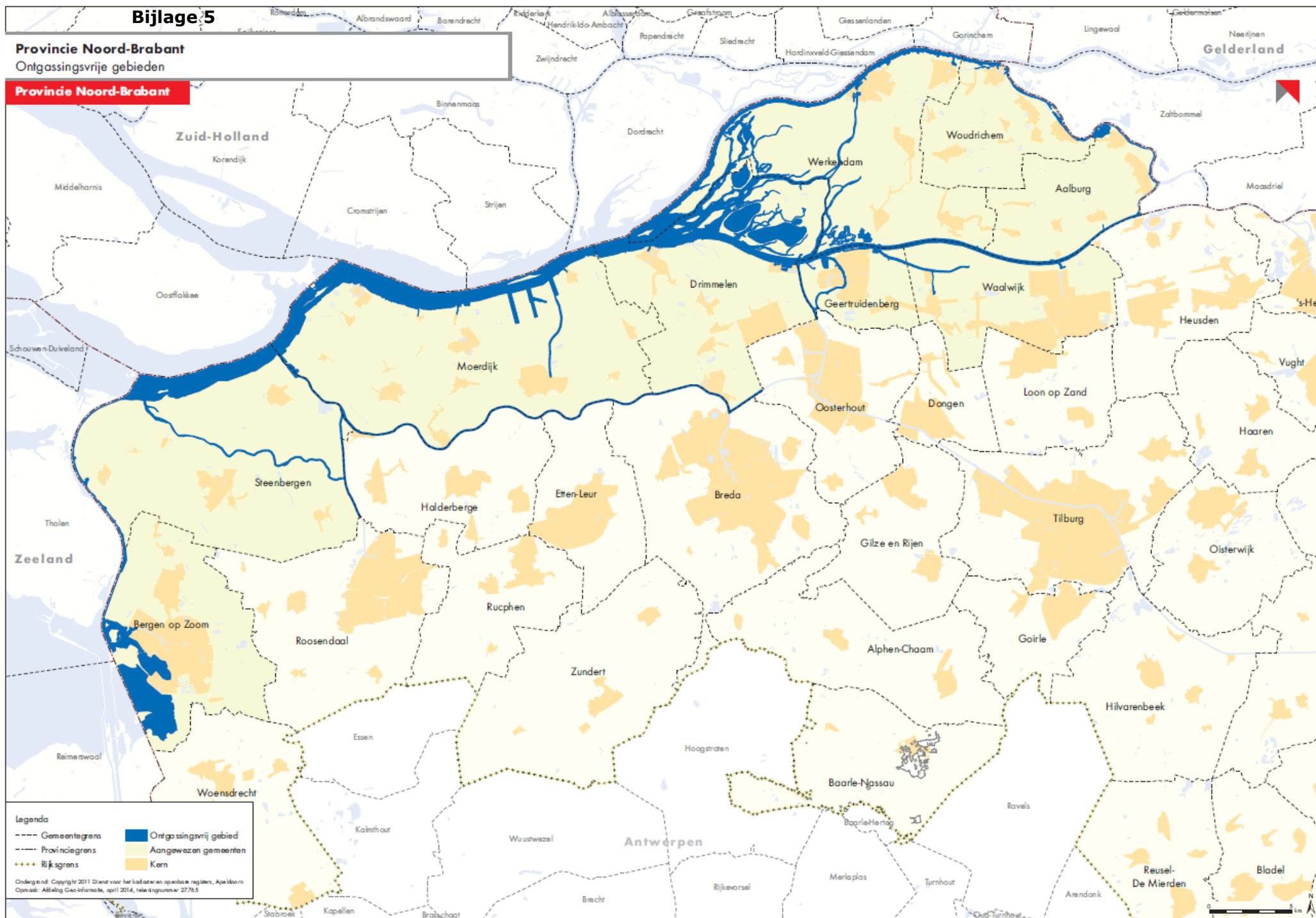
Bijlage 4 Stiltegebieden

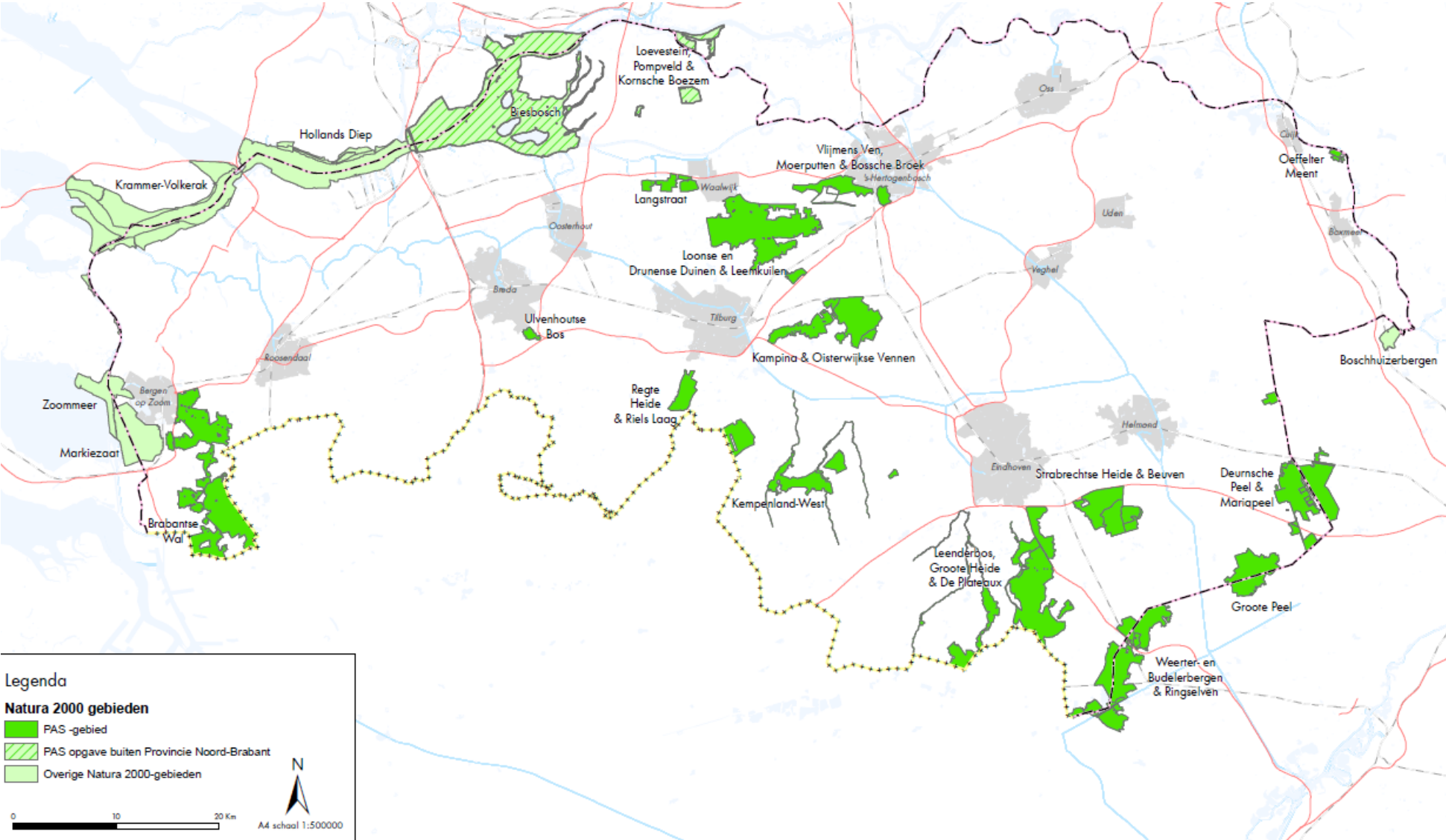
Bijlage 5

Provincie Noord-Brabant
Ontgassingsvrije gebieden

Provincie Noord-Brabant

Bijlage 6

Bijlage 7

Bedrijfstakken/branches	Vestigingen
A Landbouw, bosbouw en visserij	4845
B Delfstoffenwinning	10
C Industrie	5480
D Energievoorziening	30
E Waterbedrijven en afvalbeheer	150
F Bouwnijverheid	11270
G Handel	19465
H Vervoer en opslag	2845
I Horeca	3520
J Informatie en communicatie	4575
K Financiële dienstverlening	8220
L Verhuur en handel van onroerend goed	1695
M Specialistische zakelijke diensten	20375
N Verhuur en overige zakelijke diensten	4305
R Cultuur, sport en recreatie	5620
S Overige dienstverlening	7115
Totaal	99520

Bron [CBS](#), voorlopige cijfers 2017

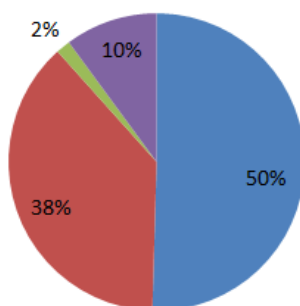
Bijlage 8

Totaal overzicht klachten 2017

Categorie	Gemeentelijke bedrijven	Provinciale bedrijven	Totaal
Ik hoor ...	3505	108	3613
Ik ruik ...	1930	784	2714
Ik voel ...	107	5	112
Ik zie ...	697	24	721
Eindtotaal	6239	921	7160

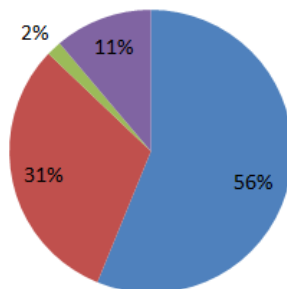
Verhouding categorieën totaal

■ Ik hoor ... ■ Ik ruik ... ■ Ik voel ... ■ Ik zie ...

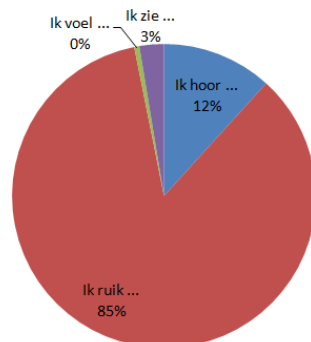

Verhouding categorieën gemeentelijke bedrijven

■ Ik hoor ... ■ Ik ruik ... ■ Ik voel ... ■ Ik zie ...

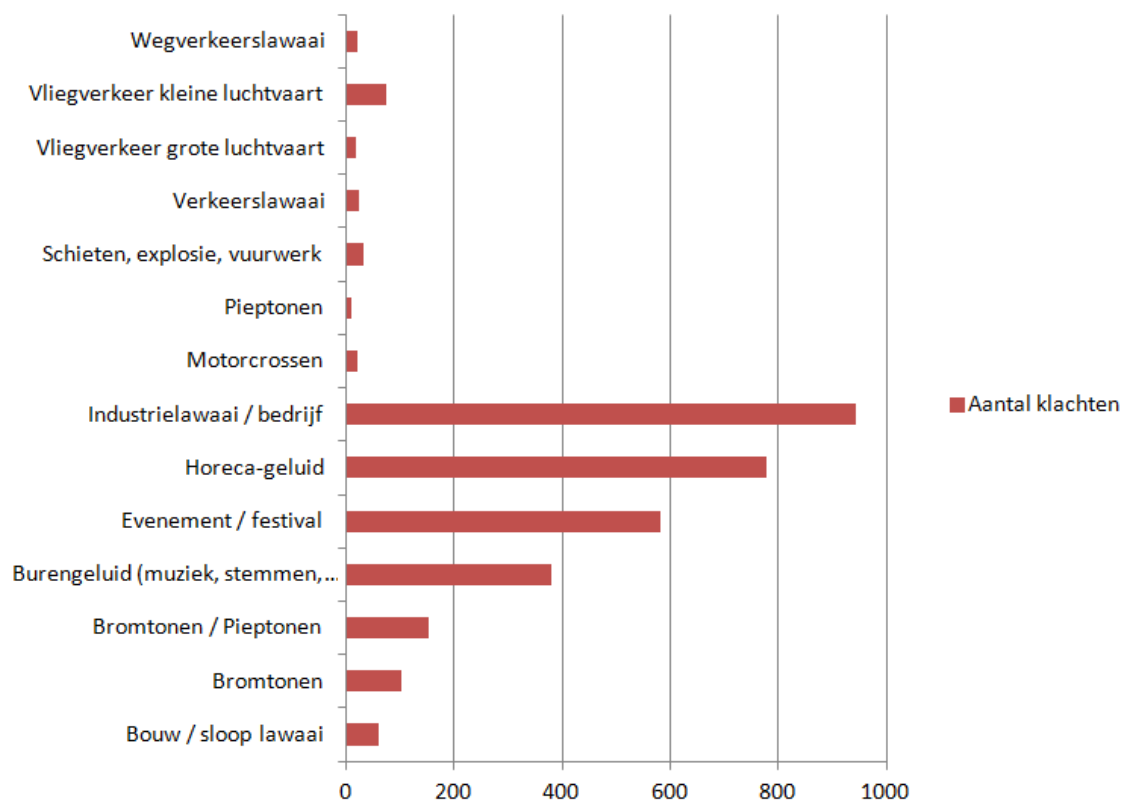

Verhouding categorieën provinciale bedrijven

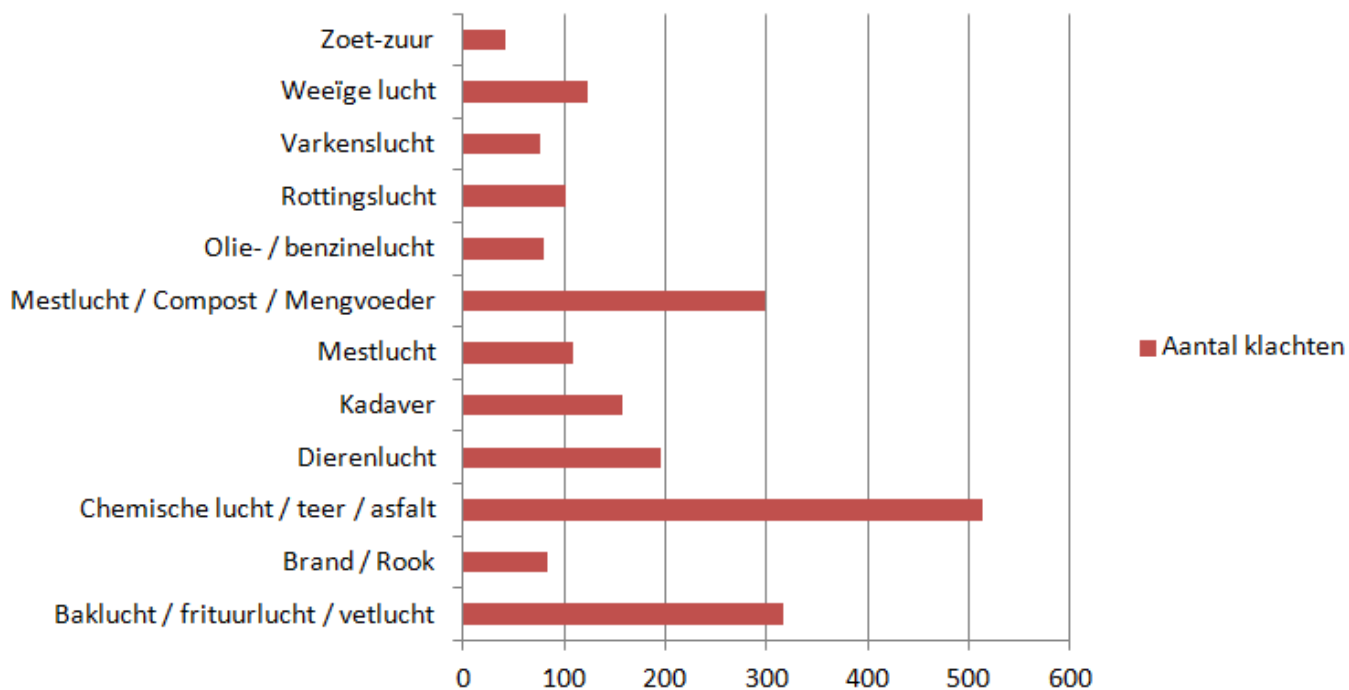

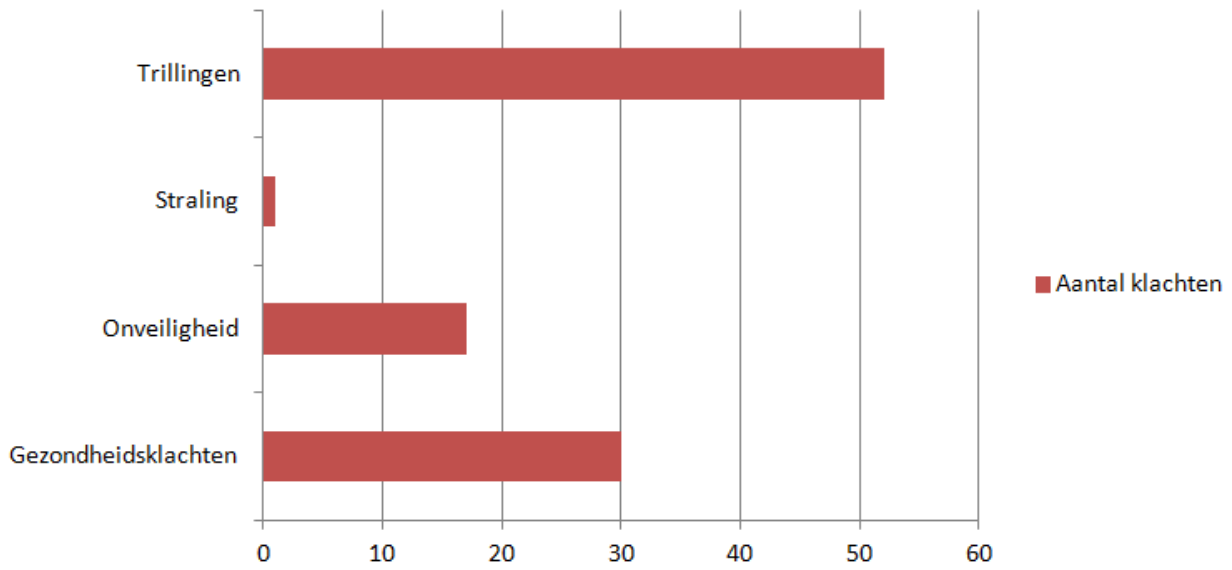
Ik hoor...

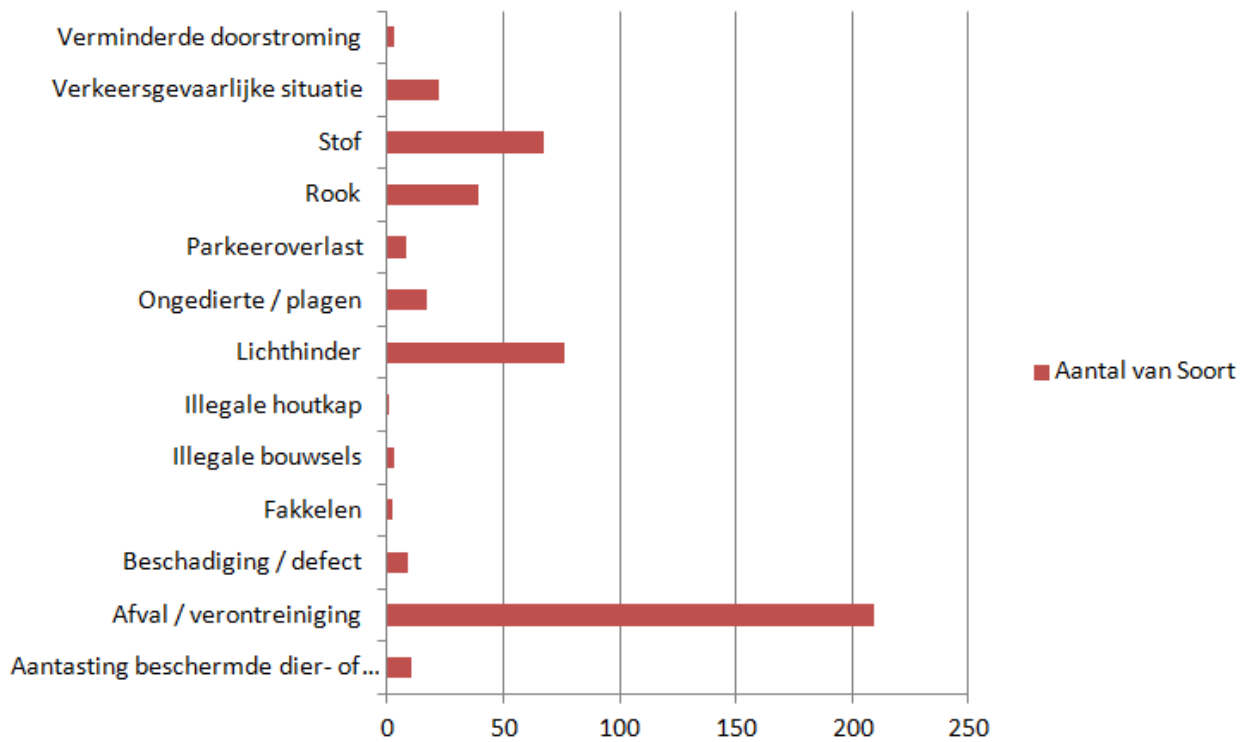
Ik ruik...

Ik voel...

Ik zie...

Bijlage 9 Internetenquête-vragen

De vragenlijst is opgebouwd in 3 thema's: Bestuur, Beleid en Problemen en ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. De analyse beperkt zich tot die omgevingsfactoren die van invloed zijn op uitvoering van de milieutaken die zijn belegd bij de OMWB. De bouw- en RO taken maken worden (nog) niet meegenomen.

Bestuur

1. Is in (bijvoorbeeld) het collegeakkoord verwoord wat de visie van het bestuur is op een schone en veilige leefomgeving en welke rol die de inzet van de milieutaken (beleg bij de OMWB) daarbij vervult? Zo ja het verzoek dit hieronder (kort) te beschrijven:

Visie

2. Is de visie van het bestuur op een schone en veilige leefomgeving nader concreet uitgewerkt in vigerende gemeentelijke uitvoeringsprogramma's?
3. Mogelijke onderwerpen voor een gezamenlijke aanpak (in (boven-) regionaal verband- zijn:
  - Duurzame ontwikkeling
  - Energietransitie (energieakkoord)
  - Veilige en gezonde leefomgeving
  - Ruimte voor initiatieven uit de stad
  - Verlaging van de regeldruk
  - Gemeentelijke taken in de nieuwe Omgevingswet?
  - Stedelijke ontwikkeling in relatie tot het buitengebied
  - Regionale samenwerking

Hebt u één of meerdere van deze thema's ook nader uitgewerkt in gemeentelijke uitvoeringsprogramma's en/of aandachtspunten voor beleid, toezicht en handhaving op deze thema's?

4. In hoeverre acht u samenwerking (met partners binnen de regio) op één of meerdere van deze thema's zinvol?
5. De invoering van de Omgevingswet gaat zorgen voor verdergaande integratie. In hoeverre streeft u integraliteit na in de gemeentelijke taakuitvoering op het gebied van bouw, milieu, RO en Water?
6. *Omgevingswet zal wellicht leiden tot een taken discussie tussen raad en college over de verruimde beleidsruimte.*
  - a. *Is er behoefte aan samenwerking op dit gebied?*
  - b. *Voorziet u problemen met het uitwerken van de verruimde beleidsruimte?*
7. zijn ten aanzien van de aanpak van problemen dan wel het realiseren van ambities in de fysieke leefomgeving bestuurlijke prioriteiten bepaald en zo ja beschrijf deze hieronder?

Prioriteiten

--

Hebt u één of meerdere van deze prioriteiten ook nader uitgewerkt in gemeentelijke uitvoerings-programma's?

Beleid

Hieronder worden een aantal beleidsterreinen genoemd. Verzoek is om bij elk beleidsterrein aan te geven of uw organisatie de komende 4 jaren beleidsontwikkelingen verwacht. Zo ja welke dat zijn en of die van invloed (kunnen) zijn op de uitvoering van *milieutaken* (belegd bij de OMWB). Bijvoorbeeld omdat u een andere rol van de inzet van het VTH-instrumentarium verwacht dan wel een toe- of afname van de inzet van het VTH-instrumentarium of bijvoorbeeld een verschuiving naar toezicht of juist vergunningverlening.

Beleidssterrein	Ontwikkeling de komende 4 jaar	(Mogelijke) invloed op uitvoeren <i>milieutaken</i> (belegd bij de OMWB)
VTH-beleid		
Geluid		
Luchtkwaliteit		
(externe) Veiligheid		
Bodemkwaliteit		
Afval(water)		
Groen en ecologie		
Waterkwaliteit		
Duurzaamheid / Energiebesparing		
overige zoals ...		

Milieugerelateerde problemen en ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving

Hieronder worden een aantal milieugerelateerde fenomenen en activiteiten genoemd die zich nu of in de toekomst voor (kunnen) doen. Verzoek om aan te geven hoe vaak die zich binnen uw gemeente voor doen en zo mogelijk een inschatting te maken van de verwachte trend voor de komende 4 jaar daarin bij ongewijzigd beleid. Eventueel is er ruimte om een toelichting te geven.

Fenomeen / activiteit	Frequentie ⁵	Trend ⁶ (4 jaar)	Toelichting
Illegale bedrijvigheid			
Leegstand bedrijfspanden en kantoren			
Asbestsloop			
Illegale asbestsloop			
Asbestverontreiniging agv brand of storm			
Toepassen grond en bouwstoffen			
Illegaal toepassen grond en bouwstoffen			
Stankhinder			

⁵ 1 = nooit, 2 = soms, 3 = regelmatig, 4 = vaak, 5 = continue

⁶ 0 = weet niet, 1 = neemt af, 2 = blijft gelijk, 3 = neemt toe

Geluidhinder			
Bodemverontreiniging			
Lichthinder			
Luchtverontreiniging			
Verstoring en/of vernietiging flora en fauna			
Agrarisch Luchtwasers			
Gebruik in strijd met bestemmingsplan			
Illegale lozingen op riool			
Onveilige opslag stoffen			
Afvaldumpingen (waaronder drugserelateerd)			
Risico's voor veiligheid, volksgezondheid en leefomgeving als gevolg van handelingen binnen de keten met afvalstoffen, bouwstoffen, grondstromen en milieugevaarlijke stoffen.			
Overige zoals....			

Welke gebiedsontwikkelingen en andere relevante ontwikkelingen doen zich de komende 4 jaar die van invloed (kunnen) zijn op de uitvoering van de *milieutaken* (belegd bij de OMWB)? En wat is dan de (mogelijke) invloed daarvan?

Ontwikkeling	Ontwikkeling de komende 4 jaar	(Mogelijke) invloed op uitvoeren <i>milieutaken</i> (belegd bij de OMWB)
Demografisch		
Sociaal cultureel		
Uitbreiding van bedrijventerreinen		
(grote) infrastructurele wijzigingen		
Buitengebied		
...		

Omgevingswet

In de nog in te voeren Omgevingswet is het streven de vergunningverlening breder en eerder in het traject op te pakken.

- a. Vindt u het belangrijk dat toezicht en handhaving reeds in het vergunningstraject wordt meegenomen?
- b. Ziet u dit als een probleem waar in gezamenlijkheid invulling aan moet worden gegeven?
- c. Is er behoefte aan integrale benadering en/of gebiedsgerichte benadering?

Overige

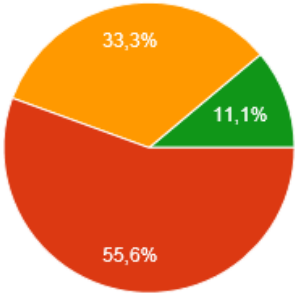
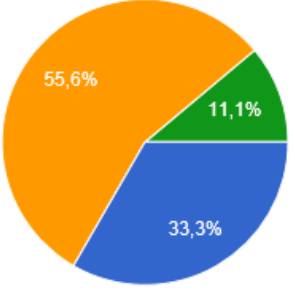
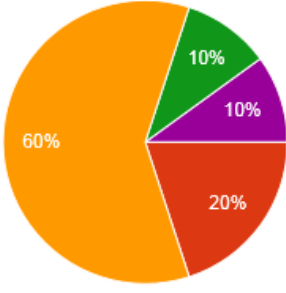
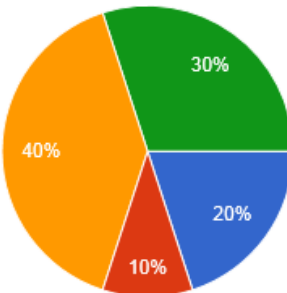
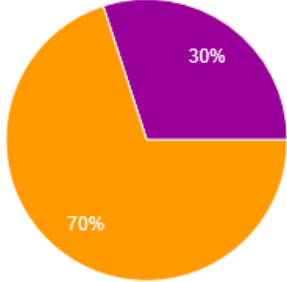
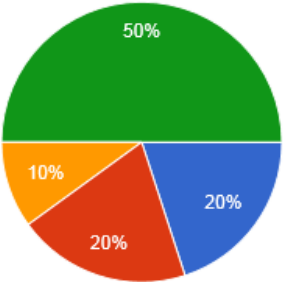
Informatie waar niet naar gevraagd is maar waarvan het toch van belang deze mee te nemen in de regionale omgevingsanalyse kun je hieronder kwijt.

Visie

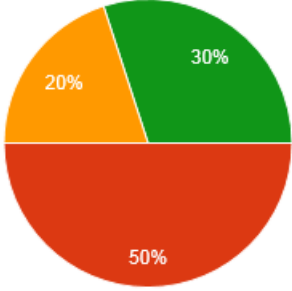
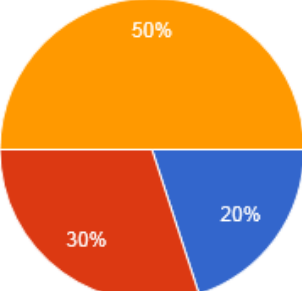
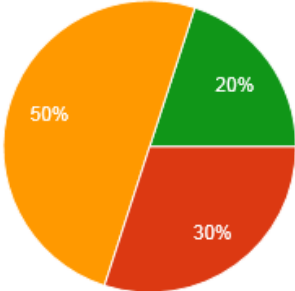
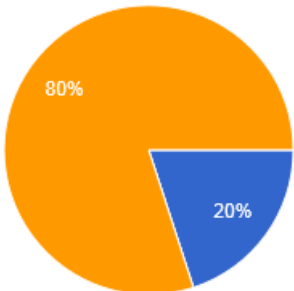
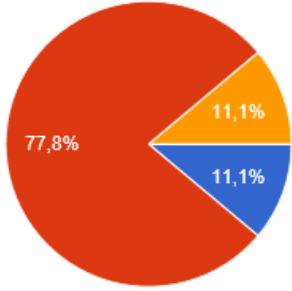
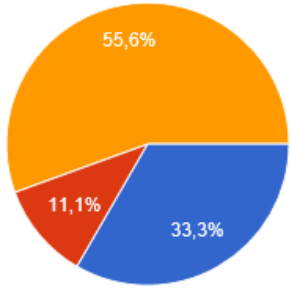
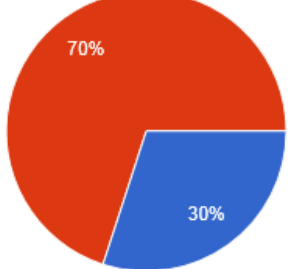
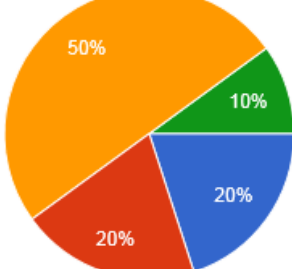
--

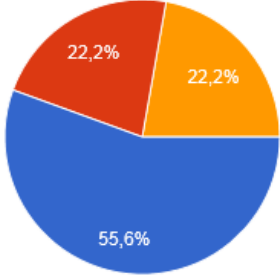
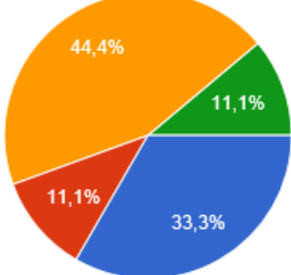
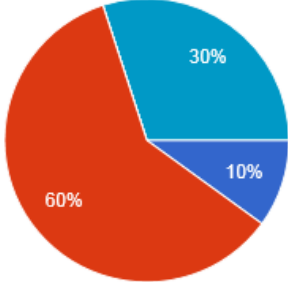
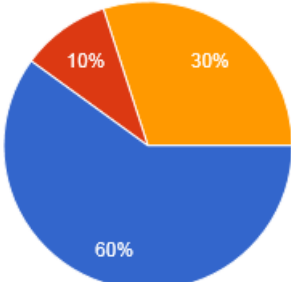
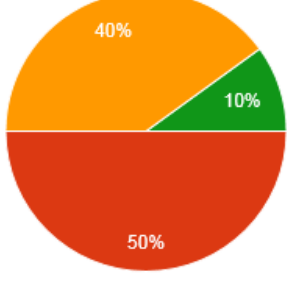
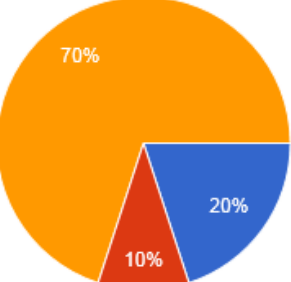
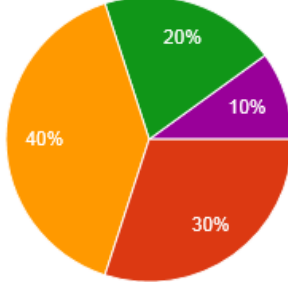
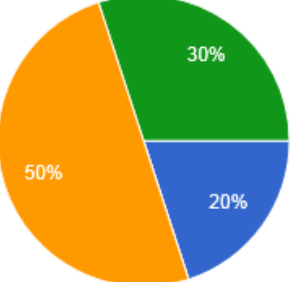
Bijlage 10

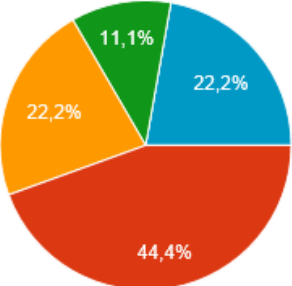
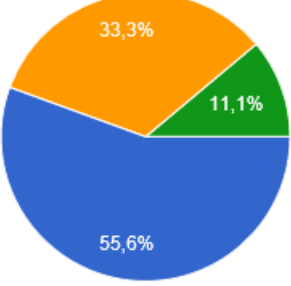
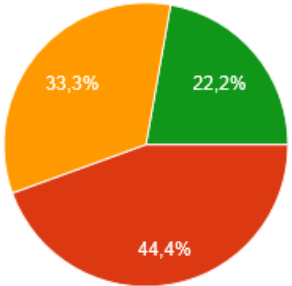
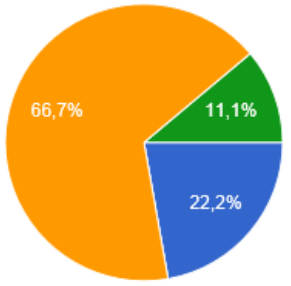
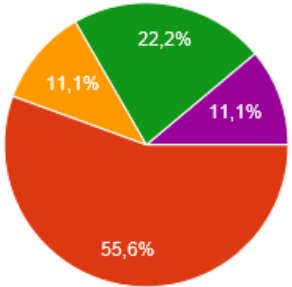
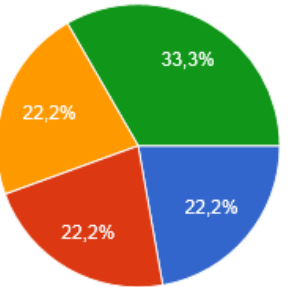
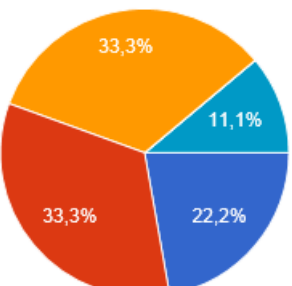
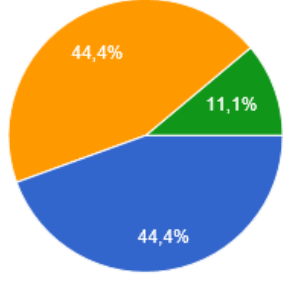
Milieugerelateerde problemen en ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving

Frequentie	Trend (de komende 4 jaar)																				
<p>Legenda</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Nooit ● Soms ● Regelmatig ● Vaak ● Continu ● Weet niet 	<p>Legenda</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Weet niet ● Neemt af ● Blijft gelijk ● Neemt toe 																				
Illegale bedrijvigheid																					
 <table border="1"> <caption>Illegale bedrijvigheid - Frequentie</caption> <tr><th>Frequentie</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Soms</td><td>55,6%</td></tr> <tr><td>Regelmatig</td><td>33,3%</td></tr> <tr><td>Vaak</td><td>11,1%</td></tr> </table>	Frequentie	Percentage	Soms	55,6%	Regelmatig	33,3%	Vaak	11,1%	 <table border="1"> <caption>Illegale bedrijvigheid - Trend</caption> <tr><th>Trend</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Blijft gelijk</td><td>55,6%</td></tr> <tr><td>Weet niet</td><td>33,3%</td></tr> <tr><td>Neemt toe</td><td>11,1%</td></tr> </table>	Trend	Percentage	Blijft gelijk	55,6%	Weet niet	33,3%	Neemt toe	11,1%				
Frequentie	Percentage																				
Soms	55,6%																				
Regelmatig	33,3%																				
Vaak	11,1%																				
Trend	Percentage																				
Blijft gelijk	55,6%																				
Weet niet	33,3%																				
Neemt toe	11,1%																				
Leegstand bedrijfspanden en kantoren																					
 <table border="1"> <caption>Leegstand bedrijfspanden en kantoren - Frequentie</caption> <tr><th>Frequentie</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Regelmatig</td><td>60%</td></tr> <tr><td>Soms</td><td>20%</td></tr> <tr><td>Vaak</td><td>10%</td></tr> <tr><td>Continu</td><td>10%</td></tr> </table>	Frequentie	Percentage	Regelmatig	60%	Soms	20%	Vaak	10%	Continu	10%	 <table border="1"> <caption>Leegstand bedrijfspanden en kantoren - Trend</caption> <tr><th>Trend</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Blijft gelijk</td><td>40%</td></tr> <tr><td>Neemt toe</td><td>30%</td></tr> <tr><td>Weet niet</td><td>20%</td></tr> <tr><td>Neemt af</td><td>10%</td></tr> </table>	Trend	Percentage	Blijft gelijk	40%	Neemt toe	30%	Weet niet	20%	Neemt af	10%
Frequentie	Percentage																				
Regelmatig	60%																				
Soms	20%																				
Vaak	10%																				
Continu	10%																				
Trend	Percentage																				
Blijft gelijk	40%																				
Neemt toe	30%																				
Weet niet	20%																				
Neemt af	10%																				
Asbestsloop																					
 <table border="1"> <caption>Asbestsloop - Frequentie</caption> <tr><th>Frequentie</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Regelmatig</td><td>70%</td></tr> <tr><td>Continu</td><td>30%</td></tr> </table>	Frequentie	Percentage	Regelmatig	70%	Continu	30%	 <table border="1"> <caption>Asbestsloop - Trend</caption> <tr><th>Trend</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Neemt toe</td><td>50%</td></tr> <tr><td>Weet niet</td><td>20%</td></tr> <tr><td>Neemt af</td><td>20%</td></tr> <tr><td>Blijft gelijk</td><td>10%</td></tr> </table>	Trend	Percentage	Neemt toe	50%	Weet niet	20%	Neemt af	20%	Blijft gelijk	10%				
Frequentie	Percentage																				
Regelmatig	70%																				
Continu	30%																				
Trend	Percentage																				
Neemt toe	50%																				
Weet niet	20%																				
Neemt af	20%																				
Blijft gelijk	10%																				
<p>Toename wordt verwacht door het verbod op asbestdaken</p>																					

Frequentie	Trend (de komende 4 jaar)																								
<p>Legenda</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Nooit ● Soms ● Regelmatig ● Vaak ● Continu ● Weet niet 	<p>Legenda</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Weet niet ● Neemt af ● Blijft gelijk ● Neemt toe 																								
Illegale asbestsloop																									
<table border="1"> <caption>Frequentie illegale asbestsloop</caption> <tr><th>Frequentie</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Nooit</td><td>10%</td></tr> <tr><td>Soms</td><td>50%</td></tr> <tr><td>Regelmatig</td><td>30%</td></tr> <tr><td>Vaak</td><td>10%</td></tr> </table>	Frequentie	Percentage	Nooit	10%	Soms	50%	Regelmatig	30%	Vaak	10%	<table border="1"> <caption>Trend illegale asbestsloop</caption> <tr><th>Trend</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Weet niet</td><td>30%</td></tr> <tr><td>Neemt af</td><td>10%</td></tr> <tr><td>Blijft gelijk</td><td>50%</td></tr> <tr><td>Neemt toe</td><td>10%</td></tr> </table>	Trend	Percentage	Weet niet	30%	Neemt af	10%	Blijft gelijk	50%	Neemt toe	10%				
Frequentie	Percentage																								
Nooit	10%																								
Soms	50%																								
Regelmatig	30%																								
Vaak	10%																								
Trend	Percentage																								
Weet niet	30%																								
Neemt af	10%																								
Blijft gelijk	50%																								
Neemt toe	10%																								
Asbestverontreiniging als gevolg van brand of storm																									
<table border="1"> <caption>Frequentie asbestverontreiniging</caption> <tr><th>Frequentie</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Nooit</td><td>10%</td></tr> <tr><td>Soms</td><td>80%</td></tr> <tr><td>Regelmatig</td><td>10%</td></tr> </table>	Frequentie	Percentage	Nooit	10%	Soms	80%	Regelmatig	10%	<table border="1"> <caption>Trend asbestverontreiniging</caption> <tr><th>Trend</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Weet niet</td><td>20%</td></tr> <tr><td>Neemt af</td><td>20%</td></tr> <tr><td>Blijft gelijk</td><td>60%</td></tr> </table>	Trend	Percentage	Weet niet	20%	Neemt af	20%	Blijft gelijk	60%								
Frequentie	Percentage																								
Nooit	10%																								
Soms	80%																								
Regelmatig	10%																								
Trend	Percentage																								
Weet niet	20%																								
Neemt af	20%																								
Blijft gelijk	60%																								
Toepassen grond en bouwstoffen																									
<table border="1"> <caption>Frequentie toepassen grond en bouwstoffen</caption> <tr><th>Frequentie</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Nooit</td><td>0%</td></tr> <tr><td>Soms</td><td>11,1%</td></tr> <tr><td>Regelmatig</td><td>88,9%</td></tr> <tr><td>Vaak</td><td>0%</td></tr> <tr><td>Continu</td><td>0%</td></tr> <tr><td>Weet niet</td><td>0%</td></tr> </table>	Frequentie	Percentage	Nooit	0%	Soms	11,1%	Regelmatig	88,9%	Vaak	0%	Continu	0%	Weet niet	0%	<table border="1"> <caption>Trend toepassen grond en bouwstoffen</caption> <tr><th>Trend</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Weet niet</td><td>22,2%</td></tr> <tr><td>Neemt af</td><td>11,1%</td></tr> <tr><td>Blijft gelijk</td><td>55,6%</td></tr> <tr><td>Neemt toe</td><td>11,1%</td></tr> </table>	Trend	Percentage	Weet niet	22,2%	Neemt af	11,1%	Blijft gelijk	55,6%	Neemt toe	11,1%
Frequentie	Percentage																								
Nooit	0%																								
Soms	11,1%																								
Regelmatig	88,9%																								
Vaak	0%																								
Continu	0%																								
Weet niet	0%																								
Trend	Percentage																								
Weet niet	22,2%																								
Neemt af	11,1%																								
Blijft gelijk	55,6%																								
Neemt toe	11,1%																								
Illegaal toepassen grond en bouwstoffen																									
<table border="1"> <caption>Frequentie illegaal toepassen grond en bouwstoffen</caption> <tr><th>Frequentie</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Nooit</td><td>0%</td></tr> <tr><td>Soms</td><td>88,9%</td></tr> <tr><td>Regelmatig</td><td>0%</td></tr> <tr><td>Vaak</td><td>0%</td></tr> <tr><td>Continu</td><td>0%</td></tr> <tr><td>Weet niet</td><td>11,1%</td></tr> </table>	Frequentie	Percentage	Nooit	0%	Soms	88,9%	Regelmatig	0%	Vaak	0%	Continu	0%	Weet niet	11,1%	<table border="1"> <caption>Trend illegaal toepassen grond en bouwstoffen</caption> <tr><th>Trend</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Weet niet</td><td>33,3%</td></tr> <tr><td>Neemt af</td><td>44,4%</td></tr> <tr><td>Blijft gelijk</td><td>22,2%</td></tr> </table>	Trend	Percentage	Weet niet	33,3%	Neemt af	44,4%	Blijft gelijk	22,2%		
Frequentie	Percentage																								
Nooit	0%																								
Soms	88,9%																								
Regelmatig	0%																								
Vaak	0%																								
Continu	0%																								
Weet niet	11,1%																								
Trend	Percentage																								
Weet niet	33,3%																								
Neemt af	44,4%																								
Blijft gelijk	22,2%																								

Frequentie	Trend (de komende 4 jaar)																
<p>Legenda</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Nooit ● Soms ● Regelmatig ● Vaak ● Continu ● Weet niet 	<p>Legenda</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Weet niet ● Neemt af ● Blijft gelijk ● Neemt toe 																
Geurhinder																	
 <table border="1"> <caption>Geurhinder Frequentie</caption> <tr><th>Frequentie</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Soms</td><td>50%</td></tr> <tr><td>Vaak</td><td>30%</td></tr> <tr><td>Regelmatig</td><td>20%</td></tr> </table>	Frequentie	Percentage	Soms	50%	Vaak	30%	Regelmatig	20%	 <table border="1"> <caption>Geurhinder Trend</caption> <tr><th>Trend</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Blijft gelijk</td><td>50%</td></tr> <tr><td>Neemt af</td><td>30%</td></tr> <tr><td>Weet niet</td><td>20%</td></tr> </table>	Trend	Percentage	Blijft gelijk	50%	Neemt af	30%	Weet niet	20%
Frequentie	Percentage																
Soms	50%																
Vaak	30%																
Regelmatig	20%																
Trend	Percentage																
Blijft gelijk	50%																
Neemt af	30%																
Weet niet	20%																
Geluidhinder																	
 <table border="1"> <caption>Geluidhinder Frequentie</caption> <tr><th>Frequentie</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Regelmatig</td><td>50%</td></tr> <tr><td>Soms</td><td>30%</td></tr> <tr><td>Vaak</td><td>20%</td></tr> </table>	Frequentie	Percentage	Regelmatig	50%	Soms	30%	Vaak	20%	 <table border="1"> <caption>Geluidhinder Trend</caption> <tr><th>Trend</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Blijft gelijk</td><td>80%</td></tr> <tr><td>Weet niet</td><td>20%</td></tr> </table>	Trend	Percentage	Blijft gelijk	80%	Weet niet	20%		
Frequentie	Percentage																
Regelmatig	50%																
Soms	30%																
Vaak	20%																
Trend	Percentage																
Blijft gelijk	80%																
Weet niet	20%																
Bodemverontreiniging																	
 <table border="1"> <caption>Bodemverontreiniging Frequentie</caption> <tr><th>Frequentie</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Soms</td><td>77,8%</td></tr> <tr><td>Regelmatig</td><td>11,1%</td></tr> <tr><td>Nooit</td><td>11,1%</td></tr> </table>	Frequentie	Percentage	Soms	77,8%	Regelmatig	11,1%	Nooit	11,1%	 <table border="1"> <caption>Bodemverontreiniging Trend</caption> <tr><th>Trend</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Blijft gelijk</td><td>55,6%</td></tr> <tr><td>Weet niet</td><td>33,3%</td></tr> <tr><td>Neemt af</td><td>11,1%</td></tr> </table>	Trend	Percentage	Blijft gelijk	55,6%	Weet niet	33,3%	Neemt af	11,1%
Frequentie	Percentage																
Soms	77,8%																
Regelmatig	11,1%																
Nooit	11,1%																
Trend	Percentage																
Blijft gelijk	55,6%																
Weet niet	33,3%																
Neemt af	11,1%																
Lichthinder																	
 <table border="1"> <caption>Lichthinder Frequentie</caption> <tr><th>Frequentie</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Soms</td><td>70%</td></tr> <tr><td>Nooit</td><td>30%</td></tr> </table>	Frequentie	Percentage	Soms	70%	Nooit	30%	 <table border="1"> <caption>Lichthinder Trend</caption> <tr><th>Trend</th><th>Percentage</th></tr> <tr><td>Blijft gelijk</td><td>50%</td></tr> <tr><td>Weet niet</td><td>20%</td></tr> <tr><td>Neemt af</td><td>20%</td></tr> <tr><td>Vaak</td><td>10%</td></tr> </table>	Trend	Percentage	Blijft gelijk	50%	Weet niet	20%	Neemt af	20%	Vaak	10%
Frequentie	Percentage																
Soms	70%																
Nooit	30%																
Trend	Percentage																
Blijft gelijk	50%																
Weet niet	20%																
Neemt af	20%																
Vaak	10%																

Frequentie	Trend (de komende 4 jaar)																		
<p>Legenda</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Nooit ● Soms ● Regelmatig ● Vaak ● Continu ● Weet niet 	<p>Legenda</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Weet niet ● Neemt af ● Blijft gelijk ● Neemt toe 																		
Luchtverontreiniging																			
 <table border="1"> <caption>Luchtverontreiniging - Frequentie</caption> <thead> <tr> <th>Frequentie</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Nooit</td> <td>55,6%</td> </tr> <tr> <td>Soms</td> <td>22,2%</td> </tr> <tr> <td>Regelmatig</td> <td>22,2%</td> </tr> </tbody> </table>	Frequentie	Percentage	Nooit	55,6%	Soms	22,2%	Regelmatig	22,2%	 <table border="1"> <caption>Luchtverontreiniging - Trend</caption> <thead> <tr> <th>Trend</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Weet niet</td> <td>33,3%</td> </tr> <tr> <td>Neemt af</td> <td>11,1%</td> </tr> <tr> <td>Blijft gelijk</td> <td>44,4%</td> </tr> <tr> <td>Neemt toe</td> <td>11,1%</td> </tr> </tbody> </table>	Trend	Percentage	Weet niet	33,3%	Neemt af	11,1%	Blijft gelijk	44,4%	Neemt toe	11,1%
Frequentie	Percentage																		
Nooit	55,6%																		
Soms	22,2%																		
Regelmatig	22,2%																		
Trend	Percentage																		
Weet niet	33,3%																		
Neemt af	11,1%																		
Blijft gelijk	44,4%																		
Neemt toe	11,1%																		
Verstoring en/of vernietiging van flora																			
 <table border="1"> <caption>Verstoring en/of vernietiging van flora - Frequentie</caption> <thead> <tr> <th>Frequentie</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Nooit</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Soms</td> <td>60%</td> </tr> <tr> <td>Weet niet</td> <td>30%</td> </tr> </tbody> </table>	Frequentie	Percentage	Nooit	10%	Soms	60%	Weet niet	30%	 <table border="1"> <caption>Verstoring en/of vernietiging van flora - Trend</caption> <thead> <tr> <th>Trend</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Weet niet</td> <td>60%</td> </tr> <tr> <td>Blijft gelijk</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>Neemt af</td> <td>10%</td> </tr> </tbody> </table>	Trend	Percentage	Weet niet	60%	Blijft gelijk	30%	Neemt af	10%		
Frequentie	Percentage																		
Nooit	10%																		
Soms	60%																		
Weet niet	30%																		
Trend	Percentage																		
Weet niet	60%																		
Blijft gelijk	30%																		
Neemt af	10%																		
Er wordt veel verwacht van SSiB zowel als het gaat dit onderwerp in beeld te krijgen als van de aanpak van problemen																			
Agrarische luchtwassers																			
 <table border="1"> <caption>Agrarische luchtwassers - Frequentie</caption> <thead> <tr> <th>Frequentie</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Soms</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>Regelmatig</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>Vaak</td> <td>10%</td> </tr> </tbody> </table>	Frequentie	Percentage	Soms	50%	Regelmatig	40%	Vaak	10%	 <table border="1"> <caption>Agrarische luchtwassers - Trend</caption> <thead> <tr> <th>Trend</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Weet niet</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>Blijft gelijk</td> <td>70%</td> </tr> <tr> <td>Neemt af</td> <td>10%</td> </tr> </tbody> </table>	Trend	Percentage	Weet niet	20%	Blijft gelijk	70%	Neemt af	10%		
Frequentie	Percentage																		
Soms	50%																		
Regelmatig	40%																		
Vaak	10%																		
Trend	Percentage																		
Weet niet	20%																		
Blijft gelijk	70%																		
Neemt af	10%																		
Gebruik in strijd met bestemmingsplan																			
 <table border="1"> <caption>Gebruik in strijd met bestemmingsplan - Frequentie</caption> <thead> <tr> <th>Frequentie</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Continu</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Soms</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>Regelmatig</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>Vaak</td> <td>20%</td> </tr> </tbody> </table>	Frequentie	Percentage	Continu	10%	Soms	30%	Regelmatig	40%	Vaak	20%	 <table border="1"> <caption>Gebruik in strijd met bestemmingsplan - Trend</caption> <thead> <tr> <th>Trend</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Weet niet</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>Blijft gelijk</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>Neemt toe</td> <td>30%</td> </tr> </tbody> </table>	Trend	Percentage	Weet niet	20%	Blijft gelijk	50%	Neemt toe	30%
Frequentie	Percentage																		
Continu	10%																		
Soms	30%																		
Regelmatig	40%																		
Vaak	20%																		
Trend	Percentage																		
Weet niet	20%																		
Blijft gelijk	50%																		
Neemt toe	30%																		

Frequentie	Trend (de komende 4 jaar)																				
<p>Legenda</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Nooit ● Soms ● Regelmatig ● Vaak ● Continu ● Weet niet 	<p>Legenda</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Weet niet ● Neemt af ● Blijft gelijk ● Neemt toe 																				
Illegale lozing op het riool																					
 <table border="1"> <caption>Frequentie illegale lozing op het riool</caption> <thead> <tr> <th>Frequentie</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Soms</td> <td>44,4%</td> </tr> <tr> <td>Weet niet</td> <td>22,2%</td> </tr> <tr> <td>Regelmatig</td> <td>22,2%</td> </tr> <tr> <td>Vaak</td> <td>11,1%</td> </tr> </tbody> </table>	Frequentie	Percentage	Soms	44,4%	Weet niet	22,2%	Regelmatig	22,2%	Vaak	11,1%	 <table border="1"> <caption>Trend illegale lozing op het riool</caption> <thead> <tr> <th>Trend</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Weet niet</td> <td>55,6%</td> </tr> <tr> <td>Blijft gelijk</td> <td>33,3%</td> </tr> <tr> <td>Neemt toe</td> <td>11,1%</td> </tr> </tbody> </table>	Trend	Percentage	Weet niet	55,6%	Blijft gelijk	33,3%	Neemt toe	11,1%		
Frequentie	Percentage																				
Soms	44,4%																				
Weet niet	22,2%																				
Regelmatig	22,2%																				
Vaak	11,1%																				
Trend	Percentage																				
Weet niet	55,6%																				
Blijft gelijk	33,3%																				
Neemt toe	11,1%																				
Onveilige opslag stoffen																					
 <table border="1"> <caption>Frequentie onveilige opslag stoffen</caption> <thead> <tr> <th>Frequentie</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Soms</td> <td>44,4%</td> </tr> <tr> <td>Regelmatig</td> <td>33,3%</td> </tr> <tr> <td>Vaak</td> <td>22,2%</td> </tr> </tbody> </table>	Frequentie	Percentage	Soms	44,4%	Regelmatig	33,3%	Vaak	22,2%	 <table border="1"> <caption>Trend onveilige opslag stoffen</caption> <thead> <tr> <th>Trend</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Blijft gelijk</td> <td>66,7%</td> </tr> <tr> <td>Weet niet</td> <td>22,2%</td> </tr> <tr> <td>Neemt toe</td> <td>11,1%</td> </tr> </tbody> </table>	Trend	Percentage	Blijft gelijk	66,7%	Weet niet	22,2%	Neemt toe	11,1%				
Frequentie	Percentage																				
Soms	44,4%																				
Regelmatig	33,3%																				
Vaak	22,2%																				
Trend	Percentage																				
Blijft gelijk	66,7%																				
Weet niet	22,2%																				
Neemt toe	11,1%																				
Afvaldumpingen (waaronder drugsgelateerd)																					
 <table border="1"> <caption>Frequentie afvaldumpingen</caption> <thead> <tr> <th>Frequentie</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Soms</td> <td>55,6%</td> </tr> <tr> <td>Vaak</td> <td>22,2%</td> </tr> <tr> <td>Continu</td> <td>11,1%</td> </tr> <tr> <td>Regelmatig</td> <td>11,1%</td> </tr> </tbody> </table>	Frequentie	Percentage	Soms	55,6%	Vaak	22,2%	Continu	11,1%	Regelmatig	11,1%	 <table border="1"> <caption>Trend afvaldumpingen</caption> <thead> <tr> <th>Trend</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Vaak</td> <td>33,3%</td> </tr> <tr> <td>Blijft gelijk</td> <td>22,2%</td> </tr> <tr> <td>Weet niet</td> <td>22,2%</td> </tr> <tr> <td>Neemt af</td> <td>22,2%</td> </tr> </tbody> </table>	Trend	Percentage	Vaak	33,3%	Blijft gelijk	22,2%	Weet niet	22,2%	Neemt af	22,2%
Frequentie	Percentage																				
Soms	55,6%																				
Vaak	22,2%																				
Continu	11,1%																				
Regelmatig	11,1%																				
Trend	Percentage																				
Vaak	33,3%																				
Blijft gelijk	22,2%																				
Weet niet	22,2%																				
Neemt af	22,2%																				
Risico's voor veiligheid, volksgezondheid en leefomgeving als gevolg van handelingen binnen de keten met afvalstoffen, bouwstoffen, grondstromen en milieugevaarlijke stoffen.																					
 <table border="1"> <caption>Frequentie risico's</caption> <thead> <tr> <th>Frequentie</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Soms</td> <td>33,3%</td> </tr> <tr> <td>Regelmatig</td> <td>33,3%</td> </tr> <tr> <td>Weet niet</td> <td>22,2%</td> </tr> <tr> <td>Continu</td> <td>11,1%</td> </tr> </tbody> </table>	Frequentie	Percentage	Soms	33,3%	Regelmatig	33,3%	Weet niet	22,2%	Continu	11,1%	 <table border="1"> <caption>Trend risico's</caption> <thead> <tr> <th>Trend</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Blijft gelijk</td> <td>44,4%</td> </tr> <tr> <td>Weet niet</td> <td>44,4%</td> </tr> <tr> <td>Neemt toe</td> <td>11,1%</td> </tr> </tbody> </table>	Trend	Percentage	Blijft gelijk	44,4%	Weet niet	44,4%	Neemt toe	11,1%		
Frequentie	Percentage																				
Soms	33,3%																				
Regelmatig	33,3%																				
Weet niet	22,2%																				
Continu	11,1%																				
Trend	Percentage																				
Blijft gelijk	44,4%																				
Weet niet	44,4%																				
Neemt toe	11,1%																				

Bijlage 11

0	1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---	---

Minst benoemd

Meest benoemd

Onderwerp	Samenwerkingpartners die aangegeven een onderwerp relevant te vinden									Aantal keer als relevant onderwerp benoemd		
	OMWB	Gemeenten	Provincie	Politie	FP	Waterschappen	VR	NVWA	Natuurterrein-beheerders	OMWB en eigenaren	Extern	TOTAAL
1. Co- en Biovergisters			Relatie met mest(verwerking)			Relatie met mestvraagstuk			Combi met 12 en 18 Zorgvuldige veehouderij	2	4	6
2. Asbestdaken	Combi met 3	Combi met 3	Combi met 3	Combi met 3	Combi met 3				Combi met 3 en 25 Agrarisch gebied	3	3	6
3. Dumpen en illegaal verwijderen van asbest	Combi met 2	Combi met 2	Combi met 2	Combi met 2	Combi met 2				Combi met 2 en 25 Agrarisch gebied	3	3	6
4. Lozingen oppervlaktewater										0	2	2
5. Indirecte lozingen										0	0	1
6. Bodemketen/beheer										1	1	2
7. Aandacht voor fysieke veiligheid/ Externe veiligheid bij bedrijven	Koppelen met Randvoorwaarde 22	Koppelen met Randvoorwaarde 22		Net niet BRZO	Net niet BRZO	Net niet BZRO				2	5	7
8. Drugsafval		Ondermijning openbaar bestuur								2	4	7
9. Bluswater										0	0	0
10. Vuurwerk										0	1	1
11. Luchtwassers									Combi met 1 en 18 Zorgvuldige veehouderij	0	2	2
12. Wildcrossen										0	1	1
13. Stroperij en Cites									stroperij	0	2	1
14. Dierlijke bijproducten										0	1	1
15. EVOA (internationale afvalstromen)										0	0	0
16. Geur- en geluidshinder										0	0	0
17. Veehouderijen	Koppeling met 1,2,3,8		In relatie tot gezondheid Hoog op politieke agenda						Combi met 1 en 18 Zorgvuldige veehouderij	1	1	2
18. Gewasbeschermingsmiddelen										1	1	2
19. Energiebesparing										2	0	2
20. Vervoersmanagement										0	0	0
21. Olie/scheepsbrandstoffen en oliehoudend afvalwater										0	0	0
22. Gebrek aan Informatie- en datauitwisseling	Randvoor-waarde voor 2,3,7,24	Randvoor-waarde voor 2,3,7								2	3	4
23. Gebrekkige aanpak van ketens	Randvoorwaarde voor aanpak ketens								Combi met 2 en 3	1	1	2
24. Activiteiten zonder vergunning en melding	Koppelen met randvoorwaarde 22									1	1	2
25. Omgevingswet										1	1	2
26. Nieuwe Wet natuurbescherming (Wnb)						In combinatie met 28				0	1	1
27. N2000 gebieden						In combinatie met 27				0	1	1
28. Milieuklachtencentrale/ Meldkamer										1	0	1
29. Ondermijning	Koppeling met de meeste fenomenen	Geneoemd in relatie met 8.								2	2	4
30. Cultuur(verandering) bij bedrijven										1	1	2
31. Brandveiligheid		Onderdeel WABO-toezicht (oor-oog functie) en koppelen aan 22								1	0	1

Bijlage 12

Meest prioritaire te beschermen belangen Zie voor uitleg belangen bijlage 2.2	Samenwerkingpartners								
	OMWB	Gemeenten	Provincie	Politie	FP	Waterschappen	VR	NVWA	Natuurterrein-beheerders
1. Gezondheid									
2. Veiligheid									
3. Leefbaarheid									
4. Duurzaamheid									
5. Rechtmatigheid									
6. Financieel									
7. Bestuurlijk									

Beschrijving van de diverse aspecten waaruit het effect is opgebouwd

Leefbaarheid

Het gaat hier om de te verwachten afbreuk en schade aan de beleving van de leefomgeving door de burger als gevolg van situaties die ontstaan door het niet (of onvoldoende) aandacht geven aan een longlistonderwerp. Het betreft een negatieve leefbaarheids beleving door de omgeving op het gebied van geur-/geluid-/stof-/licht/trillinghinder, toename gevoel van onveiligheid, geen gehoor vinden bij klachten, etc.

Voorbeelden voor het aspect fysieke leefomgeving zijn:

- Geurhinder, ten gevolge van het onjuist bedrijven van een luchtwasser of geurfilter;
- Geluidsoverlast, door het te hard afspelen van muziek;
- Stofhinder, door het niet onderhouden van een stoffilter.

Veiligheid

In hoeverre leidt een mogelijke calamiteit tot letsel. De te verwachten schade in de vorm van lichamelijk letsel als gevolg van een verstoring/ calamiteit die volgt uit het geen aandacht geven aan een omgevingsfactor. Het gaat hier om direct lichamelijk letsel (doden of gewond raken, ademhalings-moeilijkheden, vergiftiging, asbestbeschadiging, straling, rug/wervelbeschadigingen, ed).

Voorbeelden voor het aspect fysieke veiligheid zijn:

Geen aandacht geven aan omgevingsfactoren die (kunnen) leiden tot een brand of explosie of het vrijkomen van gevaarlijke stoffen waardoor personen buiten de inrichting direct lichamelijk letsel oplopen (externe veiligheid).

Voor de score bij fysieke veiligheid gaat het alleen om de veiligheid van personen waarvoor de OMWN-eigenaren op grond van de wetgeving een verantwoordelijkheid hebben.

Dit zijn niet eventuele werknemers. Hierop ziet de Arbo-regelgeving toe. Arbeidsveiligheid is geen onderwerp voor de OMWB-eigenaren. Dit betekent dat het veiligheidsaspect geldt voor gevolgen buiten de inrichting, als het gaat om de Wabo, terwijl voor bijvoorbeeld zwembaden en zandwinlocaties dit (ook) geldt binnen de locaties.

Duurzaamheid

Hier worden alleen de gevolgen voor het milieu bedoeld, zonder daar de gevolgen voor mens of natuur aan te koppelen. In hoeverre wordt het milieu aan getast door onvoldoende aandacht geven aan een longlistonderwerp. Zo kan van asbest worden vastgesteld dat ze de kwaliteit van de lucht (stof-emissie) beïnvloeden (schade aan het milieu). Dat dit vervolgens leidt tot een verhoogde kans op longkanker (=volksgezondheid) wordt hier niet meegewogen.

Voorbeelden voor het aspect milieu zijn:

- Onvoldoende aandacht geven aan longlistonderwerpen welke (kunnen) leiden tot luchtverontreiniging: denk aan zorgvuldige veehouderij (bv fijnstofproblematiek tgv onvoldoende aandacht aan luchtwassers) of geuroverlast horen hier thuis.
- Onvoldoende aandacht geven aan longlistonderwerpen welke (kunnen) leiden tot waterverontreiniging: door te hoge concentratie van stoffen in de indirect lozingen;

Financieel

Het gaat hier om schade die kan worden uitgedrukt in door de overheid te maken kosten, denk aan handhavingskosten die niet verhaald kunnen worden, saneringskosten, eventuele niet verzekerde kosten (tijdelijke opvang, vergoedingen), verlies aan werkgelegenheid, economische achteruitgang en dergelijke. Het gaat ook om kosten die door de omgevingsdienst worden gemaakt en door de gemeenten/provincie aan die dienst moet worden vergoed voor zover ze voortkomen uit het handelen van die omgevingsdienst in opdracht van de gemeenten/provincie.

Het gaat niet om:

- indirecte schade, bijvoorbeeld claims die worden ingediend omdat schade wordt geleden die voortkomt uit het handelen of het nalaten van handelen door of namens de gemeenten/provincie.
- De wettelijke geregelde financiële vergoedingen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een vergoeding voor wildschade indien de provincie uit overwegingen op het gebied van natuurbehoud geen vergunning verleent voor het afschieten van het wild dat de schade veroorzaakt.
- Schade van anderen
- Schade als gevolg van een verkeerde uitleg van een wet dient buiten beschouwing te blijven.

Gezondheid

De volksgezondheid is in het geding. In hoeverre leidt het geen aandacht geven aan een longlist onderwerp calamiteit tot een afname van de gezondheid van de mens. De te verwachten schade aan de gezondheid als gevolg van bijvoorbeeld een afname van de luchtkwaliteit, waterkwaliteit, etc. Het gaat om lokale en regionale en provinciebrede effecten. Sommige effecten uit zich namelijk op mondiale schaal en zijn op lokale en regionale schaal niet meer eenduidig toe te rekenen aan een activiteit ter plaatse. Het gaat bovendien om niet-acute schade (zie daarvoor fysieke veiligheid) aan de menselijke gezondheid.

Voorbeelden voor het aspect gezondheid zijn:

- Geen aandacht geven aan omgevingsfactoren welke (kunnen) leiden tot de uitstoot van stoffen die op kortere of langere termijn directe schade aan de gezondheid opleveren, bijvoorbeeld emissie van asbestvezels of fijnstof,

Bestuurlijk

Het bestuurlijk belang, het imago van het bestuur of bestuurlijke instantie als geloofwaardige overheid zijn in het geding. Het gaat om de te verwachten afbreuk en/of schade aan het imago, beeld, geloofwaardigheid en vertrouwen van de burger in het bestuurlijk apparaat en haar besluitvorming als gevolg van een verstoring/calamiteit die volgt uit het geen aandacht geven aan een omgevingsfactor. Indien het bestuur in het programma of beleid een aantal thema's aanmerkt als prioriteit weerspiegelen deze het bestuurlijk belang. De mate van uitvoering hiervan heeft zijn weerslag op het imago van het bestuur: "doen ze wat ze zeggen?". Ook de mate van uitvoering van onderwerpen die (op provinciale/gemeentelijke schaal) maatschappelijk belangrijk worden gevonden heeft invloed op het imago van de bevoegde gezagen. Tenslotte is er nog een element van de geloofwaardigheid van de overheid: in welke mate voert men de taken uit die haar bij wet zijn opgedragen en in welke mate sorteren zij het gewenste maatschappelijke effect.

Overtredingen, met name als deze directe en omvangrijke gevolgen hebben voor de omgeving leiden ook tot de vraag of de overheid medeverantwoordelijk kan worden gehouden wegens bijvoorbeeld taakverwaarlozing. Door media-aandacht kan het imago onder druk komen te staan.

UITGEBREIDE VERSIE VAN DE LONGLIST

Inhoudelijke onderwerpen

1. Activiteiten zonder vergunning en melding

VTH-activiteiten en de daarvoor beschikbaar gestelde middelen worden in principe alleen ingezet op die activiteiten die bij de overheid gekend zijn middels melding of aanvraag. Locaties waar geen gemelde/vergunde activiteiten (meer) plaatsvinden vallen hiermee buiten het toezicht. Hier kunnen ongewenste activiteiten zich ontwikkelen die daarmee buiten het beeld van de overheid blijven. We weten populair gezegd eigenlijk alleen wat we weten. Maar daarnaast weten we ook dat ongewenste activiteiten en dus ook ongewenste risico's zich buiten het toezichtsveld onttrekken. Zo kunnen bijvoorbeeld milieubelastende activiteiten worden opgestart in leegstaande panden zonder in achtneming van de geldende milieueisen en met het gevaar van ondermijning. Zo is bekend is dat leegstaande panden in trek zijn als locatie voor opslag van gevaarlijke stoffen, worden ze gebruikt als hennepplantage of geven ze plek aan drugslaboratoria. Maar ook het opstarten van vergunning- en meldingplichtige activiteiten zonder milieubeschermdende voorzieningen of toezicht daarop kan negatieve gevolgen hebben. Zicht krijgen en zicht houden op deze locaties kan dit voorkomen. Dat dergelijk locaties ook in de regio MWB frequent voorkomen blijkt uit het beeld dat via de internetenquête is verkregen. Niet de lijstjes zouden leidend moeten zijn maar het resultaat dat je met toezicht bereikt. Dit vergt een omslag van denken hoe toezicht (risicogericht) vorm te geven.

Binnen de collectieve taak wordt momenteel al aandacht gegeven aan activiteiten zonder vergunning vanuit de ketenaapak op de asbestketen (zie onder 3 Dumpen en illegaal verwijderen van asbest).

2. Verbod op asbestdaken per 2024

Vanaf 2024 zijn asbestdaken in Nederland verboden. Eigenaren van asbestdaken zijn verantwoordelijk voor de verwijdering van het asbest en moeten deze voor die tijd verwijderen. Dit zorgt voor een enorme uitdaging. Er is momenteel geen volledig beeld van de omvang van de problematiek. Maar dat het aantal asbestdaken in Nederland groot is staat niet ter discussie. Uit een analyse blijkt bijvoorbeeld dat alleen al in de gemeente Tilburg ca 16.000 asbestdaken aanwezig zijn. Om de doelstellingen voor 2024 te behalen is een versnelling van de sanering met een factor 3 a 4 noodzakelijk. De volgende problemen worden hierbij voorzien.

1. Omdat gemeenten het bevoegd gezag zijn in het kader van het verbod zal dit naar verwachting (bij ongewijzigd beleid) voor de komende jaren leiden tot een aanzienlijke stijging van de toezichtlast. Dit resulteert naar verwachting tot capaciteitsproblemen op toezicht- en handhavinggebied;
2. Financiële middelen bij eigenaren, met name particulieren eigenaren en agrariërs, zijn vaak onvoldoende beschikbaar;
3. De saneringscapaciteit van de huidige Nederlandse asbestsaneringsbedrijven is onvoldoende.

Het BPO heeft het verbod op asbest daken dan ook als speerpunt benoemd voor 2016. De BPO-werkgroep asbestdaken, waar vanuit de collectieve taak een bijdrage aan wordt geleverd, heeft onder andere in 2016 een 11-punten plan opgesteld dat een leidraad is om stap voor stap toe te werken aan een succesvolle invulling van het verbod. Aandacht blijft daarom nodig.

3 Dumpen en illegaal verwijderen van asbest

Het toezicht op de asbestketen is een basistaak voor de omgevingsdiensten en richt zich in hoofdzaak op gemelde saneringen evenals op de vergunde tussenopslagen en eindverwerking. Dit toezicht wordt bij de OMWB in toenemende mate informatie gestuurd en ketengericht georganiseerd vanuit de collectieve taak. Het basistoezicht op de asbestverwijdering richt zich hierdoor meer op de risicovollere situaties en minder op situaties met een lager risico. Hierdoor kan het toezicht inmiddels effectiever worden ingezet. Aandacht vanuit de collectieve taak om dit te kunnen blijven realiseren moet gecontinueerd worden. Toezichtmiddelen en de collectieve middelen worden echter primair beschikbaar gesteld voor de gemelde/vergunde situaties. Daar is alle aandacht op gevestigd. Omdat illegale activiteiten niet gekend zijn bij de overheid zijn er ook geen toezichtmiddelen beschikbaar om de illegaliteit in beeld te brengen en daar op te handhaven. De aandacht en dus de toezichtmiddelen dienen zich echter ook te richten op het signaleren en aanpakken van illegale situaties.

De noodzaak voor deze aandacht blijkt uit het feit dat er een toename wordt geconstateerd van het aantal illegale situaties van het dumpen van asbest of asbesthoudend afval in het buitengebied. Hierdoor ontstaat schade aan de omgeving en voor mens en dier. De omgeving wordt geconfronteerd met beperkingen en sanering, beperking van de functie. De verplichte verwijdering van asbestdaken kan naar verwachting het effect hebben dat er nog meer illegaal wordt verwijderd en gestort.

Vanuit de collectieve taak is nagedacht over het in beeld krijgen van de illegaliteit, het verkrijgen van een informatiepositie hierop en de aanpak hiervan. Deze aanpak, waar inmiddels steeds beter uitvoering aan wordt gegeven is onderstaand verder verwoord. Continuering van deze aanpak is gezien het asbestprobleem gewenst.

Inleiding

Asbesttoezicht is exemplarisch voor de toezichtproblemen die de commissie Mans in haar advies heeft geschetst. Er is sprake van slecht naleefgedrag met risico voor de leefomgeving. Dit wordt veroorzaakt door illegaliteit en niet volgens de wettelijke regels handelen. Daarom is het toezicht op tussenopslagen en eindverwerking van asbest (middels toezicht op WABO-inrichtingen) alsmede het houden van toezicht op "bedrijfsmatige" asbestverwijdering en de beoordeling van asbestinventarisatie-rapporten als basistaak bij de OMWB belegd. Het betreft hier het toezicht op de bedrijven die zich hebben gemeld of beschikken over een milieuvergunning en op de gecertificeerde asbestverwijderings bedrijven: het bonafide opererende deel van de keten.

Risico voor de leefomgeving

Bij de OMWB is er vanuit de collectieve taak vooruitgang geboekt in de ketensamenwerking en de informatieanalyse en het op basis daarvan risico gericht inzetten van het toezicht(middelen) op de asbestverwijdering. Het huidige toezicht richt echter zich vooral op de goedwillende bedrijven. Deze bedrijven houden zich (meestal) aan de regels en melden zich. Dit toezicht wordt inmiddels op grond van een vanuit de collectieve taak ontwikkelde risicogerichte aanpak voor het basistoezicht op de asbestverwijdering steeds effectiever ingezet. Het blijft echter moeilijk om objectief, goedwillende van niet- nalevende ondernemers te onderscheiden. Het gaat hier om de zogenaamde "free-riders" die zich aan toezicht onttrekken en gewoon hun gang kunnen gaan. Toezicht dient zich meer te richten op de "free-riders" terwijl goed nalevende ondernemingen op termijn, op basis van de inzichten die de OMWB heeft op de risico's van die ondernemer, in aanmerking kunnen komen voor andere wijze van toezicht.

Oplossingrichting

Om meer en mindere illegale asbestsaneerders in het toezichtvizier te krijgen is samenwerking tussen toezichthouders van de toezichthoudende instanties onontbeerlijk. Deze is gebaseerd op drie pijlers:, informatiepositie, een structuur voor tactische/operationele samenwerking en een interventiekader. Dit samenspel krijgt vorm binnen het informatie gestuurd toezicht op de asbestketen en het verdere ketentoezicht dat zich meer toespitst op de aanpak van calculerend fout gedrag en milieucriminaliteit.

Het informatie gestuurd toezicht op de asbestketen alsmede het ketentoezicht op de asbestketen, wat eveneens een basistaak is, is vanuit de collectieve taak binnen de OMWB en de andere Brabantse OD's echter wel steeds beter georganiseerd. Deze doorontwikkeling vanuit de collectieve taak zal ook voor de komende jaren noodzakelijk zijn.

De verwachting bij de Brabantse OD's is dat middels het inrichten van het toezicht op basis van de ingezette ontwikkeling een verschuiving zal plaatsvinden in de inzet van middelen. Een verschuiving van het klassieke basistoezicht naar een vorm van toezicht het waar het genereren van een informatiepositie en de analyse daarop alsmede ketentoezicht aan belang toenemen. Hiermee kan een effectievere bijdrage worden geleverd aan het oplossen van maatschappelijk problemen en dus aan het realiseren van bestuurlijk gestelde doelen.

4 Co- en Biovergisters

Vergisten van (afval)stoffen gebeurt met het doel om energie op te wekken. Een specifieke vorm hiervan is 'co-vergisting' waarbij tenminste 50% mest wordt vergist met andere stoffen (co-materialen) en die na vergisting veilig op het land kunnen worden toegepast als mest. De ervaring is dat ook niet toegelaten stromen worden vergist; dat vrachtdocumenten worden vervalst, etc. Als er in het digestaat giftige stoffen vanuit de comaterialen achterblijven, zoals dioxines, dan kunnen die in de voedselketen komen als koeien grazen op het veld waar het digestaat als mest op uitgereden is. Het is al voorgekomen dat door verontreinigd digestaat koeien zijn gestorven. Ook kunnen gevaarlijke situaties ontstaan omdat niet bekend is wat de reactie van de stoffen in de vergister zullen zijn.

Er komen afvalstoffen op de markt die verkeerd worden gelabeld. Begeleidende formulieren worden niet goed ingevuld. Vervuild afgewerkt frituurvet wordt bijvoorbeeld verhandeld als schoon product, zodat het in de covergister kan. De tussenhandel kan er op deze wijze makkelijk aan verdienen, de risico's voor voedselveiligheid zijn groot.

De financiële druk bij covergisters is hoog. Het verdienmodel staat onder druk omdat bijvoorbeeld de energieprijzen laag zijn. Er is sprake van oneerlijke concurrentie en ondermijning door benadeling van bedrijven die wel volgens regels werken. Aan de andere kant komt er wel steeds meer mest 'op de markt' omdat melkquota zijn losgelaten. Melkveeboeren moeten wel hun mest verantwoord afvoeren. Dat kan bij covergisters.

Er wordt ook een trend gesignaleerd waarbij intermediairs (nagenoeg) failliete vergisters opkopen en opstarten om toegezegde subsidie te innen. Naast financieel gewin bereiken zij hiermee (mogelijk) een verregerende beheersing van de keten en ondermijnen op die manier toezicht en handhaving. Een zorgelijke ontwikkeling.

Dat de situatie ook in MWB te wensen overlaat blijkt uit een in opdracht van de provincie in 2013 uitgevoerd ketenonderzoek op co- en biovergisters. Dit onderzoek is uitgevoerd om inzicht te krijgen in de keten van vergisting en de kwaliteit van de co-substraten, door naast de vergisters ook de leveranciers en handelaars van de co-substraten te controleren.

De belangrijkste getrokken conclusies en aanbevelingen zijn:

- Bij slechts 1 vergister zijn geen overtredingen geconstateerd op milieu of onregelmatigheden aangaande co-substraten;
- Bij 1 vergister zijn alleen onregelmatigheden aangetroffen aangaande co-substraten;
- Bij 7 vergisters zijn milieuovertredingen geconstateerd. Hiervan zijn 3 situaties (of reeds waren) overgedragen aan de repressieve handhaving (voornemen tot oplegging dwangsom) waarvan 3 gevallen gecombineerd zijn met onregelmatigheden aangaande co-substraten;
- Bij 4 van de 5 handelaren zijn onregelmatigheden aangetroffen betreffende de handel in co-substraten;
- Ten opzichte van het totaal betekent dit dat bij 80 % van de handelaren onregelmatigheden zijn aangetroffen en bij 77 % van de vergisters milieuovertredingen zijn aangetroffen. Waarvan 33 % een vooraankondiging tot oplegging van een dwangsom ontvangt en 44 % onregelmatigheden heeft aangaande co-substraten;
- De term 'onregelmatigheden' is gebruikt aangezien niet altijd gesproken kan worden over een overtreding, maar wel het vermoeden bestaat dat de zaken niet correct worden afgehandeld.

In een onlangs uitgebracht bestuurlijk signaal van de landelijke milieukamer wordt aangegeven dat in de markt van covergisters een verontrustend hoog niveau van non-compliance zichtbaar is. Het belang van het signaal is er met name in gelegen dat deze eerdere constatering niet heeft geleid tot verbetering. De knelpunten die worden genoemd zijn in elk geval gelgen is de complexiteit van de regelgeving, waardoor bijvoorbeeld Wabovergunningen soms van onvoldoende kwaliteit zijn en toezicht wordt bemoeilijkt, het veelal achterwegen blijven van fysieke controles en de risico's van fraude bij subsidies.

5 Bodemketen

De bodemketen beslaat een zeer grote en diffuse keten waarbij diverse actoren betrokken zijn. In een omgeving die gekenmerkt wordt door hevige concurrentie is het lastiger voor bedrijven om 'integer' te blijven. Sommige bedrijven beheersen meerdere onderdelen in de keten. Hierdoor bestaat de gelegenheid om (afval)stoffen op saneringslocaties of in gronddepots te vermengen, de samenstelling te verhullen en het bevoegd gezag het zicht op de grondstromen in de keten te ontnemen. Niet-naleving leidt tot maatschappelijke onrust en kan een negatief effect hebben op de volksgezondheid, het milieu en het vertrouwen in de overheid en leidt bovendien tot concurrentievervalsing in de markt. De komende jaren zal er nog sprake zijn van aanzienlijke stroom van vervuilde grond. Als gevolg van de voortdurende concurrentiedruk in de bodemsector en de lage – gevoelde – pakkans en sanctiekans zal de komende jaren de mate waarin zich milieucriminaliteit in de bodemsector voordoet zich waarschijnlijk verder ontwikkelen. Het motief voor bodemgerelateerde milieucriminaliteit is dikwijls financieel gewin.

Vanuit een in de provincie Gelderland uitgevoerde Tactische analyse ketentoezicht grondstromen" is tot nieuwe inzichten, invalshoeken, opvallende punten gekomen met betrekking tot de grondketen. De belangrijkste conclusies per thema uit de tactische analyse zijn hieronder weergegeven.

Voor de OMWB-regio zou, voortbouwend op deze inzichten en gecombineerd met de inmiddels opgedane ketenervaring bij de asbestketen, een tactische risico-analyse uitgevoerd kunnen worden. Hiermee kan de Top-20 in de regio in beeld worden gebracht en kan hier een ketenonderzoek op worden uitgevoerd. Verder zou zowel bij de programmering als de uitvoering van toezicht, bij bedrijven in deze keten, bij gemeenten rekening kunnen worden gehouden met de bevindingen uit de Gelderse analyse.

Conclusies en aanbevelingen uit de Gelderse Tactische analyse op de grondketen.

Vanuit een in de provincie Gelderland uitgevoerde Tactische analyse ketentoezicht grondstromen" is tot nieuwe inzichten, invalshoeken, opvallende punten gekomen met betrekking tot de grondketen. De belangrijkste conclusies per thema uit de tactische analyse zijn hieronder weergegeven.

Keten

Er is in de keten onderscheid te maken in twee vormen van verwevenheid. Deze vormen bieden gelegenheid om (afval)stoffen te vermengen en te verhullen en daarmee het toezicht te ondermijnen. De eerst vorm betreft de aanwezigheid van meerdere activiteiten op één inrichting of locatie. De tweede betreft een onderneming die over meerdere schakels in de keten beschikt. Wanneer een bedrijf meerdere schakels in de keten in handen heeft, dan heeft het bedrijf de mogelijkheid om de verontreinigde grondstromen op de door hem gewenste manier te verwerken. Met als risico dat (onjuiste afval) stoffen niet conform wet- en regelgeving worden geaccepteerd, verwerkt en toegepast.

Risicostromen

Illegale handelingen met verontreinigde grond zijn lucratief. Geld kan worden verdiend of bespaard door het omkatten van de grond, waardoor een gunstigere bestemming kan worden bereikt. Het omkatten is lastig te bewijzen omdat dit zowel fysiek als administratief kan plaatsvinden. Door het niet uitvoeren van de beoogde

bewerking, wordt geld bespaard en komen verontreinigingen terug in het milieu en worden er stort en reinigingskosten bespaard.

Deze risico's worden we niet alleen gezien bij grondstromen, maar ook bij afvalstromen waarmee grond gemakkelijk gemengd kan worden, zoals RKG-slib (Rioolzand, kolkenzand en gemalenslib), veegzand, spoorgrond/ballastmateriaal, dakgrind, bermschraapsel e.d. Deze afvalstoffen hebben een negatieve waarde en moeten gereinigd of gestort worden. Het is lucratief om door illegale bijmenging een andere kwaliteit of (afval)stof te genereren.

Toezicht, handhaving en opsporing

De wet- en regelgeving met betrekking tot de keten is complex. Toezicht op de keten is vaak al binnen een toezichthoudende instantie gesplitst. Toezicht op grondstromen wordt vaak uitgevoerd door bodemspecialisten. Als grond of risicostromen op een inrichting terechtkomen dan gaat het toezicht over naar een generieke milieutoezichthouder. Toezicht vindt dan niet vaak meer plaats op grond en risicostromen.

Binnen de Omgevingsdiensten is er niet altijd voldoende kennis bij vergunningverleners, toezichthouders en handhavers met betrekking tot de Wet bodembescherming en het Besluit bodemkwaliteit. Daarnaast blijkt dat samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de verschillende ketenpartners moeizaam verloopt. Het toezicht en de handhaving sluit niet goed aan bij de bovenregionale schaal waarop sommige bedrijven opereren.

Handhaving is tot op dit moment voornamelijk gericht op de bedrijven die hun activiteiten melden, terwijl bedrijven die helemaal niets melden, mogelijk calculerende (milieu)overtreders, buiten schot blijven. Er ontstaan situaties waarop geen zicht is en daardoor kunnen ondernemingen ongecontroleerd hun gang gaan. Uit de analyse blijkt dat er geen inzicht is in de omvang en ernst van de malversaties met verontreinigde grondstromen, de milieurelevantie. Landelijk zijn er diverse onderzoeken uitgevoerd, maar er is geen verband en samenhang tussen de verschillende onderzoeken. Met de resultaten van die onderzoeken ontstaat geen inzicht in de totale omvang en ernst van de problematiek van verontreinigde grondstromen.

Aanbevelingen

De belangrijkste aanbevelingen uit de Gelderse risicoanalyse waren om een vervolgaanpak te starten op de Top-20 van risico-actoren waarbij onderzocht moet worden of er daadwerkelijk sprake is van notoire overtreders en hoe omvangrijk de risico's en overtredingen in deze keten zijn. Dat moet gezamenlijk met de ketenpartners gebeuren. Daarnaast moet de samenwerking met ketenpartners beter. Hiervoor moet aansluiting gezocht worden bij ketenpartners als ILT en politie.

Professionaliseer het toezicht op de grondstromen. Het is te specifiek om 'het erbij te doen'. En zorg dat ketengericht denken, bij activiteiten met (verontreinigde) grond, zowel bij opdrachtgevers als toezichthouders gemeengoed wordt. Zowel bij de informatie-uitwisseling als bij toezicht en handhaving. Een belangrijk hulpmiddel daarbij is een overzicht van bevoegde gezagen en een netwerkkaart. Wie doet nu wat in de keten en wie kan waarvoor worden ingezet.

6 Aandacht voor fysieke veiligheid

Binnen Brabant vindt een forse toezichtinspanning plaats op de BRZO-bedrijven. Gezien de impact op de externe veiligheid die deze bedrijven in potentie kunnen veroorzaken is en blijft dit ook nodig. Maar naast de BRZO bedrijven zijn er meerdere (risicovolle) bedrijven die een impact kunnen hebben op de externe en fysieke veiligheid. Hierbij valt te denken aan bedrijven met opslagen van gevaarlijke stoffen in hoeveelheden (net) onder de BRZO-grens. Ook valt te denken aan bedrijven met hoge vuurbelasting zoals grote houtopslagen, pallet bedrijven of bandenopslagbedrijven. De negatieve effecten die dergelijke bedrijven kunnen hebben kunnen groot zijn.

1. Aandacht voor cultuur en beheersaspecten

Na technische en organisatorische maatregelen wordt binnen het veiligheidsdenken de veiligheidscultuur gezien als het sluitstuk op de volledige beheersing van veiligheidsrisico's. Een goede cultuur is eveneens nodig om de technische en organisatorische maatregelen te bepalen en te borgen. De bedoelde (risicovolle) bedrijven beschikken (in tegenstelling tot de BRZO-bedrijven) niet over een -verplicht -Veiligheidsbeheerssysteem (VBS). Er wordt, behoudens op een beperkt aantal beheertechnische voorschriften, bij die bedrijven dus niet toegezien op verdergaande veiligheid met betrekking tot beheersaspecten. Ook is er geen of beperkt aandacht voor het cultuuraspect bij deze groep bedrijven. Aandacht voor cultuur aspecten is tegenwoordig overigens wel een aandachtspunt bij een BRZO-inspectie.

Om de risico's bij dergelijke bedrijven beter beheersbaar te krijgen zou aandacht voor een stevigere verankering van de beheersaspecten in vergunningverlening wenselijk zijn. Bij het toezicht zou de aandacht zich meer moeten toespitsen op deze beheersaspecten en aandacht voor de veiligheidscultuur. Dit zou vanuit de collectieve taak kunnen worden gefaciliteerd.

Het nadenken over en uitwerken van een betere verankering van beheersaspecten in de vergunning is een aan te bevelen actie. Ook het nadenken over en uitwerken van een wijze waarop de veiligheidscultuur bij die bedrijven in beeld komt is aan te bevelen. Dit zou vanuit de collectieve taak georganiseerd kunnen worden. De kennis van de OMWB op dit gebied bij BRZO-bedrijven kan hierbij worden ingezet.

Inzicht in de beheersaspecten en de veiligheidscultuur van die bedrijven, gecombineerd met het naleefgedrag tijdens de Wm-inspecties en inspecties van andere instanties, geeft een beeld van het risico van het individueel bedrijf. Deze informatiepositie stelt de OMWB in de toekomst in staat om gemeenten risicogericht te adviseren over het toezicht op deze bedrijven (zie ook de onder punt 12 geschetste ontwikkeling).

Daarnaast speelt ook dat met de omgevingswet wordt beoogt dat er aan bedrijven meer ruimte en eigen verantwoordelijkheid gegeven wordt. Kun je bedrijven dit vertrouwen geven. Dit verschilt enorm per bedrijf. Bij veel bedrijven is dit niet op orde is het beeld dat bestuurlijk leeft. Bij te veel bedrijven komen Veiligheid en Milieuzorg nog vaak op het 2e plan. Het weegt niet voldoende mee in de cultuur en besluitvorming van bedrijven. Bedrijven die een impact op hun omgeving hebben moeten zich hiervan bewust zijn en in open verbinding staan met hun omgeving.

2. *Risico voor opslag boven de BRZO-grens of verplaatsing van opslag (onderdeel CT-programma 2016)*

De opslag/transport-sector verkeerd in zwaar weer. Dit brengt het risico met zich mee van spanning tussen veiligheid en economische belangen. Veel bedrijven in deze sectoren bewegen zich (net) onder de BRZO-grens. In de regio Midden- en West-Brabant zijn er volgens inventarisatie van de Omgevingsdienst, gemeenten en veiligheidsregio's zo'n 140 bedrijven (net) onder de BRZO-grens. De verwachting was dat een deel van deze bedrijven feitelijk de BRZO-drempel waarde overschrijdt, en hiervoor (vaak vanuit financieel) geen vergunning voor aanvraagt. Het onderwerp 'net-niet-BRZO bedrijven' daarom als BPO-speerpunt benoemd en als collectieve taak voor 2016. In het kader van dit speerpunt vindt een inventarisatie plaats om inzicht te verkrijgen in de risico's op veiligheidsgebied bij de bedrijven die net onder de Brzo grens zitten. De OD's en VRs voeren reguliere controles uit waarbij getoetst wordt op veiligheidsaspecten in relatie tot die grens van BRZO-status

De regio MWB heeft op milieugebied circa $\frac{1}{2}$ - $\frac{3}{4}$ van het aantal bedrijven gecontroleerd. Er zijn tot op heden geen schokkende feiten boven tafel gekomen. Het betreft hier overigens een momentopname. De VR MWB heeft op brandveiligheid een Quick scan uit laten voeren. N.a.v. de bevindingen gaan de OMWB en VRMWB nu gezamenlijk op pad. Duidelijk is geworden dat in redelijk wat gevallen de risicokaart niet voldoet (niet actueel/onjuist etc). In een paar gevallen is de vergunning niet actueel of niet dekkend. Niet elke gemeente participeert actief in deze BPO-prioriteit waardoor geen volledige en goede analyse is te maken. Participatie van alle gemeenten kan het beeld van de verschijningsvormen waarin dit fenomeen zich manifesteert volledig maken (facts and figures).

Het vermoeden bestaat dat bedrijven hun opslag (al dan niet tijdelijk en/of kortstondig) verdelen over meerdere locaties. Waar deze opslag plaatsvindt is niet bekend. Dit kunnen opslag locaties zijn zonder de geschikte voorzieningen en/of beheersmaatregelen. Het is aan te bevelen om na te denken over en uitwerken van een toezichtwijze die inzicht verschaft in het kunnen staven dan wel ontcrachten van dit fenomeen. Dit zou vanuit de collectieve taak kunnen worden georganiseerd.

7 Drugsafval

'Brabant' is de grootste leverancier van synthetische drugs. Met het opruimen van afval van de productie van deze drugs zijn hoge kosten gemoeid, wanneer de bodem gesaneerd moet worden kunnen de kosten voor de grondeigenaar of gemeente oplopen tot boven de € 50.000,-. Er is en wordt in Brabant in het kader van het BPO-speerpunt Samen tegen Dumpen een aanpak ontwikkeld. Vanuit de collectieve taak wordt een beperkte bijdrage aan dit project geleverd. Er is een waarborgfonds 'verwijdering calamiteuze stoffen', waaruit de gemaakte kosten voor een (klein) deel kunnen worden verhaald. Er is een pilot ontwikkeld m.b.t. leegstaande bedrijfsgebouwen, die een risico vormen omdat er drugslaboratoria in worden ondergebracht. Er zijn cijfermatige indicaties dat het aantal dumpingen in Brabant afneemt, het aantal dumpingen in omliggende provincies toeneemt, terwijl aantal productielaboratoria in Brabant blijft toenemen. Er zijn indicaties dat producenten zich nu op andere wijzen van het afval ontdoen, bijvoorbeeld via het riool, autowasstraten en door het uitrijden over landbouwgronden. Naast het traceren van lozingen op het riool (er loopt een pilot waarin mobiele eNoses worden ingezet), is er behoefte om meer instrumenten en kennis in te zetten, bijvoorbeeld

door stromen van (legale) toeleveranciers en bedrijven met vergelijkbare bedrijfsprocessen als drugsproductie beter in beeld te brengen. Een bijdrage hieraan zou vanuit de collectieve taak kunnen worden gefaciliteerd.

8 Veehouderij

Brabant streeft ernaar in 2020 tot de meest innovatieve, duurzame en slimme agrofoodregio's van Europa te behoren. Met respect voor de leefomgeving (natuur en milieu en voor gezondheid) en welzijn van dieren. De belangrijkste ontwikkelingen in de landbouw die van belang zijn voor de VTH-taken vloeien voort uit de Transitie Zorgvuldige Veehouderij (TZV) en de Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood 2020 (UBA) (wordt momenteel geactualiseerd). De wetgeving op basis waarvan (milieu)toezicht plaatsvindt is uitgebreid met de VR2014 en de BZV. De wetgeving vormt echter niet meer de enige basis voor het vormgeven van toezicht en handhaving. Het samen met alle betrokken en belanghebbende partijen (bedrijven, burgers en overheid) zoeken naar oplossingen voor ervaren knelpunten blijkt te kunnen leiden tot milieuwinst en draagvlak. Het toewerken naar een zorgvuldige veehouderij is voor 2016 benoemd als BPO-speerpunt.

Gezondheid is een zorgpunt voor veel omwonenden van veehouderijen. Vooral sinds de plannen voor Landbouw Ontwikkelingsgebieden (LOG's) en uitbraken van dierziekten en de gevolgen hiervan voor mensen (bijvoorbeeld Q-koorts). Volksgezondheid is daarom een steeds belangrijker onderwerp bij de beoordeling van een voorgenomen ontwikkeling van een veehouderij. Veehouderij en volksgezondheid maken onderdeel uit van het BPO-speerpunt Transitie Zorgvuldige Veehouderij.

Maatregelen gerelateerd aan Volksgezondheid zijn opgenomen in de BZV en worden (nu nog) in beperkte mate opgenomen in de Wabo-vergunning milieu en als maatwerkvoorschrift Activiteitenbesluit. De komende jaren moet de relatie tussen veehouderijen en volksgezondheid steeds duidelijker worden en zal de aandacht daarvoor toenemen.

Uit de bestuurlijke gesprekken komt naar voren dat veel ontwikkelingen en problemen samenkomen op dit terrein: verscherpte normstelling in Brabant, toezicht en handhaving op luchtwassers, mestverwerking in relatie tot co-vergisting. Het probleem van de leegstaande gebouwen. De aanwezigheid van asbestdaken. Dit alles in bedrijfstak die financieel in zwaar weer verkeert en daardoor met een verhoogd risico op overtredingen. Een gecombineerde aanpak is aan te bevelen.

9 Luchtwassers

Hoewel luchtwassers op basis van de gesprekken voor de regio MWB niet als een echt prioritair onderwerp wordt gezien, speelt de problematiek blijkens de internet enquête ook zeker in deze regio veelvuldig. Daarom is dit fenomeen alsnog in deze longlist opgenomen.

Door een veehouderij met een niet (goed) werkende luchtwasser kan tot 20 keer zoveel ammoniak uitgestoten. Deze ammoniak slaat vroeger of later neer op de bodem waaronder binnen de grenzen van Natura 2000-gebieden en andere natuurgebieden. Neerslag van ammoniak heeft negatieve gevolgen voor de natuurdoelstellingen en de soortenrijkdom en heeft een verzurende werking in de bodem. Een onderzoeksrapport uit 2013 toont aan dat bij 58 % van de gecontroleerde luchtwassers tekortkomingen werden geconstateerd. Bij 16 % was sprake van ernstige overtredingen. Aandacht voor een adequaat toezicht op luchtwassers blijft dus geboden. Participatie van alle gemeenten kan het beeld van de

verschijningsvormen waarin dit fenomeen zich manifesteert en de mate waarin het beschermen belang (veiligheid) wordt geschaad volledig maken (facts and figures).

In dit kader werd in de bestuurlijke gesprekken ook de suggestie meegegeven om het toezicht op luchtwassers meer risicogericht in te zetten. Gerichte controles op die bedrijven waar het risico het grootst is en andere vormen van aandacht voor naleving (interventiemix) voor bedrijven waar minder of nagenoeg geen risico mag worden verwacht. Deze suggestie werd ingegeven vanuit de ervaringen van deze bestuurder met de voormalige samenwerking (Seph's) waar ervaring is opgedaan met doelgroepsgewijze analyse van motieven voor naleving en de daarop in te zetten alternatieve interventiemixen (Interventiekompas [link](#)). Gecombineerd met het inzicht dat de OMWB kan verschaffen over de risico's op grond van historische naleefinformatie levert dit een goede basis voor het risicogericht inzetten van toezichtsmiddelen. Een op naleving gerichte inzet middels een breed pallet aan interventies. Hiermee kan, uitgaande van het oorspronkelijk voor toezicht benodigde budget, per saldo een groter effect worden bereikt. Niet de lijstjes zouden leidend moeten zijn maar het resultaat dat je met toezicht bereikt om bestuurlijke doelen te realiseren. Dit vergt een omslag van denken hoe toezicht (risicogericht) vorm te geven.

10 Energiebesparing

Nederland streeft naar 1,5% energiebesparing per jaar. Ongeveer 40% van het energieverbruik in Nederland ligt bij bedrijven, voornamelijk bij de industrie. In het Energieakkoord 2013 is vastgelegd dat gemeenten en provincies prioriteit moeten geven aan de handhaving van de energiebesparingsverplichtingen in de Wet milieubeheer. De Wetgeving rond energiebesparing bedrijven wordt steeds verder uitgebreid: zogenoemde Erkende maatregelen zijn/worden vastgesteld, er geldt een nieuwe verplichting voor het opstellen van energieaudits (ikv de EED) en er komt een Energie Prestatie Keurmerk (EPK).

Hoewel energie al vele jaren onderdeel uitmaakt van de verruimde reikwijdte in de Wm (vergunningen en activiteitenbesluit) heeft aandacht voor energie tijdens het toezicht echter nauwelijks prioriteit.

In de toezichthoudende rol zou een toets op de energie meerjarenakkoorden en de EED een plaats moeten krijgen. Bij vergunningverlening zou het zo nodig opnemen van aanvullende maatregelen regulier meegenomen moeten worden.

Aandacht voor energie via deze weg zou, blijkens uit een tijdens de interviews ontvangen suggestie, goedkoper zijn dan dat straks vanuit het rijk een verplichting wordt opgelegd. Als voorbeeld is de gemeente Den Bosch genoemd die met 1,2 fte op de energietaak enorme energiebesparing hebben weten te realiseren. Met 600€ toezichtskosten per bedrijf is gemiddeld 18.000 € aan energiebesparing per bedrijf gerealiseerd en zijn minimaal 5 windmolens bespaard. Toezicht kan dus ook voordelen voor bedrijven opleveren. Dit geeft een andere kijk op de rol die de overheid ook kan vervullen.

De huidige praktijk is echter anders. In de opdrachtverlening van (de meeste) gemeenten is een adequate aandacht voor energiebesparing tijdens het regulier toezicht niet meegenomen. Een adequate aandacht voor energiebesparing vergt ook een verbetering van de kennispositie van de toezichthouders op het gebied ten aanzien het herkennen van besparingspotentie bij bedrijven. Aandacht voor energiebesparing bij bedrijven is overigens niet bij elke controle noodzakelijk. Alleen bij bedrijven die vermeld staan op de ECN-Lijst (een landelijke lijst met bedrijven waar het grootste besparingspotentieel wordt verwacht) zou door opgeleide toezichthouders op hun energiepotentie kunnen worden beoordeeld. Dit vergt per controle slechts een beperkte (extra of verschuiving van) toezichtinzet. Daar waar de grootste potentie aanwezig is kan vervolgens een energiedeskundige van de OMWB bedrijven over besparingmogelijkheden adviseren. Het organiseren en coördineren van deze werkwijze past binnen de collectieve taak. De uitvoering van controles en het leveren van energieadvies aan bedrijven echter niet.

11 Ondernijning

Ondernijnde (milieu)criminaliteit is moeilijk in een zin samen te vatten, maar grofweg betekent het de vermenging van de onderwereld en de bovenwereld. Het is een verschijningsvorm die zich niet alleen in de "top" van de criminaliteitspiramide manifesteert. In de bredere zin gaat het ook om "lak" hebben aan regels. Het is een maatschappelijk probleem. Praktijkvoorbeelden zijn er te over binnen de genoemde fenomenen. Ondernijnde criminaliteit raakt ons allemaal. Maar hoe pakken we dit als samenleving aan? Door samen te werken ("samen sterk in aanpak ondernijnde criminaliteit vanuit ieders eigen taken en verantwoordelijkheden"). Samen stoppen we ondernijning. Medewerkers van de OMWB zijn daarom recent getraind om ondernijning te er- en herkennen en hoe te handelen als zij dit constateren. Ten aanzien van de beschreven fenomenen verdient volgens de bestuurders het de aanbeveling om ondernijning onderdeel te laten zijn van een (inhoudelijk) prioritair fenomeen. Dit bevordert tevens een optimalisatie samenwerking met politie en OM en draagt bij tot de aanpak van een maatschappelijk probleem. Vanuit de collectieve taak kan in organisatorische zin invulling aan deze bestuurlijke aanbeveling worden gegeven.

Naast de voornoemde aandacht voor de oor en oogwerking vanuit het regulier toezicht is de aandacht voor ondernijning (in de vorm van milieucriminaliteit) ook al een aandachtspunt in de ontwikkelde ketenaanpak.

Door het opbouwen van een informatiepositie en het informatie en risicogestuurde toezicht op de asbestketen, richt het verdere ketentoezicht zich steeds meer op de aanpak van calculerend fout gedrag en milieucriminaliteit. Deze ontwikkeling wordt vanuit de collectieve taak vorm gegeven en van daaruit ook continu gefaciliteerd.

Ontwikkelingen

Naast de inhoudelijke onderwerpen die regio breed spelen zijn er ook ontwikkelingen die relevant zijn voor de gehele regio en die in aanmerking kunnen komen voor een collectieve aanpak. De omgevingswet is zo'n ontwikkeling.

12 Omgevingswet

Door de Omgevingswet wordt het wettelijke kader voor burgers, ondernemers en overheden inzichtelijker en ontwikkeling en beheer van de leefomgeving beter beheersbaar. Een eenvoudiger en beter samenhangend omgevingsrecht draagt er vervolgens aan bij om actiever en efficiënter aan een dynamische en duurzame leefomgeving te kunnen werken.

Onderwerpen die in de nieuwe wet worden geregeld verdwijnen uit de bestaande wetgeving, daartoe worden (delen van) bestaande wetten ingetrokken. De nieuwe wet zal daarmee een aanzienlijke inhoudelijke reductie van regels, wetten en regelingen op het terrein van de fysieke leefomgeving betekenen. De nieuwe wet regelt:

- het versnellen en verbeteren van besluitvorming in het brede fysieke domein
- de integratie van plannen en toetsingskaders
- het vergroten van bestuurlijke afwegingsruimte
- het doelmatig uitvoeren van onderzoek.

Dit vereist een integrale benadering van de overheid en alle betrokkenen die voor die overheid aan de slag zijn. De impact op bevoegde gezagen en uitvoeringsinstanties is groot. Er komt een cultuuromslag voor bestuurders en ambtenaren van 'nee, tenzij' naar 'ja, mits'. Burgers en bedrijven krijgen meer verantwoordelijkheid, lagere overheden meer beleidsruimte en er komen snellere en meer inzichtelijke procedures. Dit vergt andere competenties en werkwijzen van de vele betrokken overheidspartijen. Dit vraagt een goede voorbereiding van deze partijen. Voor de beste 'taakverdeling' tussen deelnemer en de OMWB moet dus nog het nodige gesproken worden met elkaar. Zowel in de voorbereiding als de jaren daarna. Vanuit de collectieve taak kan hieraan een bijdrage worden geleverd.

Randvoorwaarden

Uit de ambtelijke en bestuurlijke gesprekken kwam duidelijk naar voren dat voor adequate aanpak van de eerder beschreven fenomenen/verschijningsvormen aandacht dient te worden besteed aan voorwaarde scheppende randvoorwaarden. Hieronder staan deze randvoorwaarden beschreven.

13 (Gebrekkige) aanpak van ketens

Aanpak van (grensoverschrijdende) ketens van milieuovertredingen en –criminaliteit vergt een intensieve samenwerking tussen de diverse VTH-partners, het delen van alle beschikbare relevante informatie en het afstemmen van acties. Monitoring, risico-analyse, gericht nader onderzoek (gerichte toezichtsacties, verscherpt toezicht, diepgaand administratief of fiscaal onderzoek) zijn belangrijke bestanddelen voor de aanpak van ketens op het terrein van grond en afval (incl. asbest, drugs, verontreinigd water). Ook preventie is onderdeel van de ketenaanpak.

14 Gebrek aan Informatie- en data vergaring, analyse en uitwisseling

Er zijn veel gegevens bij diverse instanties, die van belang zijn voor toezichthoudende en handhavende instanties. Vooral op het gebied van de informatie en data vergaring/uitwisseling en de analyse daarop valt nog heel wat te winnen.

Een grote hoeveelheid aan meldpunten

Een voorbeeld dat in de bestuurlijke gesprekken is aangehaald zijn de inmiddels 5 meldpunten voor signalen uit het buitengebied. Samenhang hierin is nog ver te zoeken. Daar zit de mogelijkheid tot samenwerking en afstemming, verbetering of zelfs vernieuwing.

Een ander voorbeeld betreft de MKC (Milieu Klachten Centrale) van de OD's. Deze gaat per 1 juli 2016 van start. Vele andere VTH-instanties hebben allen hun eigen klachtennummer. Er is geen centraal meldpunt en het is voor burgers niet duidelijk waar ze moeten zijn met hun klacht. Klachten komen niet altijd bij de juiste instantie terecht. Hierdoor ontstaan ook hiaten in overzichten en analyses. Er komen steeds meer klachten-app's en niet duidelijke is of gemeenten wel/niet zijn aangesloten bij deze app's.

De mogelijkheid voor de OMWB om vanuit de collectieve taak hier invulling aan te geven is op dit moment beperkt. Hier zal eerst een bestuurlijke discussie binnen het BPO over moeten plaatsvinden om een richting te bepalen.

Data vergaring/uitwisseling en de analyse daarop

Tijdens de bestuurlijke gesprekken komt ook meermaals een meer risico gerichte aanpak van de toezichtpraktijk naar voren. Niet de lijstjes zouden leidend moeten zijn maar het resultaat dat je met toezicht bereikt om bestuurlijke doelen te realiseren. Dit vergt een omslag van denken hoe toezicht (risicogericht) vorm te geven. Datavergaring, de analyse daarop is noodzakelijk om dit vorm te geven.

Op het gebied van informatie- en datavergaring, de analyse daarvan alsmede de uitwisseling en samenwerking hierop kan de OMWB op dit moment vanuit de collectieve taak al wel een wezenlijke rol spelen.

Voor inzicht in een effectieve aanpak van overtredingen en andere milieuproblemen is het van wezenlijk belang om informatie te genereren en vast te leggen, deze te analyseren, te delen en goed toegankelijk te maken. Een continue aandacht en inspanning op dit vlak is noodzakelijk om te komen tot een risicogerichte en daarmee effectieve en efficiënte taakuitvoering. Informatie en data-uitwisseling evenals de analyse daarvan zou, zo blijkt uit de bestuurlijke gesprekken, in elk onderwerp als randvoorwaarde moeten meelopen.

Vanuit de collectieve taak is naast de eerder gememoreerde informatie en risicogestuurde aanpak op de asbestketen tevens een vergelijkbare ontwikkeling in gang gezet gericht op het toezicht bij inrichtingen. Hiermee is reeds geanticipeerd op de bestuurlijke visie die zich steeds sterker manifesteert. Een ontwikkeling en werkwijze die structureel aandacht behoeft vanuit de collectieve taak.

Ter informatie onderstaand een beknopte weergave van deze ontwikkeling bij de OMWB.

Geen controles meer op basis van lijstjes, maar inzet op basis van risico's. Een omslag van outputgericht naar outcome gericht werken.

Dat is het einddoel van het project Transitie naar informatie gestuurd toezicht. Met het project gaan we als OMWB een informatiepositie over de onder toezicht gestelde opbouwen. Op basis van deze informatiepositie worden analyses uitgevoerd die tot doel hebben bedrijven te ranken naar het risico dat zijn hebben op te beschermen belangen (milieu, veiligheid, gezondheid etc.). In verkeerslicht termen rood, oranje groen.

Het risicoprofiel van een bedrijf dat aldus ontstaat, is de basis voor de mate en vorm van toezicht. Hiermee zijn wij als OMWB in staat gemeenten te adviseren over een effectievere inzet van de per definitie schaarse toezichtcapaciteit.

Dit vertaalt zich naar:

- meer aandacht voor bedrijven met een groot/permanent risico (vaak ook de slecht presterende bedrijven);
- minder tijdsintensieve aandacht voor bedrijven met een beperkt risico (bv thematische controle, aspectcontrole etc.)
- beperkt toezicht op bedrijven met nagenoeg geen risico (bv steekproef, op afstand, systeemgericht etc.).

Gerichte controles op die bedrijven waar het risico het grootst is en andere vormen van aandacht voor naleving (interventiemix) voor bedrijven waar minder of nagenoeg geen risico mag worden verwacht. Ervaringen met deze wijze van toezicht is al opgedaan vanuit de voormalige samenwerking (Seph's), bij de provincie en is bij de OMWB beschikbaar om vorm en inhoud hieraan te geven.

Door deze aanpak wordt het voor toezicht beschikbare budget effectiever ingezet dan momenteel met de categoriale (A t/m D2) toezichtfrequentie. Er kan namelijk gestuurd worden op de (intermediate)outcome van het toezicht.

De OMWB verwacht dat ze medio 2020 volledig op deze wijze kan gaan werken.

Na 2020

Als de OMWB over alle onder toezichtgestelde een adequate informatiepositie heeft is zij naar verwachting in staat om vanaf 2020 programma-adviezen te geven gebaseerd op risico's.

Meer effect met hetzelfde budget.

Tevens is de OMWB hier mee in staat om ten aanzien van de meest risicovolle bedrijven in samenwerking met de (strafrechtelijke) handhavingpartners een juiste interventiemix te kiezen om deze partijen te bewegen tot normconform gedrag. Teneinde het risico op schade aan de te beschermen belangen te minimaliseren.

1. Oor- en oogfunctie

Toezichthouder van de OMWB komen overal in de regio en zien en horen veel. Andere handhavingpartners hebben, zo is bestuurlijk geduid, een informatie behoefte die vaak eenvoudig middels een oor- en oogfunctie is in te vullen. Omgekeerd kunnen en willen deze partners die oor- en oogfunctie ook voor de OMWB vervullen. Inzicht in de informatie behoefte van andere partners en de wijze waarop dit middels oor- en oog kan worden gegenereerd en uitgewisseld kan vanuit de collectieve taak worden georganiseerd en gefaciliteerd. Hiermee kan invulling worden geven aan deze bestuurlijke behoefte en kan met geringe inspanning van de toezichthouders een schat aan toezichtinformatie worden ontsloten.

15 Circulaire economie

Het Rijk heeft de ambitie om te komen tot een reductie van het nationale verbruik van primaire grondstoffen van 50% in 2030, als tussenstap naar een volledig circulaire economie in 2050.

Een Circulaire Economie (CE) is een maatschappij waarbij de maatschappij producten en grondstoffen maximaal hergebruikt. Ook het minimaliseren van afval en het zo goed mogelijk recyclen van producten maakt hier deel van uit. Een Circulaire Economie koppelt de economische groei los van het gebruik van grondstoffen.

De lidstaten van de Europese Unie hebben met elkaar afgesproken dat producenten en importeurs van verpakkingen, auto's, wit- en bruingoed, ict-hardware, lampen, autobanden, batterijen en accu's en elektrische apparaten verantwoordelijk zijn voor de inzameling en verwerking van hun afgedankte producten. Het doel is om een circulaire economie tot stand te brengen, waarin zoveel mogelijk materialen worden hergebruikt en waarbij zo weinig mogelijk schadelijke stoffen in het milieu terechtkomen. Het systeem van producentenverantwoordelijkheid is binnen de Circulaire Economie een succes, maar voor een volgende stap naar een beter functionerende Circulaire Economie zijn extra maatregelen nodig.

Probleem

Afval is big business en illegale inzameling en verwerking loont. In tegenstelling tot de gecertificeerde verwerkers halen illegale verwerkers alleen de waardevolle materialen uit het afval, de rest wordt niet duurzaam verwerkt. Ook worden afgedankte producten verscheept naar derde wereldlanden om daar met negatieve gevolgen voor milieu en gezondheid van de lokale bevolking te worden verwerkt. Het gevolg is ook dat de materialen die economisch niet interessant zijn, waaronder milieugevaarlijke stoffen, in het restafval of het milieu terechtkomen. Een ander gevolg is dat de collectieve organisaties van producenten en importeurs met name de afgedankte producten inzamelen die economisch niet of minder interessant zijn.

De maatschappelijke schade door het onjuist verwerken van afval bedraagt in Nederland tenminste 2,45 miljard euro per jaar (Bron: ILT).

Oorzaken

Hier liggen meerdere oorzaken aan ten grondslag. Een van de oorzaken is onder andere dat de Europese regelgeving op dit gebied verschillen wordt uitgevoerd. Een andere oorzaak is dat afgedankte producten mogen worden afgegeven (of verkocht) aan de hoogste bidder. Hierdoor ontstaat lekstromen door interventies van partijen die geen onderdeel zijn van het systeem en dus niet onder de regeling vallen.

Daarnaast speelt dat de vereisten om een VIHB- registratie te verkrijgen, die nodig is om afval te mogen inzamelen, niet veel voorstellen. Een andere oorzaak is de onwetendheid van de burger waardoor de afgewerkte apparaten en verpakking niet via de juiste kanalen afgegeven. Maar ook overheden dragen bij aan het in stand houden van dit maatschappelijk probleem.

Producenten zijn wel verantwoordelijk voor de inzameling en verwerking, maar niet bevoegd om handhavend op te treden. Het optreden tegen illegale inzameling en verwerking van afgedankte producten is namelijk een verantwoordelijkheid en een taak van de overheid.

Toezichthouders van Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), de omgevingsdiensten, en gemeenten en provincies moeten illegale inzameling en verwerking van afgedankte producten die onder de producentenverantwoordelijkheid vallen opsporen en aanpakken. De douane moet erop toezien dat partijen afgedankte producten niet naar het buitenland worden verscheept om daar onder gevaarlijke arbeidsomstandigheden te worden verwerkt.

De keten kan pas volledig gesloten worden als alle actoren een adequate bijdragen leveren. Gemeenten en in het verlengde daarvan de omgevingsdiensten kunnen deze bijdrage leveren door gericht toezicht op de illegale verwerking.

Afgezien van de beperkte capaciteit en de gemeentelijke agenda's, die voor een belangrijk deel de prioriteiten van de omgevingsdiensten bepalen, zijn er nog een aantal belemmeringen voor het toezicht op de illegale verwerking. Zo zijn de afvalstoffenregels en de handhaving daarvan complex.

Veel toezichthouders kennen niet alle regels en hebben te weinig tijd om zich daarin te verdiepen. Bovenregionale en landelijke samenwerking om elkaar te versterken en kennis uit te wisselen kan vaak bij omgevingsdiensten niet voldoende plaatsvinden. De middelen hiervoor ontbreken. Kenmerkend voor de afvalketen is dat afvalstoffen zich over regiogrenzen heen verplaatsen.

Het is in de huidige setting nauwelijks te doen om daar voldoende aandacht aan te besteden, te meer omdat dergelijke zaken niet in iedere regio dezelfde prioriteit krijgen. Het gevolg is dat afvaltransporten nauwelijks in de gaten gehouden kunnen worden.

Ook speelt de beperkte pakkans door lage toezichtsfrequenties. Daarnaast wordt niet overal in Nederland de Landelijke handhavingstrategie eenduidig consequent toegepast. Een ander punt is dat in veel regio's relevante eisen nog niet in de omgevingsvergunning zijn opgenomen. Dan kan er ook niet op worden gehandhaafd. Eerst moet de vergunning worden aangepast.

Ook is het moeilijk om illegale verwerkers in beeld te krijgen. Deze activiteiten vindt vaak plaats in schuren op boerenerven, kleine loodsen en garageboxen door niet bij KvK geregistreerde 'kleine ondernemers.

Er zijn echter wel oplossingen mogelijk die de rol van gemeenten en in het verlengde daarvan de omgevingsdiensten in dit kader effectiever kunnen maken. Oplossingen die in beeld zijn, zijn de volgende:

1. Maak gemeentebestuurders en -raden en provinciebestuurders bewust van het belang van de circulaire economie en daarmee het toezicht
2. Informeer burgers, wethouders, provinciebestuurders, inzamelaars en verwerkers over de geldende regelgeving. Vraag om commitment. Afval scheiden vraagt een extra inspanning van de burger, maar niemand is tegen de nobele doelstellingen van de circulaire economie.
3. Verbeter de regelgeving Stel strengere eisen aan de inzameling van afval en aan het behalen van een VIHB-registratie. Maak regels die minder complex zijn om te handhaven of verduidelijk de bestaande regels. Zorg dat vergunningen actueel zijn, conform de laatste regelgeving.
4. Voor een effectiever toezicht is een bovenregionale, landelijke aanpak nodig. Volgens een aantal toezichthouders is het gewenst om een landelijk handhavingsteam afvalverwerking in het leven te roepen, een taskforce met vertegenwoordigers van meerdere betrokken handhavingsinstanties.
5. Zorg voor een gelijkwaardige aanpak om het waterbedeefte te voorkomen. Maak daarvoor meer gebruik van landelijke brancheteams en ODNL-Kennisnet.
6. Verbeter de kennis van toezichthouders op het gebied van de risico's en de regelgeving met betrekking tot de inzameling en verwerking van afgedankte producten.
7. Verkort de escalatieladder. Pas de LHS consequent toe.
8. Kies bij het toezicht voor een risicogerichte aanpak. Maak een profiel van illegale verwerkers en zoek bedrijven die aan dat profiel voldoen.
9. Slimmer handhaven, slimmere controles. Pakkans vergroten: Maak vaak gebruik van flietscontroles en onaangekondigde bezoeken om naleving van regels af te dwingen. Combineer specialisme bij controles; bv afval- en bodem-toezichthouder die samen een verdacht bedrijf bezoekt. Controleer samen met de politie ook kleine inzamelaars.
10. Verbeter de samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de handhavingspartners onderling (ILT, omgevingsdiensten, LMA, fiscale recherche, politie, RDW, Rijkswaterstaat, Douane), tussen toezichthouders en de collectieve organisaties van producenten en importeurs en tussen toezichthouders en belanghebbende branche- en ondernemersorganisaties, zoals MRF, de KvK en verzekeraars. Al deze organisaties verzamelen informatie of ontvangen meldingen die in het kader van toezicht van belang kunnen zijn. Maak gebruik van het aanbod van VPN om kennis, kunde en ervaringen te delen in de vorm van data uitwisseling, brancheteams, trainingen en cursussen.

16 Vervoermanagement

De samenleving kan niet zonder het vervoer van personen en goederen. Het maakt basisbehoeften als het leveren van goederen, werken en recreëren mogelijk. Tegelijkertijd zijn er nadelen. Vervoer heeft nadelige effecten op de gezondheid en de kwaliteit van de leefomgeving. Zo blijkt dat de lucht- en geluidskwaliteit in het stedelijk gebied vooral door verkeersemissies wordt bepaald. Daarbij verzaakt het vervoer circa een derde deel van de CO₂-uitstoot. Naast deze milieu-effecten is, door de groei van de mobiliteit, de bereikbaarheid steeds vaker een probleem.

Europa, de rijksoverheid en de lokale overheden hebben beleid en regelgeving geformuleerd om de negatieve gevolgen van vervoer tegen te gaan. Bij de uitvoering van maatregelen geldt het voordeel dat deze maatregelen vaak (op termijn) een kostenbesparing opleveren voor het bedrijfsleven.

Door het voorkomen of verminderen van het aantal vervoersbewegingen en het efficiënter maken van het vervoer dat plaats vindt, wordt namelijk ook een kostenreductie bereikt. Ook bedrijven, die door Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, MVO, een bijdrage willen leveren aan een duurzame samenleving, kunnen scoren met Vervoermanagement.

Op grond van de Wet milieubeheer (Wm), het Activiteitenbesluit milieubeheer (Activiteitenbesluit) en de Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED) hebben overheden beïnvloedingsmogelijkheden op het vlak van mobiliteit van goederen en personen bij bedrijven in hun vestigingsgebied. Met deze mogelijkheden kan een bijdrage worden geleverd om de nadelige gevolgen daarvan zo veel mogelijk te voorkomen.

Van deze wettelijke mogelijkheden maken de bevoegde gezagen echter nog maar beperkt gebruik. Maar dat is wel nodig, willen we ambities op het gebied van luchtkwaliteit, energie en klimaat waarmaken.

Op 2 november 2017 is de Handreiking Vervoermanagement van I&M aangeboden Omgevingsdienst NL. Het is een leidraad met maatregelen om de nadelige effecten op het milieu door het verkeer en vervoer (van en naar) een bedrijf zoveel mogelijk te beperken.

Het overhandigen van de handreiking is een oproep aan alle 29 omgevingsdiensten om:

- Proactief aandacht te geven aan Vervoermanagement, het personen- en goederenvervoer van en naar bedrijven in hun regio;
- Daarbij samen te werken met de afdelingen verkeer en vervoer uit de regio's. Specifiek aandacht voor de 15 regio's uit het programma Beter Benutten.
- Aansluiten bij de 'Multihoeck Vervoer' waarin het uitwisselen van kennis en ervaringen op dit gebied plaats vindt.

Bijlage 14 Prioritaire onderwerpen

ONDERWERP	Aantal keer als relevant onderwerp benoemd					
	VOOR WEGING			NA WEGING		
	OMWB en Eigenaren	Externe parnters	Totaal	OMWB en Eigenaren	Externe parnters	Gewogen Totaal
Asbestdaken	3	3	6	3	1,5	4,5
Dumpen en illegaal verwijderen van asbest	3	3	6	3	1,5	4,5
Aandacht voor fysieke veiligheid/Externe veiligheid bij bedrijven	2	5	7	2	2,5	4,5
Co- en Biovergisters	2	4	6	2	2	4
Drugsafval	2	4	6	2	2	4
Gebrek aan Informatie- en datauitwisseling	2	3	5	2	1,5	3,5
Ondermijning	2	2	4	2	1	3
Energiebesparing	2	0	2	2	0	2
Bodemketen/beheer	1	1	2	1	0,5	1,5
Veehouderijen	1	1	2	1	0,5	1,5
Gewasbeschermingsmiddelen	1	1	2	1	0,5	1,5
Gebrekkige aanpak van ketens	1	1	2	1	0,5	1,5
Activiteiten zonder vergunning en melding	1	1	2	1	0,5	1,5
Omgevingswet	1	1	2	1	0,5	1,5
Cultuur(verandering) bij bedrijven	1	1	2	1	0,5	1,5
Lozingen oppervlaktewater	0	2	2	0	1	1
Luchtwassers	0	2	2	0	1	1
Stroperij en Cites	0	2	2	0	1	1
Milieuklachtencentrale/ Meldkamer	1	0	1	1	0	1
Brandveiligheid	1	0	1	1	0	1
Vuurwerk	0	1	1	0	0,5	0,5
Wildcrossen	0	1	1	0	0,5	0,5
Dierlijke bijproducten	0	1	1	0	0,5	0,5
Nieuwe Wet natuurbescherming (Wnb)	0	1	1	0	0,5	0,5
N2000 gebieden	0	1	1	0	0,5	0,5
Indirecte lozingen	0	0	0	0	0	0
Bluswater	0	0	0	0	0	0
EVOA (internationale afvalstromen)	0	0	0	0	0	0
Geur- en geluidshinder	0	0	0	0	0	0
Vervoersmanagement	0	0	0	0	0	0
Olie/scheepsbrandstoffen en oliehoudend afvalwater	0	0	0	0	0	0